

Kiṅwakti Ki Nəm

ki bwa bə ntum bə Jisəs

Gia yə yi kə i Kiṅwakti ki nəm

kələ mə

Kiṅwakti ki nəm ki bwa bə ntum bə Jisəs kələ nī nyaka Luk, i kpɛiŋsi i ntum wi ndzəŋni wə, wə kəm Jisəs, wə wi nī yisi nyaka i Kiṅwakti ki Luk wə. Ntum wi ndzəŋni wələ kə a Jisəs nī kpi i kintasi wə ka fiəni dza, ka bə ləə wi, Nyə fiəni dzasi wi i kpi wə.

Fwu wi gia yə kiṅwakti kələ dzakaki kəm yi, kə i fuku si Kiṅ'waka ki Baiṅni nī fə a bwa bə mbanj bə Jisəs nī fə ntum wi ndzəŋni wələ kəm Jisəs wanj tsə i Jelusalem bəh i bimbu bi Judea bəh bi Samalia wə bichi, i tsə buku i bimbu bi mbi binaa biə mbi tsə gəksiki (1:8). Kiṅwakti kələ kə kichum kəm si mbanj wi bəni bə Klistus nī yisi i kintəəŋ ki Bəju wə, ka jlə shəm i Jisəs wə, yi ka fiəni num gia yi mbi wichi.

Kifwu ki gia i Kiṅwakti kələ mə

1:1-26 Nyə kɛiŋsi bəni bə fukuni

1:1-14 Jisəs nya kintəfi kigəksini bəh kiŋkaka ki

1:15-26 Mi dzə di bi Judas

2:1-8:3 Bə fuku ntum wi Jisəs i Jelusalem

8:4-12:25 Bə fuku ntum wi Jisəs i Judea bəh Samalia

13:1-28:31 Nəm wi Bəəl

13:1-14:28 Nnyani wi Bəəl wi ninshinj

15:1-35 Kijunni i Jelusalem

15:36-18:22 Nnyani wi Bəəl wi kəmsini

18:23-21:16 Nnyani wi Bəəl wi kiŋkaŋni kitali

21:17–28:31 Bəəl num mi wi nsəŋ, ka fukuki a gia yi Nyə i Jelusalem bəh i Kaysalia bəh Lum

¹ Tikwili Teəfilus, i kinwakti ki ninshin kə mih nı nyaka i wə, mih nı nyaka yein kəm gia yichi yə Jisəs nı fəki bəh yə wi nı laniki bəni yein, i kin'yisi wə si wi nı yisi nəm wi,

² i tsə buku chəkə biə Nyə nı dzə wi i bein. Ka Nyə dzə wi wi yaka i bein, wi nı tsə dzəh i ŋga bi Kin'waka ki Baiŋni wə, i təfi bwa bu bə ntum bə wi nı sabibwili.

³ Jəbi wə wi nı dza i kpi wə, wi nı chusi gwu yi i bə i kaŋ wə mbaŋnyani i dzəh yiduli yiduli wə, yi chusi a wi kə wiwəm. Wi ka chu dzakaki i bə kəm ŋkuŋ bi Nyə.

⁴ Si wi nı kə bəh bə yakadəin, wi dzaka i bə a, “Kiə mbein bi bŋku kə i Jelusalem. Mbein wəkəliki kinya kə Ba wuŋ nı kaka i mbein num yə mbein nı wəkə mih dzaka kəm yi.

⁵ Mbein kiəki a Jən nı juliki bəni i bəkə mə, ayakalə i kaŋ yidəkə wə twəsi Nyə ni juliki mbein num i kaŋ yi Kin'waka ki Baiŋni wə.”

Jisəs yaka bein

⁶ Jisəs bəh bwa bu bə ntum juŋni dzə num i jəbi widəkə wə, bə bikə i wi a, “Bah, jəbi kpein lə ka wə fə bəni bəbuku bə Islae fiəni səkaki ntəŋ wibə a?”

⁷ Wi chukuli i bə a, “Jəbi wiwə nabə chəkə biwə bi kpein ki num asi Ba wuŋ kein si bəh ŋga bi, yi kəkə i mbein i bi kiə jəbi wiwə.

⁸ Gia yə mbein kaŋaki i kiəki kə a Kin'waka ki Baiŋni bi dzə jiksiki lə mbein, ma mbein bi kwati ŋga, mbein yisi i fukuki kəm mih i Jelusalem bəh

bimbu bi Judea bəh bi Samalia wə bichi, i tsə buku i bimbu bi mbi binaa wə.”

⁹ Asi wi dzaka yaka, Nyə dzə wi, wi dza ka yakaki i beinj bə bwanj dzəkəh ka tseinjki si wi yakaki tsəki i beinj, wi yaka tsə bikwu banj wi, wi laka i dzəkəh yibə wə.

¹⁰ Si bə nǐ bwanj dzəkəh yibə beinj i tseinjki si wi yakaki tsəki, yi dzə num a, bənyuku bəɔkə bəfa dza tumbuku i bə nshinj num kəmsi i bə wə num bə tum bəmbunj bə fukuli i gwu wə,

¹¹ bikə i bə a, “Bənyuku bə Galili, mbeinj num ka tseinjki nə i beinj na? Jisəs wələ Nyə dzə i mbeinj kintənj lə, wi yaka i beinj, wi bi fiəni dzə a linj asi mbeinj si yeinj wi yaka i beinj.”

Bə baa Matias a wi dzô di bi Judas

¹² Bwa bə faanjni bə Jisəs ka dza i ŋkwunj wə bə bəəŋki a wi Keinj yi Olif ka fiəni tsəki i Jelusalem, a nǐ kə aka kinjka ki may i tsə buku feinj.*

¹³ Si bə liə feinj, ka yaka tsə i kimbu ki lum wi junj yi beinj wə bə nǐ tsəki shiki yeinj. Bəni bələ nǐ kə Bitə, Jəŋ, Jəm bəh Andulu, Filib bəh Təməs, Batələmu bəh Matio, Jəm wainj Alfiyus, Samən wə wi nǐ kə mi wi mbanj wi Bədzələt† bəh Judas wainj Jəm.

¹⁴ Bə bəh bəkaŋa bəɔkə bəh Meli nih Jisəs bəh bwa bə nih Jisəs nǐ fəki bə junjni i fienj fimu wə i tsaki jəbi wichi.

¹⁵ A nǐ kə i kanj yə wə, bwa bə mbanj bə Jisəs junjni. Bə nǐ kə feinj ka bəni gbi ntsə mbanjfiə (120). Bitə dza beinj dzaka i bə a,

* **1:12** Kinjka ki may nǐ kə asi mi kə i nyani i chəkə bimbam wə.

† **1:13** Bədzələt bələ nǐ kə mbanj wi bəni Bəju bə bə nǐ təbiki tumi, i jwə bwili bəni i ŋgəkə wə i kanj yi bə Lum wə.

16 “Bwa bæ nih bæŋ, gia yə Kijwakti ki Nyə dzakaki nĩ kaŋaki læ i dzə kpein. Akə gia yə Kij'waka ki Baiŋni nĩ fə Dəbit dzaka, a kein i kikpu wə kəm Judas wə wi nĩ num i ninshin ka bæ dzə kwa Jisəs.

17 Mbein kiə a Judas wələ nĩ kə mi widəkə i mban wibuku wə, wi kaŋa nöm wi i bukumbəin kintəəŋ.”

18 (Ka Bitə dzakaki yaka num Judas dzə lə kpə wə bə nĩ nya i wi i gia yichu yə wi nĩ məm ka taŋ di bidəkə yein. Di biələ kə biə wi nĩ gbə yein bəh fwu təə wi tə bilaa buku bichi.

19 Bəni bæ Jelusalem bæchi wəkə, ka bəəŋki di biwə i já yibə wə a Akeldema, yi num a, “Di bi Mwa.”)

20 Bitə chu dzaka a, “Dəbit nĩ nyaka i Kijwakti ki Nkəksi wə a,

‘Bə bəe ma kwili wi fləni chū chi,
ka mi ma chu nə fein.’

Yi kə wi chu nyaka a,
‘Mi widəkə kaŋaki i dzə di bi bi nöm.’

21-22 Si yi kə yaka, mi widəkə kaŋaki i chinŋni i buku wə, ma buku bə fūkuki a Bah Jisəs nĩ dza i kpi wə. Mi wiwə kə i num mi wə wi ni nyaniki buku bə jəbi wichi asi Jisəs nĩ nyaniki buku bə i yisi i jəbi wə Jən nĩ juliki bəni i bəkə mə, i tsə buku i jəbi wə Nyə nĩ dzə Jisəs i buku kintəəŋ wi yaka i bein.”

23 Si wi dzaka yaka, bə baayi jə bəni bəfa. Wimu nĩ kə Yəsəf wə bə nĩ bəəŋki a Basabas bə chu bəəŋ tə a Justus, widəkə num Matias.

24 Si bə baayi jə yaka, ka tsa a, “Bah, wə kiəki læ shóm yi bəni bæchi. Ayakadəin, chūsi i buku mi wə wə kə wə sainbwili i kintəəŋ ki bəni bəfa bələ,

25 ayakadəin, ka wi nūm wainŋ ntum wi Jisəs, wə wi ni dzə di bi nöm biə Judas nĩ bee ka tsə i di bi wə.”

²⁶ Si bə tsa yakadəiŋ, ka nyaka kiyeli kibə, ka tum, wi Matias ka buku gbə. Bə ka kpeinŋsi wi i mbaŋ wi bwa bə ntum bə Jisəs bə jwəfi ntsə mu.

2

Kin'waka ki Baiŋni dzə

¹ Jəbi wi Dzini biə bə nŋ bəəŋki a Bəntekəs nŋ dzə kpeinŋ, bəni bəchi bə bə nŋ kə bə jiə shəm i Jisəs wə nŋ juŋni i di bimu wə.

² Bə ka təkəli wəkə fiəŋ fi jumi shi dzə i beinŋ aka fiəkə yiləkəli. Fi shi liə jiksi juŋ yichi yə bə nŋ kə yeinŋ wə.

³ Bə dzaka a bə tseinŋ, bə yeinŋ fiəŋ fidəkə fi num aka kiləm kigbuku, fi ka waŋ tsə i bə wə mi wimu wimu.

⁴ Kin'waka ki Baiŋni ka jikə i bə bəchi wə, fə bə ka dzakaki já yi tumi chi chi.

⁵ A nŋ kə i jəbi wiwə wə, Bəju bə bə nŋ kə bə jiə shəm i Nyə wə nalə bə num i Jelusalem, num bə dza i bitumi bichi biə bi kə fa nshwaiŋ wə.

⁶ Si bə wəkə yakadəiŋ, ka juŋni dzə bə bəduli i bəni bə bə nŋ kə bə jiə shəm i Jisəs wə. Bəni bə bə nŋ jiə shəm i Jisəs ka dzakayiki, na winainŋ mi wəkə i já yibə wə. Yi fumsi bə.

⁷ Dzaka wəm bə, bə ka kainyiki, dzakayi a, “Ntə bəni bələ bəchi bə dzakaki lə, akə num bəni bə Galili a?”

⁸ Yi nyani dəiŋ a mi i bukumbəinŋ wəkəki si bə dzakaki i já yi tumi bibukumbəinŋ wə a?

⁹ Buku bədəkə buku i Batia, bədəkə buku i Medes bəh i Elam, bədəkə buku i Misəbətəmia bəh i Judea bəh i Kafadəsia, bədəkə buku i Bəntus bəh i Esia.

¹⁰ Buku bədəkə buku i Fligia bədəkə i Bamfilia,

bədəkə i Ijib bəh i bimbū bi Libia wə, bə bə kə kəmsi i kwili wi Səlin wə. Buku bədəkə buku i Lum, a num Bəju bəh bəni bə bə kwuni kwunini ka numki i mbum wi Bəju wə.

¹¹ Buku bədəkə buku i Klet bəh i Alebia. Buku wəkəki lə, i já yi tumi kibukumbəiŋ wə si bəni bələ dzakaki gia yi kaŋyini yə Nyɔ fə.”

¹² Dzaka wəm bə, bə ka kainki a bə bə a yələ gia chusiki a nə.

¹³ Bəni bədəkə ka nyiksiki lə fibə dzaka a, “Bəni bələ kə mbih kwa bə.”

Bita dzaka i bəni

¹⁴ Ayakadəiŋ, Bita ka dza num i bəiŋ bəh bwa bə ntum bə Jisəs bə jwəfi ntsə mu. Bita ka yisi ka dzaka i mbanj wi bəni wə bəh ŋga a, “Mbəiŋ Bəju bəh bəni bəchi bə bə nəkɪ i Jelusalem, mih nənki a mbəiŋ kɪə gia yələ. Mbəiŋ nyá bintuni bimbəiŋ i gia yə mih ki dzakaki.

¹⁵ Mbih ka kwa dəkə bəni bələ si mbəiŋ kwakaki. I liə keiŋki a mbiəŋə bwukə i kinchəŋəchəŋə.

¹⁶ Gia yələ yi numki i liə akə yə Juəl mi wi ntum wi Nyɔ nɪ dzaka lə a,

¹⁷ ‘Nyɔ dzakaki a, a bi numki i chəkə bi gəksini wə, ma ŋgainj bi shuku Kin'waka ki i bəni bəchi wə. Ayakadəiŋ, bwa bəmbəiŋ bənyuku bəh bəkaŋa bi wəkəki lə gia yə ŋgainj dzakaki, fuku i bəni, sumi yimbəiŋ bi yeiŋki lə fiəŋ aka dəmsi, ma dəmsi bi kwaki bəni bəkukuli bəmbəiŋ.

¹⁸ A bi numki i chəkə biwə wə, ma ŋgainj bi shuku Kin'waka ki i bəni bu bə nəm wə bəchi, bənyuku bəh bəkaŋa, bə bi wəkəki gia yə ŋgainj dzakaki, bə fuku i bəni.

19 Ngain bi fə læ gia yi dzaka ki wəmn̄i i bein̄,
ma ngain bi fiəni fə tə kinchəsi kə ki chusiki nga bi i
kuku.

Mwa bəh gbuku bəh fimiəkə figumini bi num læ.

20 Wəŋ bi ji læ,

fiəŋ bi bəkəki aka mwa,

ka chəkə bimb̄um bi Bah bi kain̄ni bi dzə.

21 Ayakadəin̄, na ndə wə wi bi bəŋki yeŋi wi Bah, bi
bəŋki læ.' ”

22 Bit̄a chu dzaka a, “Bəni bə Isl̄ae, mb̄ein̄ wəkəli
ndzəŋ gia yə mih dzakaki. Jisəs wi Nasali n̄i kə mi
wə Nyə n̄i lansi chusi i mb̄ein̄ a, a faan̄ ngain̄ wi asi
wi n̄i fə Jisəs a wi fəki binchəsi biə bi chusiki nga
bi Nyə bəh gia yi dzaka ki wəmn̄i bəh yi kanyini yə
Nyə n̄i fə i mb̄ein̄ kintəŋ. Mb̄ein̄ kiək̄i læ na gia yiwə
bindzəŋ.

23 Jisəs wələ kə mi wə bə n̄i nya wi i mb̄ein̄, akə
Nyə wə wi n̄i fasi, ka yi numki yaka num wi si kiə
lə. Mb̄ein̄ n̄i wə wi si mb̄ein̄ n̄i nya wi i kan̄ yi bəni
bəchu wə, bə ban̄ wi i kintasi wə.

24 Ayakalə, Nyə fiəni dzasi wi i kpi wə, bwili wi i
kan̄ yi kpi wə kəm kpi n̄i kan̄aki kə i kan̄a baan̄ bəh
wi.

25 Dəbit n̄i kə wi dzaka kəm Jisəs wələ a,
‘Mih yein̄ki læ Bah wə wi kə buku wi jəbi wichi i tsein̄
yin̄ yiləkəli wə,
ka gia yidəkə ma kəm mih.

26 Ayakadəin̄, shəm yin̄ wəkəki læ ndzəŋni,
mih dzakaki bəh kinsan̄li.

Na si mih kan̄aki i kpi,

ayakalə mih tsein̄ki tsək̄i a ninshin̄,

27 kəm wə Nyə kəkə ni bee kin̄'waka kəŋŋ i tumi ki
bəni bək̄pili wə.

Ayaka wə kəbi i ni bee a Waiŋ wa wi nöm wi Baiŋni, fə i jum kintəəŋ.’

²⁸ Wə fə mih kiə dzəh yə mih kə i tsə yeiŋ i kwati nəni.

Si mih ni numki i wə nshiŋ wə ni jiksi mih bəh kinsanli.”

²⁹ Bitə chu dzaka a, “Bwa bə nih bəŋ, mih kələ i dzaka i mbeiŋ məŋ kə a tii tii wibukumbəiŋ ŋkuŋ Dəbit nı kpi, bə ləə wi, jum yi kələ fa i dzə buku bidaiŋ.

³⁰ Wi nı kə mi wi ntum wi Nyə ayaka wi chu kiə kiŋkaka kə Nyə nı kaka i wi bəh ŋkaiŋ, a ŋgaiŋ bi təm lə Waiŋ i chwəŋ ki ki juŋ wə i kiŋgbəkə ki beŋ.

³¹ Wi ka kəmsi yeiŋ gia yə Nyə nı kə i fə, wi ka dzaka a Kimbwili wə Nyə nı kaka bi dza lə i kpi wə. Akə gia yə wi nı dzaka a,

‘Wi nı ka baan dəkə i tumi ki bəni bəkpili wə, gwu yi nı ka fəə dəkə i jum kintəəŋ.’

³² Jisəs wələ nı kə num Nyə nı dzasi wi i kpi wə, buku bəchi bə buku kə bəni bu bə mban nı yeiŋ yi bəh dzəkəh.

³³ Nyə dzasi lə wi ka təm wi i tseiŋ yi yiləkəli wə, nya Kiŋ'waka ki Baiŋni i wi asi wi nı kaka. Gia yə mbeiŋ yeiŋki chu wəkə i liə kə Kiŋ'waka kiwə si Jisəs nya i buku.

³⁴ A nı kəkə dəkə Dəbit wə wi nı yaka i beŋ. Dəbit mwi nı kə wi dzaka a,

‘Bah Nyə nı kə wi dzaka i Ba wuŋ a, nüm i tseiŋ yiŋ yiləkəli wə,

³⁵ i tsə būku jəbi wə mih bi nəsı bəni bə bə baiŋki wə i wə nshiŋ,

ma wə təmyi gwu ya i bə beŋ ka kiŋgbəkə ka kigvu.’

36 Ayakadɔɔn, mbein bɔni bɔ Islae bɔchi ma mbein kɩɔ bindzɔn a Jisɔs wɔlɔ mbein nɩ banɔn i kintasi wɔ akɔ wi wɔ Nyɔ jiɔ a wi nɩmki Bah chu nɩm Kimbwili wɔ wi nɩ kaka.”

37 Si bɔni bɔwɔ nɩ wɔkɔ yakadɔɔn, shɔm tɔin bɔ. Bɔ ka bikɔ i Bita bɔh bwa bɔ ntum bɔ Jisɔs bɔdɔkɔ a, “Bwa bɔ nih bɔbukɩ, buku ki fɔki dɔin i liɔ a?”

38 Bita chukuli i bɔ a, “Mi wimu wimu i mbein kintɔɔn kwɩni shɔm yi, ma bɔ juli wi i bɔkɔ i yɔli wi Jisɔs Klistus wɔ, ka Nyɔ dalinya chu bi wi nya tɔ kinya kɔ ki kɔ Kin'waka ki Baiɔni.

39 Kin'kaka kɔlɔ kɔ i mbein wɔ, bɔh i bwa bɔmbɔin wɔ, chu num i bɔni bɔchi bɔ bɔ kɔ i dzɔh yi dɔɔn. Wi kɔ i bɔni bɔchi bɔ Bah Nyɔ wibuku bɔɔnki bɔ dzɔ i wi wɔ.”

40 Bita chu dzaka gia yiduli, tɔfi bɔ, tsa a bɔ gamti gwɩ yibɔ i nɔgɔkɔ wɔ wi dzɔki i nɔgɔkɔ wichu wɔlɔ wɔ.

41 Bɔni wɔkɔ ndzaka wi Bita wiwɔ lɔ, bɔduli bum, bɔ ka juli bɔ i bɔkɔ. Chɔkɔ biwɔ bɔni kpɔinɩsi i mban wibɔ wɔ, ka bɔnchuku bɔtali (3,000).

42 Bɔ ka nya shɔm yibɔ i wɔkɔliki gia yɔ bwa bɔ ntum bɔ Jisɔs nɩ laniki. Bɔh bɔ ka numki i kijunɩni wɔ, gbɛyi blɛd, chu tsa ka kijunɩni.

Nɔni i mban wi bɔni bɔ bumni kintɔɔn

43 Bwa bɔ faanɩni bɔ Jisɔs ka fɔki gia yi dzaka ki wɔmni bɔh binchɔsi biduli biɔ bi chusiki nɔga bi Nyɔ, bɔni ka yeinɩki yaka yi gaka bɔ.

44 Mban wi bɔni bɔ bumni bɔchi nɩ kɔ a fiɔn fimu, kaɔa biɔin bibɔ a fiɔn fimu wɔ.

45 Bɔ nɩ fɔki bɔ tanɩni di bibɔ bɔh biɔin bibɔ, gaa kpɔ wiwɔ a bɔ bɔ asi nɔgɔkɔ wi mi kɔ.

⁴⁶ Bə ka shiki junniki i jun yi fəni yi gia wə kan yichi, chinji dzi i jun jun wə bəh kinsanli i shəm yibə wə buku kə bəh dzəkəh,

⁴⁷ kəksi Nyə. Bəni bəchi kəŋ bə. Bah ka bwiliki bəni kan yichi, kpəinji i mbanj wibə wə.

3

Bitə bəh Jən chuku kinjəni

¹ A nŋ kə i chəkə bidəkə wə, Bitə bəh Jən nyə ka yakaki tsəki i jun yi fəni yi gia wə jəbi num mbiəŋə witali nshifəkə, a num i jəbi wi tsani wə.

² A jəbi wiwə wə bəni nŋ gin mi widəkə ka dzəki bəh wi dzə jiə i kuku i dzaka ki mbainj kə wə bə nŋ bəŋki a ki Ndzəŋni ki liə tsə i jun yi fəni yi gia mə. Mi wiwə num bə nŋ bwə wi kinjəni. Bəni shi gin wi chəkə bichi dzə jiə feiŋ i nywāki kpə i bəni bə bə tsəki liəki feiŋ.

³ Wi yeiŋ Bitə bəh Jən si bə dzəki i liə feiŋ, ka nywaki kpə i bə.

⁴ Bə lumsi dzəkəh i wi wə. Bitə dzaka i wi a, “Tsəiŋ buku!”

⁵ Wi ka tsəiŋ bə, kwaka a bə ki nyaki lə feiŋ i ŋgaiŋ.

⁶ Bitə dzaka i wi a, “Mih lansiki kanjaki kə kpə ayakalə, mih ki nyaki lə wə bəh feiŋ fiə mih kanjaki. Mih dzakaki i wə, i yeli wi Jisəs Klistus wi Nasali wə, dzā beinj wə nyāniki!”

⁷ Si wi dzaka yakadəiŋ, ka kanjə wi i wa wi tsəiŋ yi yiləkəli wə ginji wi i beinj. Akisəkə kaka bi mi wiwə bəh mikəkə ka ləkə.

⁸ Wi jin num i beinj, ka yisi i nyaniki. Bəh bə ka tsə liə i jun yi fəni yi gia mə, wi bə nyani feiŋ wi jinji, yaksi Nyə.

⁹ Bəni bæchi bə bə nɪ yeiŋ si wi nyaniki wi yaksi Nyɔ,

¹⁰ bə kiə a, fa kə mi wə wi nɪ shiki numki wi nywa a nywani i dzaka ki mbaiŋ kə bə nɪ bəɔŋki a Ndzəŋni ki liə tsə i juŋ yi fəni yi gia mə. Dzaka wəm bə, bə ka numki bəh ŋkaiŋyi i gia yə yi num i wi.

Bitə dzaka i bəni i juŋ yi fəni yi gia mə

¹¹ Mi wiwə shu baan i Bitə cheiŋ bəh Jən. Bəni yeiŋ yaka dzaka wəm bə, bə ka yəkəki tsəki chinɪ i san wi Səlmən wə.

¹² Bitə yeiŋ si bəni juŋni dzə, wi dzaka i bə a, “Bəni bə Isləe, akə kəm nə wə dzaka wəmki mbəiŋ kəm gia yələ, mbəiŋ tseiŋki buku lə kəm nə? Mbəiŋ kwakaki yimbəiŋ a, a fə ŋga bibuku ka mi wələ nyaniki a? Ma mbəiŋ kwakaki yimbəiŋ a, a fə nəni kibuku ki baiŋni na? Yi mənɔ dəkə yakadəiŋ.

¹³ Yi kə a Nyɔ wi Ablaham bəh wi Ayjik bəh wi Yakəb, wə wi kə Nyɔ wi bətii tii bəbukumbəiŋ bæchi a num wi wə wi nɪ kə num wi yaksi lə Jisəs mi wi wi nəm jiə i wi kpəŋ. Jisəs wələ kə wə mbəiŋ nɪ nəiŋ ka dzə nya i bəni bə nsaka, Baylə kabə nən i bee wi, ayakalə mbəiŋ nəiŋ.

¹⁴ Jisəs nɪ kə mi wi baiŋni, chu num chəŋ, mbəiŋ nəiŋ wi, dzaka a bə bwɪli num mi wə wi nɪ wəɔyiki bəni, bə nyā i mbəiŋ.

¹⁵ Mbəiŋ fə yakadəiŋ ka wəɔ mi wə wi nɪ nyaki nəni i bəni ayakalə, Nyɔ fiəni dzasi wi i kpi wə, buku yeiŋ wi ka fukuki.

¹⁶ Akə i yeli wi Jisəs wələ wə, wi fə ka kinɔkəni kələ mbəiŋ yeiŋki lə, mbəiŋ chu kiə wi, si wi nyaniki. Yi num yaka kəm buku jiə shəm i Jisəs, shəm yə buku

jiä i wi wə, yi fə mi wələ ta na bindzəŋ asi mbein yeinŋki læ.

¹⁷ I liä bwa bə nih bəŋ, mih kiäki læ a gia yə mbein bəh kifwu ki kwili nŋ fə i Jisəs, mbein nŋ fəki yaka kəm mbein nŋ kiäki kə.

¹⁸ Yi nŋ num i dzəh yələ wə læ i fə a yi dzə kpəin asi Nyə nŋ kə wi fuku lə i kikpu wə i dzaka ki bəni bu bə ntum wə a, Kimbwili wə wi nŋ kaka bi yein læ ŋgəkə.

¹⁹ Ayakadəin, mbein kwūni shóm yimbəin mbein fləni chū i wi wə, ka wi dalinya chu bimbein,

²⁰ ka wi fə shóm yimbəin dəki, wi bi chinŋsi læ Jisəs Kimbwili wə wi nŋ babwili i mbəin.

²¹ Jisəs wələ kaŋaki i bāaŋ bein i tsə būku i jəbi wə Nyə bi keinŋsiki biəin bichi ma bi fləni chu bimfian asi wi nŋ dzaka i dzaka ki bəni bu bə baiŋni bə ntum a kein i kikpu wə.

²² Muses nŋ kə wi dzaka lə a,
‘Bah Nyə bi bwili læ mi wi ntum widəkə i bwa bə nih
bəmbəin kintəəŋ,
ma wi chinŋsi i mbein, asi wi nŋ bwili mih,
ayaka mbein kaŋaki i wəkəkə gia yə wi dzakaki i
mbein.

²³ Mi wə wi bi baanŋki i wəkəkə gia i mi wi ntum wiwə,
bə bi bwili wəməka wi i mbaŋ wi bəni bə Nyə
kintəəŋ,

bə kaasi bəh wi.’

²⁴ Yi kə tə ayaka si bəni bə ntum bə Nyə i yisi i Samwəl, bəh bə bə nŋ dzə i jum wə, bə nŋ dzə chinŋni dzaka lə kəm gia yə yi numki i chəkəkə bidain wə.

²⁵ Gia yichi yə Nyə nŋ kaka i dzaka ki bəni bu bə ntum bələ wə, bəh minŋkain mə Nyə nŋ dzi bəh bətii

tii bəmbəiŋ bi kə tə i mbein. Yi kə asi Nyə nĩ dzaka i Ablaham a,
 ‘Mih ni bəinŋsi lə bəni bəchi i shwain wə
 tsə dzəh i wain i wə dzu.’

²⁶ Nyə ka sainbwili mi wi wi nòm, ka yisi faan wi
 a num i mbein a wi dzê bəh kimbəinŋsi i mbein wə,
 ma wi fê ma mbein bēe dzəh yimbəin yichu.”

4

Bitə bəh Jən kəmyi dzaka

¹ Asi Bitə bəh Jən nĩ kəinŋki bə dzaka i bəni yakadəin, bətii mfə gia bədəkə bəh fwu wi bəni bə jum bə bə nĩ chəniki juŋ yi fəni yi gia bəh Bəsadusi bədəkə dzə jəŋ liə fəin.

² Bə nĩ bəksi shóm kəm Bitə bəh Jən nĩ laniki bəni, fuku a Jisəs nĩ dza i kpi wə, ayaka a bəni bə bə nĩ kpiyi bi dzayiki lə tə i kpi wə.

³ Bə ka kwa bə tsə fa i juŋ yi nsəŋ mə kəm a nĩ kə i fijəbi, bə ka bee a chəkə buku wəwə ka bə wəkə.

⁴ Ayakalə, bəni bəduli bə bə nĩ wəkəliki nlani wi Bitə bəh Jən ka bum, mban wibə kpeinŋsi, bənyuku nĩ kə ka bəchuku bəte (5,000).

⁵ Chəkə ka buku wəwə, kifwu ki kwili kiwə bəh bəni bə bə nĩ sakaki kwili wiwə, bəh bəni bə bə nĩ laniki bənchi bə Nyə, juŋni di bimu i Jelusalem.

⁶ Anas fwu wi bətii mfə gia bəh Kayfas bəh Jən bəh Aleksanda bəh bəni bədəkə bə bə nĩ kə tə i chwəŋkijuŋ ki fwu wi bətii mfə gia wə, num fəin.

⁷ Bə ka təm Bitə bəh Jən i bə nshin, bikə i bə a, “Mbein ni dzə fainŋ ŋga ka mbein chuku mi wələ yein na? Mbein ni chuku i yeli wi ndə wə a?”

⁸ Kin'waka ki Baiŋni num ki jikə i Bitə wə, wi ka chukuli bə a, “Bətii di bəh bəni bə bə sakaki di,

⁹ buku daiŋ fa komyiki dzaka kòm nòm wi ndzəŋni wə buku ni fə i kinƙəni, ka wi nyaniki. Si mbein nənki i kiə si yi ni tsə,

¹⁰ mbein bəh bəni bə Islae bəchi kɪə a, mi wələ wi num i mbein nshin wi ləkəli i liə, akə kəm yeli wi Jisəs Klistus wi Nasali. Jisəs wiwə num wə mbein nɪ dzə baŋŋ i kintasi wə, wi kpi, ayakalə Nyə fiəni dzasi wi i kpi wə.

¹¹ Wi kə təh wə Kinwakti ki Nyə dzakaki kəm wi a, ‘Təh wə mbein bəni bə maani nɪ nəin wi fiəni chu lə wi bu wi juŋ.’

¹² Akə a Jisəs shəŋ wə wi bwiliki bəni. Yeli wi mi widəkə kəkə fa kuku wə Nyə kə wi jiə a wi kə i bwiliki bukumbein.”

¹³ Bəni bə bə nɪ sakaki, wəkə si Bitə bəh Jən dzakaki chu lwa kə, chu yein a bə kə a nchin bəni bə kiə kə kinwakti, dzaka wəm bə. Bə ka kiə a, akə kəm bə kə bəni bə bə nɪ nyaniki bəh Jisəs.

¹⁴ Bə nəki chu kaŋa kə gia yə bə kə gukuliki kəm Bitə bəh Jən i fein wə, kəm bə nɪ yeinƙi lə mi wə bə nɪ chuku, wi num bəh bə.

¹⁵ Bəni bə bə nɪ sakaki dza bwili bə i biŋ, ka baan ka saniki fasi a bə bə dzakayi a,

¹⁶ “Bukumbein ni fə daiŋ bəh bəni bələ a? Bəni bəchi i Jelusalem bə si kiə lə kəm gia yələ yi chusiki ŋga bi Nyə daiŋ si bə fə, bukumbein kəbi i nəin yi.

¹⁷ Ayakalə, i fə a gia yələ ma chu wāŋ tsê i bəni, bukumbein kin i bəni bələ a bə ma chu môm i dzâka gia yidəkə i mi widəkə kəm yeli wi Jisəs wələ.”

¹⁸ Bə ka fiəni bəŋŋ Bitə bəh Jən bə fiəni liə. Bə ka kin i bə a bə ma chu môm i dzaka nabə i lani mi widəkə kəm yeli wi Jisəs.

19 Bita bəh Jɔn chukuli fibə a, “Mbeiŋ kwâka tə a, gia yə yi kə chəŋ i Nyɔ kə a buku wəkə num i mbeiŋ, ma i wi Nyɔ a?”

20 Buku məŋ i bee i dzakaki kəm gia yə buku kə buku yeiŋ ka chu wəkə.”

21 Bəni bə bə nɪ sakaki, chu kɪŋ i bə nalə, bee bə ka tsəki, kəm bə ni dza gia yə bə kə i jiə ŋgəkə yeiŋ i bə fuŋ, kəm bəni bəchi nɪ kəksiki lə Nyɔ i gia yə yi nɪ num,

22 i kpeiŋsi i yi wə, mi wə bə nɪ fə gia yə yi nɪ chusiki ŋga bi Nyɔ, i chuku wi, a nɪ kə wi tsə jía mbaŋnyani.

Bəni bə bumni tsa i kwati ŋga i Nyɔ

23 Asi bə nɪ yatəkə Bitə bəh Jɔn yakadəiŋ, bə fiəni tsə i mbaŋ wibə wə ka fuku gia yə bəti i mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə nɪ sakaki kwili dzaka i bə.

24 Si bə wəkə yakadəiŋ, bə bəchi juŋni i fiəŋ fimu wə tsa Nyɔ a, “Bah Tikwili, a nɪ maa wə bəɔli bəh nshwaiŋ bəh kinchwə kimbum bəh biəiŋ bichi biə bi kə i kidi kələ wə.

25 Wə nɪ fə tii tii wibuku Dəbit waiŋ wa wi nəm dzaka i ŋga bi Kin'waka ki Baiŋni wə a,

Akə kəm nə bəni bə bə kəkə Bəju, gia yakaki i bə shóm,

ayaka bəni jiə kimfasi kə ki kəkə i nyani a?

26 Bəŋkuŋ bə fa kuku fasiki jum,

bəni bə bə sakaki kwili juŋni

i jwə Bah bəh mi wi wə wi kə wi fiaŋsi təm a wi numki Kimbwili.

27 Akə a gia yə yi nɪ kə fa kwili wələ wə. Nkuŋ Hələd bəh Bəntiu Baylə nɪ kə bə chiŋni bəh bəni bə dzəni, bəh bəni bə Isləe dzi minəŋ i jum wə kəm Jisəs wə

Waiņ wa wi nöm wi baiņni wə wə nı fianısi təm ka Kimbwili.

²⁸ Bə nı juņni i fə num gia yə wə nı keiņsi lə bəh ŋga bia, a wə kəņki a yi bi num.

²⁹ Ayakadəiņ, i liə Bah, yēiņ dzəh yə bəni bələ gumsiki buku yeiņ. Nyá buku bəni ba bə nöm bəh shóm yiləkəli i fukuki ntum wa lwa kə.

³⁰ Nyá buku bəh ŋga bia i chukuki bəni chu fə binchəsi biə bi chusiki ŋga bia bəh yi dzaka kiwəmni i yeli wi Jisəs Waiņ wa wi nöm wi baiņni wə.”

³¹ Jəbi wə bə nı tsa kaasi di biə bə nı juņni feiņ nəņni. Kin'waka ki Baiņni jikə i bə wə bə yisi ka fukuki gia yi Nyə lwa kə.

Mbaņ wi bəni bə bumni kaņa biēiņ bibə a fiēiņ fimu wə

³² Mbaņ wi bəni bə bumni num i shəm yimu, ka numki a mi wimu wə, mi kəbi i bəəņ fiēiņ fidəkə a, akə mfih wimbəņ. Fiēiņ fi mi wimu num fi bəni bəchi.

³³ Nyə nya ŋga bimbum i bwa bə ntum bə Jisəs, bə ka chu fukuki i bəni nalə, a Bah Jisəs nı dza i kpi wə. Bə num ŋgamti wi Nyə wimbum num i bə wə nalə.

³⁴ Mi widəkə nı kəkə i bə kintəəņ wə wi nı dzaki fiēiņ fidəkə, kəm bəni bə bə nı kaņaki kikhə nabə júņ, nı fəki bə taņni dzə bəh kpə wiwə,

³⁵ nya i bwa bə ntum bə Jisəs kaņ, bə ka gaa i bəni bəchi asi ŋgəkə wi mi kə.

³⁶ Mi widəkə nı kələ bə bəəņ a Yəsəf, num bwa bə ntum bə Jisəs nı du yeli wi widəkə a Banabas, (wi num a Mi Wi shili Shóm yi bəni). Wi nı kə mi i chwəņkijun ki Ləwi wə, num bə nı bwə wi i Sayblus.

³⁷ Wi tsə ka taṅni tə khə wi, dzə nya kpə wiwə i bwa bə ntum bə Jisəs kaṅ.

5

Ananias bəh Safilia

¹ Mi widəkə bə nī bəəṅki a Ananias bəh kpə wi Safilia taṅni tə di bibə.

² Ayakalə, wi gaali kpə wiwə jiə kiṅka kiwə kpə wi kiə yeiṅ, tsə nya kiṅka i kaṅ yi bwa bə ntum bə Jisəs.

³ Si wi nya yakadəiṅ, Bitə bikə i wi a, “Ananias, akə kəm nə wə bee a Satan līə i shəm ya mə, fə a wə nyi ntəkə i Kiṅ'waka ki Baiṅni, wə ka gaali kpə wə wə taṅni di yeiṅ na?”

⁴ Ntə wə si taṅni di biələ a num mbia? Wə taṅni di kpə wiwə keiṅ a ṅ'wa? Aka fə nə a wə fə ṅkaiṅni wi gia ka yələ a? Wə ka nyi dəkə ntəkə num i bəni, wə nyi num i Nyə.”

⁵ Akisəkə asi Ananias wəkə ndzaka wiwə yakadəiṅ, ka gbə kpi. Ayaka bəni bəchi bə bə nī wəkə gia yiwə ndzaṅ kwa bə nalə.

⁶ Bwa bə sumi bənyuku dzə kii wini wi bəh mbuṅ, dzə buku tsə ləə.

⁷ I yeiṅ jum, asi mbiəṅə mitali tsə, kpə wi ka liə dzə, kiə kə gia yə yi si num bəh nyuwi.

⁸ Bitə bikə i wi a, “Fūku mih, a wələ kə kpə wichi wə mbəiṅ nyu wa si taṅni di yeiṅ?” Ayaka wi chukuli a, “Aaṅ, akə wi wichi yaka.”

⁹ Bitə chu bikə i wi a, “Akə kəm nə mbəiṅ nyu wa si keiṅsi i məmsi Kiṅ'waka ki Bah a? Wəkəli wəkə si gvu yi bəni bə bə tsə ləə nyu wa kəmki dzəki i fifiəṅə, bə kaṅa i bəṅ giṅ buku bəh wə yakadəiṅ tə i tsə ləə.”

10 Si Bitä dzaka yakadäiñ, akisäkə Safilia gbə ka kpi i wi nshin. Ayakalə, bwa bə sumi bə liə dzə num wi kpi lə, bə ka gin wi buku tsə ləə kəmsi i nyuwi kpəñ.

11 Kijunni ki bəni bə bumni kichi bəh bəni bəchi bə bə nī wəkə kəm gia yiwə ndzan liəni i bə wə nalə.

Gia yə yi chusiki nga bi Nyə bəh gia yi dzaka ki wəmni

12 Bwa bə faan ni bə Jisəs ka fəki bəñchəsi bə bə chusiki nga bi Nyə bəh gia yi dzaka ki wəmni yiduli i bəni kintəəñ. Bəni bə bumni bəchi nī shiki junniki i san wi Səlmən wə i jun yi fəni yi gia mə.

13 Na nchin mi nəki məmsi kə i chin ni i mban wibə wə. Ayakalə, bəni bəduli nī kəksiki lə bə nalə.

14 Bənyuku bəh Bəkanə bəduli bə bə nī jiə shəm i Bah wə, ka kpəiñsiki i mban wibə wə.

15 Gia yə bwa bə ntum bə Jisəs nī fəki, yi fə bəni ka gin ki bəni bə jwəiñ tsə nəsi i dzəh kpəñ, i binan wə, bəh i biga wə, a jəbi wə Bitä ni tsəki, yuwidəkə kinjəñjəñ ki ni tsə i bə bəiñ.

16 Mban wi bəni ka nyəki dzəki i kikwili kə ki kə kəmsi i Jelusalem bəh bəni bə jwəiñ bəh bə bə nī kanaki biñ'waka bi jisi i bə wə, bə chuku bə bəchi.

Bə ka ghəkəki bwa bə ntum bə Jisəs

17 Fwu wi bətii mfə gia bəh mban wi a num Bəsadusi, dza ka yisi i ghəkəki bwa bə ntum bə Jisəs,

18 ka faan bəni, bə tsə kwa fah bə i jun yi nsəñ mə.

19 Ayakalə, a dzə num nchəkə, chinda wi Bah dzə weli dzaka bifəñə ki jun yi nsəñ bwili bə. Si wi bwili bə, ka dzaka a,

20 “Mbeinj tsê i junj yi fëni yi gia mæ, mbeinj fûkuki gia yichi i bëni kôm nëni kimfianj kälä.”

21 Si bə wəkə yakadəinj, ka tsə. Asi biñ nĩ bainki dzəki, bə ka tsə i junj yi fëni yi gia mæ, ka yisi i laniki bëni.

Jəbi wiwə, fwu wi bətii mfə gia bəh bəni bu bə mbanj, ni bəñ junjni bəni bə Islæ bə bə sakaki kikwili kichi bəh bə shinum, ka faanj bəni bə jum a bə tsê dzê bəh bwa bə ntum bə Jisəs i junj yi nsəñ mæ.

22 Bə tsə buku feinj nəñ bə nəki yeinj kə i bə wə ka fiəni dzə fuku a,

23 “Buku tsə buku i junj yi nsəñ mæ, yeinj dzaka bifianjə num bə lansi fah bi nalə, bəni bə jum num feinj chəni. Asi buku weli junj yiwə ka liə nəki yeinj kə mi widəkə feinj.”

24 Fwu wi bəni bə jum wə bə nĩ chəniki junj yi fëni yi gia bəh bətii mfə gia bəmbum, wəkə yakadəinj, yi fumsi bə, bə ka dzaka a, buku ni tsə fainj bəh gia yələ lə.

25 Mi widəkə nyə dzə liə fuku i bə a, “Mbeinj wəkəli, bəni bə mbeinj si fah i junj yi nsəñ mæ, bə bə yaka lə i junj yi fëni yi gia mæ, bə laniki bəni.”

26 Si bə wəkə yakadəinj, fwu wi bəni bə jum bəh mbanj wi ka buku tsə dzə bə, ka dzəki bəh bə. Ayakalə, bə nĩ dzəki kə bəh bə bəh ŋga, kôm bəni bə jum bəwə nĩ lwaki lə a bəni nĩ tumyi lə bə bəh kitəh.

27 Bə dzə bəh bwa bə ntum bə Jisəs, liə təm bə i bəni bə bə sakaki kwili nshinj. Ayaka fwu wi bətii mfə gia ka bikəki bəmbikə i bə dzaka a,

28 “Buku nĩ lansi kinj a mbeinj ma chu môm i lânı mi kôm yeli wi mi wələ. Ayakalə, mbeinj yêinj gia yə mbeinj məm! Mbeinj fə nłani wimbeinj wanj

Jelusalem wichi. Mbeinj nənki i fə yi chusiki ka buku kiəki lə gia kəm kpi yi.”

²⁹ Bita bəh mban wi bwa bə ntum bə Jisəs chukuli a, “Buku kanjaki i wəkə num i Nyə, a kəbi i mi.

³⁰ Mbeinj nı banj Jisəs i kintasi wə wi kpi. Ayakalə, Nyə wi bəti tii bəbukumbəinj fiəni dzasi wi i kpi wə,

³¹ giŋsi wi, təm i tseinj yi yiləkəli wə, a wi num Tik-wili bəh Kimbwili, ka bəni bə Islae kələ ni kwūni shóm yibə, ma Nyə ni dalinya chu bibə.

³² Buku yeinj gia yələ kabə fukuki i bəni, ayaka Kin'waka ki Baiŋni kə Nyə nyaki i bəni bə wəkəki i wi, ki bəŋ təbi a gia yələ kə ŋkəŋ.”

³³ Si bəni bə bə nı sakaki tumi wəkə ndzaka wiwə yaka, shóm bəkə lə bə bəkəni. Bə ka nənki i wəyi bwa bə ntum bə Jisəs.

³⁴ Ayakalə, mi widəkə i mban wi bəni bə bə nı sakaki kwili dza beinj, yeli wi num Gamalia, a num mi wi Falasi a chu num mi wə wi laniki bənchi bə Nyə, bəni bəchi kəksi wi na bindzəŋ. Si wi dza beinj yakadəinj, ka dzaka a bə bwīli dəkə bwa bə ntum bə Jisəs i biŋ.

³⁵ Wi baan dzaka i bəni bə bə nı sakaki kwili a, “Bəni bə Islae, mbeinj dzə jəbi i gia yə mbeinj nənki i fə bəh bəni bələ.

³⁶ Mbeinj yŋti a, a nı kə i jəbi widəkə wə, mi widəkə nı dza fa, bə bəŋ a Teodas ka chusiki a ŋgain kə mi wimbum. Bəni kwu i wi cheinj, ka gi yina. Bə nyani dzə wə wi, mban wiwə gaali, ayaka gia yə wi nı dzəki bəh yi ka laka kilələ.

³⁷ Asi yəməka nı tsə, widəkə chu tumbuku dzə i jəbi wə bə nı faaki bəni bə bəŋ wi a Judas, a num mi wi Galili. Wi guku bəni bəduli i wi cheinj. Bə

nyani dzə wəɔ tə wi, ayaka mban wi wanɣi tə.

³⁸ I yələ wə, mih təfiki mbein a, mbein ma môm i fê gia yidəkə bə bəni bələ. Mbein bēe dzəh yibə. A kabə num a gia yə bə dzəki bəh yi chu lani bəni bəh yi a, akə gia num a yisi mi, ma yi ni laka kilələ.

³⁹ A kabə num a gia yiwə yisi Nyə, ma yi ni numki a mbein kəkə i gaka bə. Mbein baan ki təkni kə yi bi bain buku a mbein jwəki num bəh Nyə.”

⁴⁰ Si Gamalia dzaka yaka, bəni bə bə nɪ sakaki kwili wəkə ntəfi wi, fiəni bəɔŋ bwa bə ntum bə Jisəs, a bə liə dzə. Si bə liə dzə yaka, bə twein bə ka kin a bə bi ma chu môm i lani mi widəkə kəm yeli wi Jisəs ka bee bə nyə.

⁴¹ Si bə buku fein kabə tsə fibə num bəh kinsanli, a bə kə num bə kpein i bəni bə bə kə i ŋgəmsi bə kəm yeli wi Jisəs.

⁴² Bə tsə yakadəin, ka chu laniki bəni chəkə bichi i jun yi fəni yi gia mə bəh i kikwili wə, fuku ntum wi ndzəŋni, a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə nɪ kaka.

6

Bə baayi bəni bə nəm nanitan

¹ A dzə num i jəbi widəkə wə, si mban wi bəni bə bumni nɪ kəkə tsəki a ninshin, Bəju bə bə nɪ dzakaki já yi Glik yisi i shwinɣiki, Bəju bə bə nɪ dzakaki já yi kwili, a bə gaaki biein i bəkanɣa bəŋkwu chəkə bichi tsein kə bəbə.

² Ayakadəin, bwa bə ntum bə Jisəs bə jwəfi ntsə bəfa junni bəh mban wi bəni bə bumni bəchi dzaka i bə a, “Yi ndzəŋki kə a, buku bēe i fúkuki gia yi Nyə, i tsə num, i gāaki num biein.

³ Bwa bə nih bəbuku, yi ndzəŋki lə a mbeinj bāyi bəni nanitanj i mbeinj kintəŋj ma buku nya nəm wələ i bə kaŋj. Mbeinj kabə bayi, mbeinj ka tsēiŋki num bəni bə bə kaŋaki nəni kindzəŋni, num bə jikə bəh Kin'waka ki Baiŋni chu kaŋa mfi.

⁴ Ayakadəiŋ, ma buku ni nyā gwu yibuku num i ntsa wə bəh i nəm i gia yi Nyə wə.”

⁵ Bəni bəchi wəkə ndzaka wiwə, wi ndzəŋj i bə nalə. Bə ka babwili Stifən num mi wə kimbun ki jikə nalə, num wi jikə tə bəh Kin'waka ki Baiŋni. Bədəkə num Filib bəh Blukəlus, Nikanə bəh Timəŋ, Balmenas bəh Nikəlaus wə wi nī kə mi wi Antiək, num wi nī fiəni fiənini i kimbun ki Bəju wə.

⁶ Bə ka dzə bəni bələ ka təm bə i bwa bə ntum bə Jisəs nshinj, bə jiə kaŋ yibə i bə wə ka tsa i bə.

⁷ Gia yi Nyə ka waŋki tsəki. Mbaŋ wi bəni bə bumni i Jelusalem kə tsə a i ninshinj. Bətii mfə gia bəduli jiə tə shóm i Jisəs wə.

Bə ka jiəki gia i Stifən fuŋ

⁸ Stifən nī kə num wi jikə bəh ŋgamti wi Nyə bəh ŋga, i fəki gia yi dzaka ki wəməni bəh bəŋchəsi bə bə chusiki ŋga bi Nyə i bəni kintəŋj.

⁹ Bəni bədəkə dza yisi i ŋgukuliki bəh Stifən. Bəni bələ nī kə Bəju bə bə nī buku dzə i Selin bəh Aleksandia bəh Silishia bəh Esia. Bəni bəwə nī kə bəni bə juŋ yi tsani yə bə nī bəŋki a juŋ yi Mfá yə bə Buku i Mfa wə.

¹⁰ Si bə nī gukuliki yakadəiŋ, Kin'waka ki Baiŋni nya Stifən bəh mfi mi widəkə chu kəbi i gaka wi.

¹¹ Bə ka dza nyini bəni bədəkə i jum wə jum wə, a bə nyiki ntəkə a, bə nī wəkə Stifən dzaka gia yichu kəm Muses bəh kəm Nyə.

¹² Si bɔ fə yaka, ka nənɔni shəm yi bəni bəh yi bəni bə bɔ sakaki kwili, bəh yi bəni bə bɔ laniki bənchi bə Nyɔ. Bɔ ka liəni i Stifən wə, dzɔ tsə bəh wi i bəni bə kwili bə bɔ sakaki bənsaka nshin.

¹³ Bəni bələ chu dzə bəh bəni bədɔkɔ a bɔ bēenki bənsaka bəntəkə, bɔ jiə gia i Stifən fun dzaka a, “Mi wələ si lansi baan kə i dzaka gia yichu kəm jun yi fəni yi gia yələ, bəh i bənchi bə Muses.

¹⁴ Buku wəkɔ si wi dzakaki a Jisɔs wi Nasali wə bi shakyi lə jun yi fəni yi gia yələ, wi bi chu kwuni tə nɔni kibukumbəin bi kwili biə Muses nɔ laniki bukumbəin yein.”

¹⁵ Bəni bəchi bə bɔ nɔ kɔ i jun yi nsaka yiwɔ wə bwan dzəkəh i Stifən wə, a bɔ tsein, yein num shi bi kwuni lɔ gwu ka bwəsiki bi chinda wi Nyɔ.

7

Ndzaka wi Stifən i bəni bə bɔ sakaki kwili wimbum

¹ Fwu wi bətii mfə gia bikə i Stifən a, “Gia yələ bə dzakaki lə akɔ a ŋkəŋ a?”

² Stifən chukuli a, “Bəba bəh bwa bə nih, mbein wəkəli. Nyɔ wi kinəkəni nɔ tumbuku i tii wibuku Ablaham, wi kein i Misəbətəmia, ka wi bi nyə tsə i nɔki i Alan,

³ ka dzaka i wi a, ‘Bēe chwəŋ ka ki jun, wə búku i kwili wimbəin wə, wə tsə i tumi kə mih ni chusi i wə.’

⁴ Ayakadəin, wi buku nyə fein i Kaldia, ka tsə i nɔki i Alan. Jobi wə ba wi nɔ kpi, Nyɔ fə wi dza dzə fa i di biə mbein nɔki i liə lə.

⁵ Wi nɔ kə fa Nyɔ nɔki nya kə wi na bəh fidini fidəkɔ fiə wi kə i təm gvu yein. Ayakalə, Nyɔ kaka

a ngain bi nya læ mbi wələ i wi a a nûmki η'wi bəh ngəkə wi. I jəbi wə Nyə nı fə kinƙaka ki kələ, a nı kə maka Ablaham kwati wain.

⁶ Nyə ka dzaka tə i wi a,
‘Bwa ba bi numki bəni bə dzəni i tumi ki bəni bədəkə wə.

Bə bi numki mfa feiŋ,
bə bi chəbsiki bə i jia wə gi yina (400).

⁷ Mih bi lə læ ngəkə i tumi kiwə wə,
bwa ba bi buku dzə feiŋ, bə dzə tsaki i mih fa.’

⁸ Nyə chu dzi tə miŋkaiŋ bəh Ablaham, kinchəsi ki miŋkaiŋ miwə num a Ablaham ni sūtuŋki læ bwa bu. Ablaham ka bi bwə Ayjik, jəbi kpein ƙaŋ nyan wi suuŋ wi. Ayjik ka bi bwə Yakəb suuŋ tə wi. Yakəb tə ka bi suuŋ bwa bu jwəfi ntsə bəfa bə bə kə bətii tii bəbuku a num i bə wə chwəŋkijun kibuku nı yisi.

⁹ Bətii tii bəbuku bəwə bi ka dza bə ghəkəki Yəsəf wainnih wibə, ka taŋni wi, wi tsə ka numki mfa i tumi ki Ijib wə. Ayakalə, Nyə bə təkni bəh wi feiŋ,

¹⁰ gamti wi i bəngəkə bu wə bəchi. Nyə chu nya tə wi bəh mfi, fə Fələ ŋkuŋ wi Ijib ka kəŋki wi, ka jia wi, i nûmki mi wə wi kəmsiki i wi wə chu nûm mi wə wi tseiŋki chwəŋ ki ki juŋ.

¹¹ Dzəŋ ka bi dza kwa Ijib wichi bəh tumi ki Kanan, bəni yeiŋ ngəkə nalə. Bətii tii bəbuku nəki chu ƙaŋa kə biēiŋ bidzini.

¹² Yakəb ka bi wəkə a biēiŋ bidzini kələ i Ijib, ka faaŋ bwa bu bə bə kə bətii tii bəbuku, bə ka tsə feiŋ i chəkə bibə bi ninshiŋ wə.

¹³ Bə ka fiəni tsə feiŋ i ntsə wibə wi kəmsini wə, Yəsəf ka fə bwa bə nih wi kiə wi. Wi ka chusi tə bə i Fələ.

14 Yösef ka faan ntum i Yakob ba wi, a wi bəh chwəŋ ki ki juŋ kichi shi dzə i Ijib. Chwəŋkijuŋ ki Yakob nŋ kə i jəbi wiwə wə bəni mbanjanitanj ntsə bəte (75).

15 Yakob wəkə yaka, ka dzə chwəŋkijuŋ ki kichi, shi bəh bə i Ijib. Wi bəh bətii tii bəbuku nŋ dzə kpiyi i feiŋ wə bə bəchi.

16 Bə dzə giŋ biwini biwə ka fiəni dzə bəh bi i Shekem, ləə i jum yə Ablaham nŋ taŋ i bwa bə Aməl.

17 Si jəbi nŋ kpəiŋniki dzəki wə Nyə nŋ kə i fə gia yə wi nŋ kaka i Ablaham, num bəni bəbuku du i Ijib nalə.

18 Bəni bə feiŋ bi dzə təm ŋkuŋ widəkə wi nəki kiə kə Yösef.

19 Nkuŋ wiwə ka wəelikiki chəbsiki bəni bəbuku i dzəh yi mfi wə kanji a bətii tii bəbuku lətəkəki bwa bənchin i biŋ a bə kpiyiki.

20 A nŋ kə i jəbi wələ wə, bə nŋ bwə Muses, a num waiŋ wi ndzəŋ nalə i Nyə. Bə kuku yaka wi i ba wi dzu, i kifəŋŋ kitəli wə,

21 ka dzə tsə jiə wi i biŋ. Ayaka waiŋ ŋkuŋ Felə wi kpaŋni ka bi tsə bəŋ wi, kuku yaka wi ka waiŋ wi.

22 Bə ka lani Muses bəh mfi bi bəni bə Ijib bichi, wi num mi wə wi kiəki ndzaka bəh i fəki gia nalə.

23 I jəbi wə wi nŋ kə yaka buku jiə mbanjnyani, yi dzə i wi shəm a ŋgainj tsə yeiŋ bwa bə nih bə ŋgainj bəni bə Islae.

24 Jəbi wə wi nŋ tsəki, wi yeiŋ mi wi Ijib widəkə tweiŋ mi wi Islae. Wi ka liə i jwə biwə wə i chukuli, ka wə mi wi Ijib wiwə ka ləə.

25 Wi nŋ kwakaki a bwa bə nih wi ni kiə lə, a faan Nyə ŋgainj a ŋgainj dzə bwili bə i bəŋgəkə wə. Ayakalə, bə nəki kiə kə.

26 Chəkə buku wəɔ, Muses ka tsəki, tsə tumbuku i bəni bə Islae bədəkə wə bəfa bə dza ka jwəki. Ayaka wi liə yeiŋ i gaali jwə biwə, ka bikə i bə a, ‘Bwa bə nih, mbəiŋ bəchi kə mi bəh waiŋnih, akə kəm nə mbəiŋ jwəki a mbəiŋ mbəiŋ a?’

27 Ayakalə, mi wə wi nŋ la jwə i waiŋnih wi chini Muses chinini, bikə i wi a, ‘A jiə ndə wə i sakaki buku chu təiŋyi bənsaka bəbuku a?’

28 Wə nəŋki i bəŋ wəɔ mih asi wə ni wəɔ mi wi Ijib wə i ŋgbufəkə a?’

29 Asi Muses wəkə yakadəiŋ, wi lwa ka geiŋ buku i tumi ki Ijib wə, geiŋ tsə i nəki i tumi ki Midian wə, ka bwə bwa bənyuku bəfa feiŋ.

30 Asi jía nŋ tsə mbaŋnyani, chinda wi Nyə tumbuku i Muses nshiŋ i gbuku wə wi nŋ bəli i kpəiŋ wə i chwa i kəmsi tsə i ŋkwuŋ wi Sina wə.

31 Muses yeiŋ yaka yi gaka wi, wi kini tsə i tseiŋ ndzəŋ. Si wi kəmsi tsə, wi wəkə Bah Nyə dzaka i wi a,

32 ‘Akə mih Nyə wi bətii tii bəmbəiŋ, Nyə wi Ablaham bəh wi Ayjik bəh wi Yakəb.’

Muses wəkə yakadəiŋ, ndzaŋ kwa wi, wi ka nyumki bəh nlwa, na chu məm i tseiŋ.

33 Bah Nyə chu dzaka i wi a,
‘Bāyi dzu ya yigvu, kəm di biə wə num yeiŋ yaka akə di bi baiŋni.

34 Mih lansi yeiŋ si bə chəbsiki bəni mbəŋ i Ijib, chu wəkə si bə kwiriŋki, ayaka mih ka shi dzə i bwili bə i ŋgəkə wiwə mə, wəkəli, i liə mih ki faaŋki lə wə i Ijib.’

35 Muses wələ kə wə bə nŋ yisi nəiŋ, bikə i wi a, ‘A jiə ndə wə i sakaki buku chu təiŋyi bənsaka bəbuku a?’ Akə wi wə Nyə nŋ faaŋ a wi tsə nŋmki mi wi

nsaka wibə, i bwili bə i bəngəkə wə. Nyə nĩ faan num chinda wi, wi dzə i kpeinj wə wi nĩ beliki, a wi dzə lāka ntum wiwə i wi.

³⁶ Muses ka tsə i Ijib, fə gia yi dzaka ki wəmni bəh bərchəsi bə bə chusiki ŋga bi Nyə, ka bwili bə feinj. Wi fə yidəkə i Bəkə yi Mbum yi Bəkəli wə, chu fə yidəkə i chwa i di biə bə nĩ nyani i jia wə mbaŋnyani.

³⁷ Ayaka Muses nĩ kə wi dzaka i bəni bə Islae a, 'Nyə bi bwili lə mi wi ntum widəkə i bwa bə nih bəmbəinj kintəəŋ, wi chiŋsi i mbəinj asi wi nĩ bwili mih.'

³⁸ A chu num wi Muses wə chinda wi Nyə nĩ dzaka i wi i ŋkwuŋ wi Sina wə, jəbi wə kijunni ki bəni bə Islae nĩ kə i chwa bəh bətii tii bəbuku, Nyə nĩ nya já yə yi nyaki nəni a wi tsəsi i bukumbəinj.

³⁹ Ayakalə, bətii tii bəbuku ka nəinj i wəkə i Muses, ka nyəkə jum i wi, ka kəŋki a bə fiəni tsə i Ijib.

⁴⁰ Bə ka dzaka i Eləŋ a, 'Mwəŋm bənyə i buku bə bə nĩ tsəki i bukumbəinj nshinj, kəm buku kiəki kə gia yə yi num bəh Muses wə wi bwili bukumbəinj i tumi ki Ijib wə.'

⁴¹ Bə ka keiŋsi fiməsə fi bwəsi wain na', kum nyám, fə gia yeinj i fi, ka laŋki i fi wə num a keiŋsi bə bəh kaŋ yibə.

⁴² Si bə fə yakadəinj, Nyə ka nyəkə jum i bə, bə ka yisi lə i tsaki num i wəŋ bəh fiəŋŋ bəh bijəŋ. Yi num asi bə nyaka i kinwakti ki bəni bə ntum bə Nyə wə, num Nyə nĩ dzaka a, 'Bəni bə Islae, mbəinj nĩ kumki nyám i chwa i jia mbaŋnyani, fə gia yeinj i mih a?

43 Mbeinj nĩ nyaniki giŋki kintan a num ki nyɔ wə yeli wi kɔ a Mələk,
 chu giŋ jɔŋ wə mbeinj nĩ keiŋsi a, akɔ nyɔ wə, yeli wi kɔ Lefan,
 a num miməsɔ mə mbeinj nĩ keiŋsi i tsaki i mə,
 kəm yələ lə mih ni kəŋŋ bwili lə mbeinj, ma mbeinj ni dza tsə dan si na i Babilən.'

44 Bətii tii bəbuku nĩ nyaniki i chwa bɔ kaŋa kintan ki chusi a, Nyɔ kələ bəh bɔ, num bɔ nĩ maa kintan kiwɔ biəli a liŋ aka kə Nyɔ nĩ chusi i Muses.

45 Bwa bə bətii tii bəbuku nĩ dzɔ kintan kələ i bətii bəbɔ, giŋ dzə bəh ki i fa i jɔbi wə bɔ bə Jəshua nĩ ləkəki kidi i bitumi biə bi nĩ kɔ fa, num a nĩ tsəki Nyɔ i bɔ nshin kəŋŋ bwili bitumi biwɔ. Kintan kələ ka numki fa i tsə buku jɔbi wə Nkunj Dəbit nĩ sakaki kwili wələ.

46 Ayaka wi ka yeiŋ a kaŋ yi Nyɔ kələ i wi wə nalə, wi ka tsa a Nyɔ büm ma ŋgaiŋ maa jun, i nya i wi Nyɔ wi Yakəb, a wi nəki yeiŋ.

47 Ayakalə, a nĩ kɔ num Sələmən i bi dzə maa jun yi Nyɔ yiwɔ.

48 Na ayaka Bah Nyɔ wə wi kɔ Fwu wi Biəiŋ Bichi wə, si nɔ kə i jún wə num a maa bəni bəh kaŋ. Yi kɔ a liŋ si mi wi ntum wi Nyɔ widəkɔ nĩ nyaka a, Nyɔ nĩ dzaka a,

49 'Beinj kɔ kiŋgbəkɔ kəŋŋ,
 ayaka fa kuku num kiŋgbəkɔ kəŋŋ kigvu.
 Jun yə mi kɔ i maa a yi numki yin, yi kɔ i numki na dəiŋ na?

Ma di kələ biə mih kɔ i numki feiŋ na?

50 A kəkə mih wə mih fə biəiŋ biələ bichi a? "

51 Stifen ka dza dzaka i bɔ a, "Mbeinj ləkəki bəh kifwu nalə, shəm yimbəiŋ bəh bintuni bimbeinj kɔ

num maka bæ suuŋ. Mbeinj bæh bätii tii bæmbëinj kə a liŋ. Jəbi wichi mbeinj nəinj i wəkəli i Kin'waka ki Baiŋni wə.

⁵² Mi wi ntum wi Nyə widəkə nǐ kələ wə bätii tii bæmbëinj nǐ baan i bwan gvu i wi cheinj a? Bə nǐ wəəyi bəni bæ ntum bæ Nyə bə bə nǐ dzaka a mi wi nəm wi Nyə wi Chəŋ bi dzə lə. Ayaka wi bi dzə, mbeinj taŋni wi, ka chu wəə wi.

⁵³ Akə mbeinj bələ bəchinda bæ Nyə nǐ dzə bæh bənchi bæ Nyə i mbeinj, mbeinj nəinjma i biəli bə.”

Bə tumyi Stifen bæh kitəh

⁵⁴ Si bəni bə bə nǐ sakaki kwili wəkə gia yə Stifen dzaka, shəm bəkə bə, bə ka dziki jəŋ.

⁵⁵ Ayaka Kin'waka ki Baiŋni jikə i Stifen wə, wi bə tseinj mfih num i beinj, ka yeinj baiŋni bi Nyə, yeinj tə Jisəs num wi numbeinj i tseinj yiləkəli yi Nyə wə.

⁵⁶ Stifen dza dzaka i bə a, “Mbeinj tsēinj, mih yeinj bəəli weli, num mi wə yeli wi kə Waiŋmi num wi numbeinj i tseinj yiləkəli yi Nyə wə.”

⁵⁷ Bə wəkə yəmaka gia, ka baŋ bintuni bibə bæh kaŋ, ka wiliki bæh ŋga, i feinj wə bə bəchi seinj, ka chiŋni i Stifen wə,

⁵⁸ guku buku bæh wi i kwili kintəəŋ, tsə ka yisi i tumyiki wi bæh kitəh. Ayaka bəni bə bə nǐ kə bæmbeinj nsaka baayi bæmbun bəbə, nya i sumi widəkə wə bə nǐ bəəŋki a Səəl ka bə tumyiki.

⁵⁹ Si bə nǐ tumyi Stifen bæh kitəh yakadəinj, wi tsa a, “Bah Jisəs, dzə kin'waka kəŋŋ.”

⁶⁰ Ayaka wi ka tum binyu i kuku, wam bæh ŋga a, “Bah, ki tsēinj kə gia yichu yələ bəni bələ fəki.” Si wi dzaka yakadəinj, ka kpi.

8

¹ Si bæ nĩ wəəki Stifen yakadəiŋ Səəl nĩ təbiki lə a bæ wəə wi.

Səəl nya ŋgəkə i kijunŋi ki bæni bæ bumni

A chəkə biwə wə, bæ yisi i nyaki ŋgəkə wi ləkəki i kijunŋi ki bæni bæ bumni i Jelusalem. Kijunŋi kiwə kichi dza buku feiŋ ka waŋ tsə buku i bimbu bi Judea wə bichi bəh bi Samalia wə, a nĩ baan a bwa bæ ntum bæ Jisəs feiŋ.

² Bənyuku bədəkə bə bə nĩ kə num bə jiə shóm i Nyə wə nalə, dzə dzə wini wi Stifen ka tsə ləə, də wi nalə.

³ Ayakalə, Səəl num mfih a kaasiki kijunŋi ki bæni bæ bumni, daŋ a juŋ bəh juŋ kwayi bæni bæ bumni, bənyuku bəh bəkaŋa, chiŋsi i juŋ yi nsəŋ mə.

Filib fuku gia yi Nyə i Samalia

⁴ Bəni bə bə nĩ gaali tsə i bidi bichi wə, tsə ka fukuki gia yi Nyə.

⁵ Filib shi tsə mfih i kwili wi Samalia wə, ka fukuki ntum wi ndzəŋni, kəm Kimbwili wə Nyə nĩ kaka.

⁶ Bəni bəduli wəkə chu yeiŋ bəncəsi bə bə chusiki ŋga bi Nyə, yə wi nĩ fəki, bə ka nya ntuni i wi nalə.

⁷ Biŋ'waka bi jisi nĩ bukuki lə i bæni wə, bi wili bəh ŋga, bæni bəduli bə bə nĩ kə bə kpiyi kiwa kimu bəh bəŋkəkni bənih tə.

⁸ Ayakadəiŋ, kinsanŋli kimbum num i tumi kiwə wə feiŋ.

⁹ Mi widəkə nĩ kə i tumi kiwə wə yeli wi num Samən, a nĩ kə mi wi fə mfim, bæni bæ Samalia bəchi nĩ yeiŋki yakadəiŋ dzaka wəm bə. Ayaka wi chu dzaka a ŋgaiŋ kə mi wimum widəkə.

10 Bəni bæchi i kwili wiwə wə i yisi i bəncin
bəncin i tsə buku i bəmbum bəmbum wə, nya
ntuni i wi ka dzakaki a, “Mi wələ kə nga bi Nyə biə
bə bəəŋki a, Nğa bi Mbum.”

11 Bə nı nya ntuni i wi yakadəin, kəm wi nı kə wi
si chusi mfim i jəbi wi dəəŋ wə bəni yein dzaka wəm
bə.

12 Ayakalə, i jəbi wə Filib nı dzə ka fukuki kəm
ntum wi ndzəŋni kəm ŋkuŋ bi Nyə, bəh kəm yeli wi
Jisəs Klistus, bənyuku bəh bəkaŋa bum gia yə Filib
nı fukuki wi ka juli bə i bəkə.

13 Samən wə mwi bum tə gia yə Filib nı fukuki,
wi ka juli wi i bəkə. Wi ka baəŋ a bəh Filib ka yein
kia yi kaŋyini yimbum yimbum bəh bəncəsi bə bə
chusiki nga bi Nyə, yə Filib nı fəki dzaka wəm wi.

14 Bwa bə faəŋni bə Jisəs bi ka wəkə i Jelusalem a
bəni bə Samalia nı dzə lə gia yi Nyə, bə ka faəŋ Bitə
bəh Jən i bə.

15 Bə tsə buku fein, tsa i bəni bə bumni bə a, bə
kwati Kin'waka ki Baiŋni,

16 kəm Kin'waka ki Baiŋni nı ka dzə dəkə na i mi
wimu wə i bə wə. Bə nı juli bə i bəkə shəŋ a i yeli wi
Bah Jisəs wə.

17 Bitə bəh Jən jiə kaŋ i bə wə tsa i bə, bə ka kwati
Kin'waka ki Baiŋni.

18 Jəbi wə Samən nı yein a bwa bə ntum bə Jisəs
jiəki kaŋ i bəni wə Kin'waka ki Baiŋni dzə i bə wə, wi
ka nyaki kpə i Bitə bəh Jən,

19 ka dzakaki a, “Mbein nyá mih bəh nga biələ tə,
ka na ndə wə mih jiə kaŋ yin i wi wə, ma wi ni kwati
Kin'waka ki Baiŋni.”

20 Ayaka Bitə chukuli i wi a, “Mbein kpə wa wiwə
lāka. Wə kə dəin i kwakaki a wə kələ i taŋ kinya kə

ki kə ki Nyɔ bəh kpɔ a?

²¹ Wɔ kanjaki kə na gia yidəkɔ i nöm wələ kintəəŋ, kəm shəm ya baiŋki kə i Nyɔ nshin.

²² Kwūni shəm ya i gia yichu yələ wɔ fəki, ma wɔ tsā yuwidəkɔ Bah Nyɔ ni dalinya kinjkwaka kichu kələ wɔ kanjaki i shəm ya wə.

²³ Mih yēin a, dzəkəh yi bukuni bəh chu jikə i wɔ shəm.”

²⁴ Ayaka Samən tsa Bita bəh Jɔn a, “Mintee mbēin tsā i mih i Bah, a gia yidəkɔ i kintəəŋ ki gia yə mbēin dzaka lə, a yidəkɔ ma nūm bəh mih.”

²⁵ Bita bəh Jɔn kaasi i fukuki gia yi Nyɔ, bəh i dzaka gia yə bɔ kiəki kəm Jisəs, ka nyə bé fiəni tsə i Jelusalēm. Si bɔ nī fiəniki tsəki, bɔ nī tsəki danjsiki lə i bidi biduli bi Samalia wə, fuku tsə ntum wi ndzəŋni kəm Nyɔ fein.

Filib juli mi wi Itəfia i bəkɔ

²⁶ Ayaka chinda wi Bah dza dzaka i Filib a, “Dzā shī tsē i kimbu kishēin wə, i dzəh yə yi nyəki i Jelusalēm yi tsə təli i chwa tsə sə i Gasa.”

²⁷ Filib ka dza i shiki. Mi wimbum wi Itəfia widəkɔ num fein dzəh. Mi wiwɔ num bə nī bwili wi, wi nī kə mi wə wi nī tseinjki mbum bi Yaa Kanda wə wi nī sakaki tumi ki Itəfia kiwɔ. Mi wiwɔ nī buku i Jelusalēm i di biə wi nī tsə i tsa Nyɔ,

²⁸ ka fiəniki kweki i kədək wi bein a guku num nyám, num wi num i yein wə ka faaki gia i Kinwakti kə mi wi ntum wi Nyɔ Isaya nī nyaka.

²⁹ Kin'waka ki Baiŋni dzaka i Filib a, “Kini kəmsi tsē i kədək wəyaka wə.”

³⁰ Filib yəkɔ kəmsi tsə i wi kpəŋ, wəkɔ si mi wiwɔ faaki Kinwakti ki Isaya. Wi bikə i wi a, “Wɔ faaki lə wɔ wəkɔ kiə gia yə ki dzakaki a?” ³¹ Wi chukuli

a, “Mih kə i wəkə kiə dəiŋ maka mi fuku baiŋsi yi i mih a?” Wi ka dzaka a Filib yāka nūm bəh wi i kəɔk wiwə wə.

³² Di biə wi nī faaki i Kinwakti kiwə wə nī dzakaki a,

“Wi nī kə aka shwan yə bə tsəki i kum, wi chu num tə aka wain jaka wə bə kəə kiluli ki, yi də kə.

Akə yakadəiŋ tə si wi nī kə a mən.

³³ Bə nī ŋəmsi wi, nəiŋ i saka nsaka wi chən.

A bi dzə lansi dzakaki ndə kəm bwa bu, num bə təiŋ lə nənī ki i fa kuku a?”

³⁴ Ayaka mi wimum wiwə dzaka i Filib a, “Mintee, fuku mih, mi wi ntum wi Nyə wələ dzakaki kəm ndə a? Wi dzakaki kəm gwu yi, ma kəm mi widəkə a?”

³⁵ Filib ka yiŋsi a bəh di bi Kinwakti kiwə, ka fuku baiŋsi ntum wi ndzənī wiwə kəm Jisəs i wi.

³⁶ Si bə wi nī tsəki səki i dzəh, bə ka tsə buku i di bidəkə wə bəkə num feiŋ. Mi wimum wiwə dzaka a, “Yeiŋ bəkə fa, akə chu nəiŋ nə a wə ma jūli mih i bəkə a?” [

³⁷ Filib chukuli i wi a, “A kabə num a wə bum i Jisəs Klistus bəh shəm ya yichi mih juli wə i bəkə.” Wi chukuli a, “Mih bum a Jisəs Klistus kə Wain Nyə.”]*

³⁸ Mi wimum wiwə ka dzaka a bə nūm bəh kəɔk wiwə. Bə Filib shi tsə liə i bəkə, Filib ka juli wi i bəkə.

³⁹ Asi bə buku yaka i bəkə, Kin'waka ki Bah Nyə chufi nyə bəh Filib feiŋ, mi wimum wiwə na chu yeiŋ i wi wə. Ayakalə, wi nyə ka lanŋki tsəki mfih.

* **8:37** Binwakti bikpu bidəkə kanjaki lə di biələ i dzeni wi kinwakti wələ cheiŋ.

40 Filib dza ka təkəli yeiŋ wi num lə i Asətus, wi dza ka təliki tsəki bəh dzəh i kwili wiwə bichi, fuku tsə ntum wi ndzəŋni wi Nyə, ka tsə buku i tumi ki Kaysalia wə.

9

Səəl kwuni ka jiə shəm i Jisəs

1 A nī kə i jəbi wiwə wə, Səəl keiŋ shili gumsi bəni bə mban wi Bah a ŋgaiŋ ni wəŋyi lə bə. Wi ka tsə i fwu wi bətii mfə gia,

2 bikə biŋwakti a ŋgaiŋ tsə bəh bi i jún yi tsani wə i Damaskus, biə bi chusiki a ŋgaiŋ ka yeiŋ bəni num feiŋ bə bə biəliki Dzəh yi Bah, na bənyuku bəh bəkaŋa, ma ŋgaiŋ ni kwā kəŋa fəni dzə bəh bə i Jelusalem.

3 Wi nya, Səəl nyə ka tsəki i Damaskus, si wi nī kəmsiki tsəki i kwili wiwə wə, baiŋni bidəkə nyə a beŋ lə, baiŋ shi dzə i wi wə.

4 Wi gbə i kuku, wəkə ja dzaka i wi a, “Səəl, Səəl, akə kəm nə wə bwanŋki gvu i mih cheiŋ lə a?”

5 Wi bikə a, “Bah, akə wə ndə?” Ja yiwə chukuli a, “Akə mih Jisəs, a num mih wə wə bwanŋki gvu i mih cheiŋ.

6 I liə dzā beŋ, fə tsə i kwili mə, ma bə ni fuku i wə gia yə wə kaŋaki i fə.”

7 Bəni bə bə nī nyaniki bəh Səəl chin num feiŋ alə, si bə nī wəkə ja yiwə, yeiŋ kə i mi wiwə wə.

8 Səəl ka dza beŋ, dzaka a ŋgaiŋ yasi dzəkəh yi, na chu yeiŋ di. Bə ka kaŋa wi i tseiŋ wə, ka tati liə bəh wi i Damaskus.

9 Wi tsə ka numki i kaŋ yitali wə yeiŋ kə di. Wi ka numki yakadəiŋ, wi dzi kə fiŋ, nabə i mu tə fiŋ.

10 Mi wi bumni widəkə num feiŋ i Damaskus wiwə, yeli wi num Ananias. Bah Jisəs dza bəəŋ wi i feiŋ wə ka ndəmsi a, “Ananias.” Wi bum a, “Bah, bə mih lə fa.”

11 Bah dzaka i wi a, “Dzâ beŋ, wə tsâki i dzəh yə bə bəəŋki a Chəŋ, wə ka ni buku i kwili wi Judas wə, bîkə mi wi Tasus widəkə wə bə bəəŋki a Səəl. Wəkəli, wi kə feiŋ wi tsaki,

12 wi si yeiŋ lə mi widəkə i feiŋ wə aka ndəmsi bə bəəŋ wi a Ananias, num wi si dzə jiə kaŋ yi i wi wə, a wi fiəni yeiŋki di.”

13 Ayakalə, Ananias dzaka a, “Bah, mih kə num mih wəkə lə i bəni bəduli kəm mi wələ i gia yichu yə wi fəki i bəni bə bə kə bə Nyə i kintəəŋ ki Jelusalem wə.

14 Wi dzə lə, num wi dzə ŋga i bəti i mfə gia bəmbum, a ŋgain dzə kwāyi bəni bəchi fa bə bə tsaki bə bəəŋ yeli wa.”

15 Bah chukuli i wi a, “Tsə a tsəni. Mih babwili lə mi wiwə, ka mi wuŋ wi nəm, wə wi ni fukuki kəm yeli wuŋ i bəni bə bə kəkə Bəju, bəh i bəŋkuŋ bəbə, bəh i bəni bə Islae.

16 Mih mwi ni chusi lə i wi si wi kaŋaki i yeiŋ ŋgəkə kəm yeli wuŋ.”

17 Ayakadəiŋ, Ananias ka tsə liə feiŋ dzu, jiə kaŋ yi i Səəl wə, bəəŋ a, “Səəl waiŋnih wuŋ, a faaŋ Bah Jisəs mih. Akə wi Jisəs wə wi ni chusi gwu yi i wə i dzəh i jəbi wə wə ni dzəki fa. Wi faaŋ mih, a mih dzə fə ma wə fiəni yeiŋki di, ma Kin'waka ki Baiŋni dzə jikə i gwu ya wə.”

18 Asi wi dzaka yakadəiŋ, feiŋ fidəkə ka bibami nyə i dzəkəh yi Səəl wə, gbə i kuku, wi fiəni ka yeiŋki di. Wi dza beŋ, bə ka juli wi i bəkə.

19 Wi ka dzi, nga fiəni dzə i wi wə.

Səəl fuku gia yi Jisəs i Damaskus

Səəl nɔ i Damaskus bəh mban wi bəni bə bumni, i kaŋ yidəkɔ wə,

20 wi ka yisi akisəkə ka tsəki i júŋ yi tsani wə, fuku a, “Jisəs kɔ Waiŋ Nyɔ.”

21 Bəni bəchi bə bɔ nŋ wəkəkɔ, bɔ ka kaiŋyiki a, “Wələ kəkə a mi wə wi nŋ kaasiki bəni bə bɔ nŋ tsaki bɔ bɔŋ yeli wələ i Jelusalem a? Ntə wi dzə fa lə i kwayi bə bɔ kɔ fa i chu tsə nya i kaŋ yi bətii mfə gia bəmbum wə a?”

22 Ayaka Səəl baan tsə a mfiŋ i fukuki kɔm Jisəs nalə, chusi a Jisəs kɔ Kimbwili wə Nyɔ nŋ kaka. Bəju bə bɔ nŋ kɔ i Damaskus mənŋi gia yə bɔ kɔ i chukuli i wi.

23 Asi kaŋ yiduli nŋ tsə, Bəju bəwɔ shinum, jiə kimfasi i wɔɔ Səəl.

24 Bɔ ka dzəkɔ shiki, bɔ wəkəli wi i dzaka ki mbain ki Damaskus wə, nchəkɔ bəh nshin, a wi bə tsə ma bɔ wɔɔ wi. Ayakalə, Səəl kiə kimfasi kibɔ.

25 Bəni bu bə mban ka dzɔ wi nchəkɔ, ləkə i kah mə, bwili i wundu wi mbain wə, shisi shi wi i kuku i biŋ.

Səəl tsə i Jelusalem

26 Səəl fiəni tsə i Jelusalem, ka nənki i chinŋi bəh mban wi bəni bə bumni, bɔ ka lwaki wi lwani, kɔm bɔ nŋ bumki kə a wi lansi kɔ mi wi mban wibɔ.

27 Ayakalə, Banabas dzɔ wi, bɔ wi tsə i bwa bə ntum bə Jisəs. Wi fuku i bɔ asi Səəl ni yeiŋ Bah i dzəh Bah dzaka i wi, ka chu fuku i bɔ asi Səəl nŋ fukuki kɔm Jisəs i Damaskus lwa kə.

28 Ayakadəiŋ, Səəl ka numki bəh bə nyani di bichi i Jelusalem, fuku kəm Jisəs, lwa kə.

29 Wi ka dzakaki tə i Bəju bə bə nǐ dzakaki já yi Glik, gukuli gia bəh bə, bə dza ka nəŋki i wəə wi.

30 Bəni bə bumni kiə a bə nəŋki i wəə wi, ka dzə wi shi bəh wi i kwili wi Kaysalia wə, faaŋ tsə wi i Tasus .

31 I jəbi wiwə wə, kijunni ki bəni bə bumni i bimbubitumi bi Judea bəh bi Galili bəh bi Samalia, waka i ŋgəkə wə. Ayaka Kin'waka ki Baiŋni fə bijunni biwə num, chu gamti mbaŋ wiwə kə tsə a ninshiŋ. Bə ka nəki, kəksi a Bah shəŋ.

Bitatsə i di bi Lida bəh ki Jəba wə

32 Bitabə nyani tsə i bəni bə bə kə bə Nyə i bidi bichi wə, wi nyani tsə buku i bə bə kə i Lida.

33 Si wi nǐ kə feiŋ wi yeiŋ mi widəkə num wi kpi wa wimu, yeli wi num Ənias, num wi fə já nyan i naŋ beiŋ wi nyani kə.

34 Si Bita yeiŋ wi ka bəəŋ a, “Ənias, Jisəs Klistus si chuku wə. Dzə yāka ma wə kii kiga ka.” Akisəkə Ənias ka dza yaka beiŋ.

35 Bəni bə Lida bəh bəni bə baa wi Shalən wə yeiŋ si mi wiwə bənih, bə jiə shəm yibə i Bah Jisəs.

36 A nǐ kə kpaŋa widəkə num i kwili wi Jəba wə, a num mi wi bumni, yeli wi num Tabita i já yi Alamiak wə, num Dəkas* i já yi Glik wə. Wi nǐ fəki lə gia yindzəŋni jəbi wichi, wi gamti bəni bə kifuu.

37 I kaŋ yiwə wə wi gbə jweŋ ka kpi. Bə wəkə wini wi ka tsə nəsi i lum widəkə wə i jun yi beŋ wə.

* **9:36** Yeli wələ a Tabita kə i já yi Alamiak bəh yeli wələ a Dəkasi já yi Glik wə ki kichi kə a kibwəbwə.

38 Si Jöba nĩ kə kəmsi i Lida, mbanj wi bəni bə bumni wəkə a Bitā kə i Lida, bə faan bənyuku bəfa a bə tsə tsá wi, a wi táin a taiņni wi ma mōti.

39 Bitā ka dza yaka bəh bə ka tsəki, si wi tsə buku feiņ, bə dzə wi ka yaka tsə bəh wi i lum wi juņ wi beiņ mə. Num bəkaņa bəņkwu bəchi feiņ juņni i wi kpəņ, də chusi bəmbun bə Dəkas nĩ tumki i jəbi wə wi nĩ keiņki wiwəm bəh bə.

40 Bitā bwili bəni bəchi i biņ. Wi ka tum binyu bi i kuku ka tsa, dza fiəni gwu yi dzaka i wini wiwə a, “Tabita dzā yaka!” Wi ka yasi dzəkəh yi ka yeiņ Bitā ka dza num i beiņ.

41 Bitā kaņa tseiņ yi ka gamti wi, wi dzə num bəh gvu yi. Wi ka fiəni bəəņ bəni bə bə kə bə Nyə bəh bəkaņa bəņkwu bə, ka chusi Tabita i bə wi fiəni num wiwəm.

42 Gia yiwə waņ tsə i Jöba wichi. Bəni bəduli jiə shəm yibə i Bah wə.

43 Bitā num i Jöba kaņ yiduli, wi nə bəh mi widəkə bə bəəņ a Samən wə wi nĩ keiņsiki dzu yi nyam.

10

Fieņ ka ndəmsi dzə i Kənilis

1 Mi widəkə nĩ kələ i kwili wi Kaysalia wə bə bəəņ a Kənilis, wi num fwu i mbanj wi bəni bə jum bədəkə i Lum wə bə nĩ bəəņki a wi Itali.

2 Wi nĩ kə mi num wi bəh chwəņ ki kijun kichi jiə shəm i Nyə nalə. Wi kəksi Nyə chu tsa wi jəbi wichi, chu nya kinya i bəni bə kifuu nalə.

3 A num chəkə bidəkə aka mbiəņə mitali i fijəbi, fieņ fidəkə ka ndəmsi dzə i wi, wi yeiņ chinda wi

Nyɔ i ndəmsi biwɔ wə. Ayaka chinda wiwɔ liə dzə ka bɔɔŋ wi a, “Kəniliɔs.”

⁴ Kəniliɔs lwa, bwanj dzəkəh i wi wə bikə a, “Tik-wili, akɔ nə?” Chinda wiwɔ chukuli a, “Nyɔ kə wi wəkɔ lɔ ntsa wa, ka chu yeiŋ binya biə wə nyaki i bəni bə kifuu, ka kwaka wə.

⁵ I liə, fāaŋ bəni i Jɔba a bə tsê bɔɔŋ mi widəkɔ wə yeli wi kə Samən, yeli wi widəkɔ num a Bitə.

⁶ Wi nɪ dzə ka nəkɪ bəh Samən widəkɔ wə wi si keiŋsi dzú yi nyám, juŋ yi num kəmsi i kinchwə kimbun kpəŋ.”

⁷ Si chinda wi Nyɔ wə dzaka yakadəiŋ ka nyə. Kəniliɔs baanj ka bɔɔŋ bəni bu bə nəm bəfa, chu bɔɔŋ tə mi wi jum widəkɔ wə wi nɪ kə wi təkni bəh wi, ayaka a nɪ kə mi num wi jiə tə shəm i Nyɔ nalə.

⁸ Bə dzə, wi fuku gia yichi yə yi si num i bə, ka faan bə i Jɔba.

Nyɔ chusi gia yi kanjini i Bitə

⁹ Asi chəkɔ nɪ buku wəɔ, a num asi wəŋ nɪ kə a yaka lumsi, a num jəbi wə bə nɪ kəmsiki dzəkɪ i kwili wi Jɔba wiwɔ wə. Bitə dza yaka tsə i kimbu ki juŋ ki bein wə i tsa.

¹⁰ Dzəŋ yisi i wəɔki wi, wi bə nəŋ fiəŋ i dzi, ayaka bə keiŋ fə biəiŋ bidzini. Fiəŋ fidəkɔ ka ndəmsi dzə i wi.

¹¹ Wi yeiŋ i fiəŋ fiwɔ mə, si bəəli weli, fiəŋ fidəkɔ shi dzə i bein num aka fwu wimbun, num bə kanja i bimbu binaa wə fi shi dzə fa kuku.

¹² I yeiŋ kintəəŋ num ŋgəkɔ yi nyám yichi, yə yi nyaniki, bəh yə yi seiŋki kuku, bəh minyəni mə mə fuliki bein, num i mbun wiwɔ wə.

¹³ Ja dza dzaka i wi a, “Bitə, dzə bein kúm dzɪ.”

14 Bitá chukuli a, “Bah, mih kəkə i məm, kəm mih keiŋki ki dzi kə fiɛŋ fi kilələ nabə fiə fi baiŋki kə.”

15 Ja yiwə chu dzaka kpeiŋsi i wi a, “Kiə wə ki nyêŋsi kə fiɛŋ fiə Nyɔ kə wi fə fi num fibaiŋni.”

16 Yi num ayaka i buku kiŋkani kitáli, bə ka fiəni giŋsi fiɛŋ fiwə i bein.

17 Bitá ka mənki a gia yə yi dzə i wi lə chusiki a nə. A jəbi wiwə wə bəni bə Kəniliəs nɪ faaŋ, num bə dzə ka bikəki kwili wi Samən wə wi keiŋsiki dzú. Num bə si num lə a dzaka ki mbaiŋ kiwə wə,

18 ka bəŋki bikəyi a, “Mi wi dzəni widəkə kə alə fa yeli num Samən Bitá a?”

19 Si Bitá nɪ keiŋki wi kwaka kəm gia yə yi num i wi, Kiŋ'waka ki Baiŋni dzaka i wi a, “Yêin, bəni bətali nənki wə.

20 Dzâ bein, ma wə shɪ mbein bə tsâki gvu wimu. Kiə wə ki gũku kə gwu, a faaŋ mih bə.”

21 Ayakadəin, Bitá ka nyə shi tsə, dzaka i bəni bəwə a, “Akə mih wə mbein nənki. Mbein dzə a nə?”

22 Bə chukuli a, “Kəniliəs wə wi kə fwu i mbaŋ wi bəni bə jum bədəkə i Lum si faaŋ buku. Wi kə mi wi chəŋ, wi lwa Nyɔ, ayaka Bəju bəchi kəksi wi. Chinda wi baiŋni widəkə nɪ kə wi dzaka i wi a, a wi chɪŋsi ntum i wə a wə dzê i ŋgaiŋ dzu, ka wi wəkə gia yə wə ni dzaka i wi.”

23 Si bə chukuli yakadəin, Bitá ka dzaka a, bə líə ma bəh bə nê.

Bitá tsə bəh ntum wi Nyɔ i Kəniliəs dzu

Si chəkə buku wə, wi nyə bəh bə ka tsəki. Bəni bə bumni bə Jəba bədəkə biəli wi.

24 Bə nyani lə ka nə i dzəh, chəkə buku wə ka bə líə i Kaysalia. Kəniliəs bəh bəni bu bə chwəŋkijun

bəh nséiŋ yi yi shəm, bəh bəni bə wi nı laka nı wəkəliki bə.

²⁵ Asi Bita nı liəki tsəki yeiŋ dzu bə Kənilios banşi. Kənilios gbə i wi nshiŋ kəksi wi.

²⁶ Ayakalə, Bita dzasi wi i beŋ ka dzaka a, “Dzə beŋ, mih kə tə mfiŋ a mi wiwəm ka wə.”

²⁷ Wi nı dzakaki bəh Kənilios bə wi liə tsə i dzu, si bə liə tsə, wi yeiŋ num bəni num fiəli banşi i dzu.

²⁸ Wi dzaka i bə a, “Mbeŋ kiəki lə bindzəŋ a, nchi wibuku bümki kə, a mi wi Ju lāa njikə nabə i tāsı nseiŋ bəh mi wə wi kəkə mi wi Ju. Ayakalə, Nyə chusi i mih a mih kaŋaki kə i bəŋki mi widəkə a, wi kə mi wi kilələ nabə a wi baiŋki kə.

²⁹ Ayakadəiŋ, jəbi wə mbeŋ si faaŋ ntum a mih dzə, mih si ka nəiŋ dəkə i dzə, mih ka dzə. I liə mih bikəki i mbeŋ a, akə kəm nə mbeŋ si bəŋki mih a?”

³⁰ Kənilios ka chukuli a, “Daiŋ si num kaŋ yina si mih nı kə i mih dzu mih tsa, a nı kə ka jəbi wələ wə i mbiəŋə witali wə nshifəkə. I feiŋ wə mi widəkə num wi tum bəmbuŋ bə mwanşini i gwu wə, dza təkəli tumbuku alə i mih nshiŋ.

³¹ Wi dzaka i mih a, ‘Kənilios, Nyə wəkə lə ntsa wa, ka yeiŋ kinya kə wə nyaki i bəni bə kifuu wi ka kwaka wə.

³² Ayakadəiŋ, fāaŋ bəni i Jəba a bə tsə bəŋ mi widəkə wə yei wi kə Samən, widəkə num a Bitə. Wi nı dzə ka nəki bəh Samən wə wi si keiŋsi dzú yi nyám, kwili wi num kəmsi i kinchwə kimum kəŋ.’

³³ Akisəkə mih ka faaŋ ntum a wə dzə. Si wə dzə lə, yi ndzəŋ nalə. I liə buku kə i Nyə nshiŋ i wəkə gia yə Bah si faaŋ wə a wə dzə fúku i buku.”

Bitá dzaká i bəni bə bə kəkə Bəju kəm Jisəs

³⁴ Bitá ká yisi i dzakakí a, “Mih yeiŋ ɲkəŋ ɲkəŋ a, Nyɔ chusiki kə chi chi.

³⁵ Mi wichi wə wi lwaki Nyɔ chu fə gia yə yi kə chəŋ i Nyɔ nshiŋ, wəmaká mi kə num Nyɔ dzəkí lə wi, kəŋ wi numki ná mi wi tumi kinaiŋ.

³⁶ Mbəiŋ kiəkí lə ntum wə Nyɔ nɪ chiŋsi i bəni bə Isláe, fuku ntum wi ndzəŋni a Jisəs Klistus nɪ dzə ká kimbəiŋni nɔmki. Jisəs Klistus wələ kə Tikwili wi bəni bəchi.

³⁷ Mbəiŋ kiəkí lə gia yə yi nɪ num i tumi ki Judea wə kichi, yi nɪ yisi i Galili asi jəbi wə Jɔn nɪ fukuki ntum wi ndzəŋni juli bəni i bəkə nɪ tsə.

³⁸ Mbəiŋ kiəkí lə tə si Nyɔ nɪ shuku Kin'waka ki Baiŋni i Jisəs wi Nasali wə, chu nya ŋga i wi, ká num bəh wi. Si Nyɔ nɪ num bəh wi, wi yisi i nyaniki i di bichi wə, fə nɔm wi ndzəŋni chu chuku bəni bə Satan nɪ chəbsiki bə.

³⁹ Akə buku bə buku nɪ yeiŋ gia yə wi nɪ fəki i tumi ki Bəju wə kichi bəh yə wi nɪ fəki i Jelusaləm. Bə nɪ banŋ wi i kintasi wə wi kpi.

⁴⁰ Ayakalə, asi kaŋ yitali nɪ kpeŋ, Nyɔ dzasi wi i kpi wə, fə bəni yeiŋ wi.

⁴¹ A nɪ kəkə bəni bəchi bə bə nɪ yeiŋ wi, a nɪ yeiŋ a buku bə wi Nyɔ nɪ sabi a buku fúkuki kəm Jisəs. Buku nɪ dzi ká mu bəh Jisəs i jəbi wə wi nɪ dza i kpi wə.

⁴² Wi dzaká a, buku bi fúkuki ntum wi Nyɔ i bəni, chu fúku i bə a, ŋgaiŋ kə wə Nyɔ nɪ babwili a ŋgaiŋ bi sakakí bəni bəwɔm bəh bəkpili.

⁴³ Jisəs wələ kə wi wə bəni bə ntum bə Nyɔ bəchi nɪ dzakakí kəm wi a, ná ndə wə wi jiə shəm yi i wi ma Nyɔ bi dalinya chu bi, tsə dzəh i yeli wi wə.”

Kin'waka ki Baiṅni dzə i bəni bə bə kəkə Bəju

⁴⁴ Asi Bitə n̄ keiṅki wi dzaka gia yiwə, Kin'waka ki Baiṅni nyə shi dzə i mi wichi wə wi n̄ kə feiṅ wi wəkəli ndzaka wiwə.

⁴⁵ Dzaka wəm bəni bə bumni bə Bəju bə bə n̄ biəli Bitə, si bə n̄ yeiṅ a, Nyə nya tə kinya ki kə ki kə Kin'waka ki Baiṅni i bəni bə bə kəkə Bəju.

⁴⁶ Bəju bəwə wəkə si bə dzakaki i já yə bə kiəki kə, yaksi Nyə, Bitə ka bikə a,

⁴⁷ “I liə si Kin'waka ki Baiṅni dzə i bəni bəwə wə asi ki n̄ dzə i bukumbəiṅ wə, akə ndə wə wi kə i nəiṅ a bə ma juli bə i bəkə a?”

⁴⁸ Si Bitə bikə yakadəiṅ, ka dzaka a bə jūli bə i bəkə i yeli wi Jisəs Klistus wə. I feiṅ wə, bə ka tsa wi a, wi n̄ baṅ bəh bə i kaṅ yidəkə wə.

11*Bitə fuku gia yə yi num i Kəniliəs dzu*

¹ Bwa bə faaṅni bə Jisəs bəh bəni bə bumni bə Judea bəchi ka wəkə a bəni bə bə kəkə Bəju ni dzə tə gia yi Nyə.

² Jəbi wə Bitə n̄ fiəni yaka tsə i Jelusaləm, bəni bə bumni bədəkə ka sakaki wi. Bəni bəwə kə bəni bə bə n̄ bwan̄ki a bə kaṅaki i suuṅ mi wə wi kəkə wi Ju, ka wi numki mi wi Nyə.

³ Bə ka sakaki wi bikə a, “Wə si nyani dəiṅ i laa njikə i bəni bə bə keiṅki maka bə suuṅ bə, chu fiəni dzi mbəiṅ bə kəm nə a?”

⁴ Bitə ka keiṅsi fuku baiṅsi gia yichi yə yi si num, ka dzaka i bə a,

⁵ “Mih n̄ kə i kwili wi Jəba wə mih tsa, fiəṅ fidəkə ka ndəmsi dzə i mih. Mih tseiṅ i fiəṅ fiwə kintəṅ ka yeiṅ fiəṅ fidəkə shi dzə i beṅ num aka fwu wimbun

num bə kaŋa i bimbu binaa wə. Ayaka fi shi dzə ka num i mih nshin.

⁶ Mih tsein ndzəŋ i yein kintəəŋ, yein ŋgəkə yi nyám yichi a chwəŋkijun chwəŋkijun wə, yidəkə num yi dzu, yidəkə num yi chwa bəh yə yi sein ki kuku, bəh minyəni mə mə fuliki i bein.

⁷ Mih dza wəkə ja yi dzaka i mih a, ‘Bitə, dzā bein kúm dzí.’

⁸ Mih ka chukuli a, ‘Bah, mih kəkə i məm, kəm mih kein ki dzi kə fiŋ fi kilələ nabə fiə fi bain ki kə, fi ka num liə dəkə i dzaka kəŋŋ wə.’

⁹ Ja yiwə chu dzaka kpein si i mih a, ‘Kiə wə ki nyēŋ si kə fiŋ fiə Nyə kə wi fə fi fi bain.’

¹⁰ Gia yiwə num yaka i buku kin kani kitali, bə ka fiəni guku yakasi fiŋ fiwə fichi i bein.

¹¹ A jəbi wiwə wə, bəni bədəkə bətali dzə buku i jun yə mih n̄ nək i yein, num bə nyə i Kaysalia, num bə fāan bə a bə dzə bəŋ mih.

¹² Kin'waka ki Bain ni dzaka i mih a, mih ma nyen si i tsə bəh bəni bəwə. Ayaka bwa bə nih bəbuku bələ bəsə i Jəba, biəli mih, buku bə bəchi chin ni tsə liə i jun yi mi wiwə wə.

¹³ Si buku tsə liə, wi fuku i buku a, ŋgain si yein chinda wi Nyə i ŋgain dzu, wi dzaka a ŋgain fāan mi i Jəba a wi tsə bəŋ mi widəkə wə bə bəŋ ki a Samən Bitə.

¹⁴ Mi wiwə ni dzə lə bəh ntum wə ŋgain bəh bəni bəchi bə bə kə i ŋgain dzu ni bəin.

¹⁵ Asi mih n̄ yisi ndzaka, Kin'waka ki Bain ni nyə shi dzə i bəni bəwə bein a lin asi ki n̄ dzə i bukum bein i kin'yisi wə.

¹⁶ Ayaka si mih yein yakadəin, ka kwaka gia yə Bah n̄ dzaka a, ‘Jən n̄ juliki bəni i bəkə, ayakalə,

Nyɔ bi juliki mbein num i Kin'waka ki Baiɲni wə.'

17 Si Nyɔ kɔ num wi nya bəni bəwɔ bə kinya a num kə wi ni nya i bukumbein i jɔbi wə bukumbein ni jiə shəm i Bah Jisəs Klistus, mih si kɔ numki ndə i nəin gia yə a fəki Nyɔ a?"

18 I jɔbi wə bəni bəwɔ ni wəkɔ si Bitə dzaka yakadəin, bɔ na chu saka wi. Ayaka bɔ ka dza yisi ka kəksiki Nyɔ, dzakayi a, "Aka bə num yakadəin, yaka kɔ a Nyɔ nya tə dzə i bəni bə bɔ kəkə Bəju, a bɔ kwūni shóm yibɔ i ni kwati nɔni kə ki bi tsə kaa kə."

Bəni bəduli bə bɔ ni kəkə Bəju jiə shəm i Bah Jisəs i Antiək

19 Bəni bə bumni bə bɔ ni gaali si ɲgəkə ni yisi i jɔbi wə bə ni wɔɔ Stifən, bɔ ni waɲ tsə i di di wə tsə buku i Fənishia, bədəkɔ tsə num i Sayblus, bədəkɔ i Antiək. Si bɔ tsə yaka, ka fukuki ntum wi Nyɔ num a i Bəju shəɲ.

20 Ayakalə, bəni bə bumni bədəkɔ bɔ ni buku dzə i Sayblus bəh i Selin, tsə i Antiək ka fukuki tə ntum wi ndzəɲni wiwɔ kəm Bah Jisəs i bəni bə bɔ kəkə Bəju.

21 I ɲga bi Bah Nyɔ wə, bɔ fə bəni bəduli jiə shəm i Bah Jisəs wə, ka kwuni fiəni chu i wi.

22 Ntum kəm gia yələ ka liə i ntuni ki mbaɲ wi bəni bə bumni bə i Jelusalem. Bɔ ka faaɲ Banabas i fein Antiək.

23 Jɔbi wə wi ni tsə buku fein, ka yein si Nyɔ chusi kinəkəɲ, gia yiwɔ ndzəɲ i wi, wi ka təfiki bɔ a bɔ bɪəli Bah bəh shóm yibɔ yichi.

24 Banabas wələ ni kɔ mi wi ndzəɲni, num wi jikə bəh Kin'waka ki Baiɲni chu kaɲa kimbun nalə.

Ayakadəiŋ, wi fə bəni bəduli feiŋ jiə shóm yibə i Bah.

²⁵ Banabas ka dza tsə i Tasus i nəŋ Səəl.

²⁶ Wi nəŋ yeiŋ wi, ka dzə wi, bə wi fiəni chu i Antiək. Bə wi num feiŋ i jia yichili wə bəh kijunŋi ki bəni bə bumni, lani bəni bəduli. A nŋ kə i feiŋ Antiək bə nŋ yisi i bəəŋki mban wi bəni bə bumni a, bəni bə Klistus.

²⁷ A jəbi wiwə wə, bəni bədəkə bə bə si fuku i bəni gia yə Nyə dzaka i bə, nyə i Jelusalem shi tsə i Antiək.

²⁸ Kij'waka ki Baiŋni fə mi wə yeli wi nŋ kə Agabus wi ka dza num beŋ, laka a dzəŋ yiləkəli bi kwa lə kitumi kiwə kichi. Dzəŋ yiwə nŋ dzə dzə di num i jəbi wə Klawdius nŋ kə ŋkuŋ wi Lum.

²⁹ Mban wi bəni bə bumni i Antiək wəkə yakadəiŋ, keiŋsi a mi wichi tsú kpə si wi kaŋaki, ma bə ni gāmti bwa bə nih bəbə, bə bə kə i Judea bəh wi.

³⁰ Bə ka tsu, ka faaŋ Banabas bəh Səəl, a bə tsə nyá i bətii kijunŋi ki bəni bə bumni feiŋ wə.

12

Nkuŋ Heləd nya ŋgəkə i bəni bə bumni

¹ A nŋ kə i jəbi wiwə wə, Nkuŋ Heləd nŋ yisi i nyaki ŋgəkə i kijunŋi ki bəni bə bumni bədəkə.

² Wi dzaka bə gba wəə Jəm waiŋnih Jəŋ bəh nywə.

³ Wi yeiŋ a yi ndzəŋki lə i Bəju, wi bə tsə a bəh yi i ninshin dzaka bə kwa tə Bitə. Bə nŋ kwa wi a num i kaŋ yi Dzini bi Bləd wə bə ka jiə dəkə dzəəŋ yeiŋ.

⁴ Si bə kwa wi, ka fah i juŋ yi nsəŋ mə, jiə mban wi bəni bə jum bənaa, a bə chəniki wi bəni bənaa bənaa. Heləd nŋ jiə Bitə yaka a Dzini bi Ntsədan kaa, ka wi bwili jŋə wi i bəni nshin ma bə saka wi.

⁵ Bita ka numki a i jun yi nsəŋ mə. Ayakalə, kijunni ki bəni bə bumni ka tsaki Nyə kəm wi nalə.

Chinda wi Nyə bwili Bita i jun yi nsəŋ mə

⁶ A bə num nchəkə ka chəkə buku wə a Hələd bwili Bita ma bə saka wi, Bita nı nəkı i fintəŋ fi bəni bə jum wə bəfa num bə kaŋa wi bəh bənsəŋ bəfa, ka chəniki. Bəni bə jum bədəkə num i dzaka kifiaŋə wə chəəŋni jun yi nsəŋ yiwə.

⁷ Yi num a chinda wi Bah nı dza tumbuku alə, baiŋni baiŋ i jun yi nsəŋ yiwə mə. Chinda wiwə kəmyi Bita i kimbəkəli wə, wi yəmi. Chinda wiwə dzaka i wi a, “Dzā yaka bəiŋ wakli.” Si wi dzaka yakadəiŋ, bənsəŋ bə ka shwali i tsəiŋ yi Bita wə gbəyi i kuku.

⁸ Wi chu dzaka i wi a, “Ləh mbun i gwu ya wə, ma wə ləkə dzú ya yigvu.” Bita ka fə ayaka. Chinda wiwə chu dzaka a, “Kıi mbun wa ma wə bəli mih.”

⁹ Bita kii, ka biəli wi i biŋ. Asi wi tsəki wi na kiə gia yələ chinda wiwə fəki akə ŋkəŋ. Wi nı kwakaki a akə fiəŋ ka ndəmsi si fi dzə i wi.

¹⁰ Bə wi nyani tsə danŋi di bi ninŋiŋ, i di biə bəni bə jum bə nı chəniki, chu tsə bi kəmsini, ka dzə i dzaka ki mbaiŋ kə ki bukuki tsəki i kwili wə, num bə nı kəiŋsi bəh chwaka. Ayaka dzaka ki mbaiŋ kiwə wəli a ki, bə buku. Si bə buku yaka, ka nyaniki shiki tsəki a dzəh dzəh, chinda wi Bah Nyə wiwə ka nyə laka i wi nŋiŋ.

¹¹ Bita baan, mfi bi fiəni dzə wi dzaka a, “I liə mih kiə lə a, akə ŋkəŋ a asi faan Bah chinda wi a wi dzə bwili mih i kaŋ yi Hələd wə, ka mih bəiŋ i ŋgəkə wə Bəju ni wəkəliki a bə ni nyaki i mih.”

12 Si wi kiə yakadəiŋ, ka dza tsə i Meli dzu nih Jɔn Mak, bəni num feiŋ bə juŋni bəduli tsa wə.

13 Wi tsə buku feiŋ, komyi dzaka ki mbaiŋ, waiŋ kpaŋni widəko yeli wi num Loda, wə wi ni nəmki i yeiŋ dzu dzə i weli.

14 Ayaka wi ka wəko num ja yi Bita, kinsaŋli dzə wi, wi na weli dzaka ki mbaiŋ kiwə, wi fiəni yəko liə tsə lə i dzu, fuku i bəni a, “Bita kə dzaka ki mbaiŋ wə.”

15 Bə chukuli i wi a, “Wə dzaki lə.” Ayaka wi baŋ a bəh ndzaka a akə Bita. Bə ka dza dzaka a “A kələ numki chinda wi wi Nyə.”

16 Si bə ni dzakaki yakadəiŋ, Bita baŋ a komyiki. Bə ka weli, yeiŋ ŋkəŋ a num wi, dzaka wəm bə.

17 Wi fəkəni bəh kaŋ a bə baŋ dzaka, ka fuku i bə si Bah si bwili wi i juŋ yi nsəŋ mə, chu dzaka a bə fuku i Jem bəh i bəni bə bumni bəchi. Si wi dzaka yakadəiŋ, ka dza tsə i di bidəko wə.

18 Chəko wə, mfi bi bəni bə jum ka shakyi shakiyini a, a num nə bəh Bita.

19 Heləd bwili bəni a bə nyəni nəŋ wi. Bə nəŋ, nəŋ məŋ. Wi ka bəŋ bəni bə jum bə bə ni chəniki Bita bikə gia i bə, ka dza dzaka a bə dzə bə tsə ləksi. I jum wə feiŋ, Heləd nyə i kimbu ki tumi ki Judea wə, shi tsə ka numki i kwili wi Kaysalia wə.

Kpi yi Nkuŋ Heləd

20 A num i jəbi wiwə wə Nkuŋ Heləd ni bəksiki shəm bəh bəni bə Taya bəh bə Sidən. Bəni bəwə ka juŋni gwu i tsə kwuŋ kaŋ a kimbəiŋni nūmki, kəm tumi kibə ni kwatiki biəiŋ bidzini num i tumi kiwə wə. Ayaka bə tsə, yisi kwa nseiŋ bəh Blastus wə wi ni kə tantə.

²¹ Chəkə ka dzə kpəiŋ, Njukun Heləd tum bəmbun bə kwili i gwu wə, shinum i kinḡbəkə wə, ka tsəsi ja i bəni bəwə.

²² Bə nyə ka wiliki, kəksi wi dzakayi a, “Wələ ndzaka kə wi nyə, a kəkə i numki wi mi wiwəm.”

²³ Akisəkə, chinda wi Bah ka faaŋ jweŋ i Njukun Heləd wə, kəm wi nī ka danḡsi dəkə kinḡkəksi kiwə i Nyə. Ayaka ŋgeni ka dzi wi, wi kpi.

²⁴ Ayakalə, gia yi Nyə ka liəki i shóm yi bəni wə, waŋ tsə a ninshiŋ ninshiŋ.

²⁵ Banabas bəh Səəl ka kaasi gia yə bə nī faaŋ bə i Jelusalem, ka fiəni tsə i Antiək. Si bə nī fiəniki tsəki bə dzə Jon Mak.

13

Bə faaŋ Banabas bəh Səəl

¹ Bəni bədəkə nī kə i kijunni ki bəni bə bumni wə i Antiək, a num bə bə nī fukuki gia yə bə nī wəkəki Nyə dzaka, chu lani bəni. Bəni bəwə nī kə Banabas bəh Semeən wə bə nī bəəŋki a Wi Jisi, bəh Lushus wi Selin bəh Səəl bəh Manēen wə bə nī kuku yaka bəh Heləd mi wi nsaka

² Si bə nī bamki dzaka tsa Bah, Kij'waka ki Baiŋni dza dzaka i bə a, “Mbəiŋ bābwili jīə Banabas bəh Səəl chi chi, i nəmki nəm wə mih bəəŋ bə a bə nəmki.”

³ Bə wəkə yakadəiŋ baan a bamki dzaka tsa, si yəmaka tsə bə ka jīə kan i bə fun ka chiŋsi bə, bə ka tsəki.

Banabas bəh Səəl tsə i Sayblus

⁴ Banabas bəh Səəl ka dza ka tsəki asi Kij'waka ki Baiŋni nī faaŋ bə. Bə nyə shi tsə i tumi ki Selusia wə,

liə i ɲɔgwuki wimbum mə i bəkə, ka daŋki tsəki i tumi ki Sayblus wə.

⁵ Asi bə nǐ daŋ buku i kwili wi Salamis wə, bə ka nyaniki fukuki gia yi Nyə i júŋ yi tsani yi Bəju wə. Num Jən Mak nǐ nyaniki bəh bə wi gamti bə.

⁶ Bə nǐ nyani təli i tumi bi bəkə bichi kintəŋ, daŋsi tsə buku na i kwili wi Bafəs wə. Si bə tsə bə tumbuku i mi wi Ju widəkə wə feiŋ, a num mi wi mfim yeli wi num Bal Jisəs, wi nǐ shiki nyiki ntəkə a ɲgain kə mi wə wi fukuki gia yə ɲgain si wəkə si Nyə dzakaki.

⁷ Wi nǐ shiki a bə Segus Bəolus wə wi nǐ sakaki tumi kiwə. Mi wi nsaka wiwə nǐ kə mi wi kaŋa mfi nalə. Wi dza bəŋ Banabas bəh Səəl kəm wi nǐ nəŋki i wəkə gia yi Nyə.

⁸ Bə dzə, ayakalə Elimas mi wi mfim asi yeli wiwə kə i já yi Glik wə ka jwəki a bə ma fê a mi wi nsaka wiwə jiə shəm i Jisəs.

⁹ Kiri'waka ki Baiŋni jikə i Səəl, wə yeli wi widəkə nǐ kə a Bəəl, wi bwaŋ dzəkəh i mi wi mfim wiwə wə,

¹⁰ dzaka i wi a, “Wə kə waiŋ Satan, wə kə mi wə wi baiŋŋki gia yichi yə yi kə yindzəŋni. Mfwəkyi bəh ntəkə kə bi jikə i wə shəm. Yaka wə məŋ i baŋ maka wə kwuni ɲkəŋ wi Bah a bi fiəni ntəkə a?”

¹¹ Wəkəli, tseiŋ yi Bah ni gbələ i gwu ya wə ma wə fəkə, yi bi dzə jəbi ka wə fiəni yeiŋ na wəŋ.” Akisəkə i jəbi wiwə, fiəŋ fidəkə shi aka bikwu, baŋ dzəkəh yi Elimas. Wi dza ka məmyiki di, nəŋ mi wə wi ni chiŋsi wi.

¹² Mi wi nsaka wə yeiŋ yakadəiŋ, ka jiə shəm i Jisəs, si wi nǐ kaŋaki ɲkaiŋyi i gia yə bə nǐ laniki kəm Bah Jisəs.

Bööl bəh Banabas tsə i Antiok wi Bisidia

¹³ Bööl bəh mbanj wi liə i ηgwuki wimbum wə i Bafəs, danj kinchwə kimbum buku i kwili wi Belga wə i tumi ki Bamfilia wə. Si bə buku feinj, Jon Mak bee bə ka fiəni chu i Jelusaləm.

¹⁴ Bə nyə feinj, ka tsəki i kwili wi Antiok wi Bisidia. Ayaka a bi num chəkə bimbam wə, bə tsə liə ka num i juj yi tsani wə. ¹⁵ Bəni dza fa kaasi i Kinwakti ki Bənchi bə Muses bəh ki bəni bə ntum bə Nyə, bətii kwili bə juj yi tsani yiwə ka faanj ntum i bə Bööl a, “Bwa bə nih bəbuku, mbeinj kabə kanjaki gia yidəkə i təfi bəni bəh yi, mbeinj dzāka.”

¹⁶ Bööl ka dza beinj, ka fəkəliki i bəni bəh kanj dzaka a, “Bəni bə Islae bəh bəni bə bə kəkə Bəju bə bə kəksiki tə Nyə, mbeinj wəkəli.

¹⁷ Nyə wi bəni bə Islae nī sabibwili bətii tii bəbuku, fə chwəηkijuj kibə num kimbum i jəbi wə bə nī kə bəni bə dzəni i tumi ki Ijib wə. Wi ka bi bwili bə feinj bəh ηga bi,

¹⁸ wi kanjə shəm bəh bə, bə təkniiki bəh bə i chwa i jia wə mbanjnyani.

¹⁹ Wi ka fə bə tumdzi kitumi nanitanj i nshwainj yi Kanan wə, ka nya nshwainj yiwə a yi numki yibə.

²⁰ Gia yələ yichi nī dzə jia ka gi yina bəh mbanjshi (450). Si wi nya nshwainj yiwə i bə, ka jia bəni bə bə ni sakaki bə. Bə ka sakaki i tsə buku i jəbi wə mi wi wi ntum Samwəl nī sakaki.

²¹ I jəbi wiwə wə bə dza ka tsaki a bə kwāti num ηkuj, Nyə ka nya Səəl wainj Kish i bə, i chwəηkijuj ki Benjamen wə. Ayaka wi saka ntəj wiwə i jia mbanjnyani.

²² Nyə bi shishi Səəl, ka təm Dəbit ka ηkuj wibə. Nyə nī kə wi dzaka kəm Dəbit wələ a,

‘Mih yeiŋ a Debit waiŋ Jese kə shəm yiŋ.
Wi ni fəki lə gia yichi yə mih nəŋki.’

²³ A nŋ kə i chwəŋkijun ki Nkun Debit kələ wə Nyə nŋ bwili Kimbwili, nya i bəni bə Islae asi wi nŋ kaka. Kimbwili wələ num Jisəs.

²⁴ Ka Jisəs wələ yisi nəm wi, Jən nŋ kə wi si fuku lə i bəni bə Islae bəchi a bə kwūni shəm yibə ma ŋgaiŋ juli bə i bəkə.

²⁵ Jobi wə Jən nŋ kə a kaasi nəm wi, ka dza bikə i bəni a, ‘Mbeiŋ kwakaki a mih kə ndə? Mih kəkə mi wə mbeiŋ wəkəliki. Mi wiwə dzəki lə i jum wə, mih lansi kpeiŋniki kə i ŋgwuŋ shi i shwa dzu yi yigvu.’ ”

²⁶ Bəəl tsə a ninshiŋ, ka dzakaki a, “Bwa bə nih bəŋ bə akə chwəŋkijun ki Ablaham bəh bəni bəchi bə bə kəkə Bəju bə kəksi tə Nyə, Nyə nŋ faaŋ ntum wələ bəni num i bəiŋ yeiŋ num i bukumbəiŋ.

²⁷ Ayakalə, bəni bə Jelusalem bəh bəni bə bə nŋ sakaki tumi, nəki dzə kə Jisəs ka Kimbwili. Ayaka bə nəki kiə kə kifwu ki gia kə bəni bə ntum bə Nyə nŋ nyaka kəm wi. A num yə bə nŋ shiki faaki i chəkə bimbam bichi. Jobi wə bə nŋ dzaka a bə wəŋ wi yaka, yi ka fə a yi dzə kpeiŋ asi bəni bə ntum bə Nyə bə nŋ dzakaki.

²⁸ Na si bə nŋ ka yeiŋ ŋgbə widəkə wə bə nŋ wəŋ wi yeiŋ, bə tsə a ninshiŋ ka dzakaki i Bayle a bə wəŋ wi.

²⁹ Jobi wə bə nŋ fə gia yichi si Kiriwakti ki Nyə nŋ dzakaki kəm Jisəs, bə shishi wi i kintasi wə ka tsə nəsı wi i jum yi taa mə.

³⁰ Ayakalə, Nyə fiəni dzasi wi i kpi mə.

³¹ Wi chusi gwu yi i kaŋ yiduli wə i bəni bə bə nŋ nyə i Galili tsə i Jelusalem. Akə bə bə bə fukuki kəm wi i liə i bəni bə Islae.

³² Ayakadəiŋ, buku kə tə fa i liə i fukuki ntum wi ndzəŋni wiwə i mbeiŋ. Ntum wiwə kə, a gia yə Nyɔ nŋ kaka i bətii tii bə bəni bə Islae bəh yi,

³³ kə yi wi fə yi dzə kpeiŋ i liə i jəbi wibukumbəiŋ wə, bukumbəiŋ bə bə kə bwa bəbɔ. Yələ kpeiŋni asi Nyɔ nŋ dzasi Jisəs i kpi wə. Bə nŋ kə bə nyaka lə kəm gia yələ i Kiŋwakti ki N'yaksi wə i bimbu bifa wə Nyɔ dzakaki a,

‘Wə kə Waiŋ wuŋ,
mih num Ba wa daiŋ.’

³⁴ Kəm ndzasi wə Nyɔ nŋ dzasi Jisəs i kpi wə a wi ma fəɔ, Nyɔ nŋ kə wi dzaka i dzəh yələ wə a,
‘Mih bi nya lə mbeiŋ bəh kimbəiŋsi kə akə kəŋŋ,
kə mih nŋ kaka i Dəbit, ka dzi ŋkaiŋ.’

³⁵ Yi kə bə chu nyaka i di bidəkə wə i Kiŋwakti ki N'yaksi wə Dəbit dzakaki a,
‘Wə bi bee kə Waiŋ wa wi nəm wi Baiŋni,
a wi fəɔ i jum kintəəŋ.’

³⁶ Yə kəm Dəbit kə a wi nŋ nəm nnəm wi wə Nyɔ nŋ nya i wi i jəbi wi wə, ka kpi bə ləə kəmsi wi i ba wi kpəŋ, wi fəɔ.

³⁷ Ayakalə, mi wələ wə Nyɔ nŋ dzasi i kpi wə nŋ ka fəɔ dəkə i jum mə.

³⁸ Ayakadəiŋ, bwa bə nih bəŋ, mbeiŋ kiəki bindzəŋ a, ntum wələ bə fukuki a Nyɔ dalinyaki lə chu bi bəni, wi dalinyaki kəm Jisəs wələ.

³⁹ Mi wə wi jiə shəm yi i Jisəs wə, wi kə wi bəiŋ lə i chu bi bichi wə, a num gia yə bəŋchi bə Muses kəkə i fə.

⁴⁰ Ayakadəiŋ, mbeiŋ təkniiki a gia yə bə nyaka i kiŋwakti ki bəni bə ntum bə Nyɔ mə ma bi kwa mbeiŋ. Bə dzakaki i yeiŋ wə a,

⁴¹ ‘Mbeiŋ wəkə mbeiŋ bə mbeiŋ shwiŋyiki Nyɔ.

Dzaka bi wəm læ mbeinj, ma mbeinj kpiyi.
Mih ni fə læ gia i jəbi wimbəinj wə,
num yə na kəŋ mi widəkə fuku yi i mbeinj mbeinj bi
ma bum.’ ”

⁴² Si Bəəl bəh Banabas nǐ bukuki i juŋ yi tsani wə,
bəni bəwə ka tsa a bə bi fiəni dzê i bimbam bi dzəni
biəyaka wə i dzê chû fūku gia yələ.

⁴³ Asi bəni nǐ bukuki i juŋ yi tsani wə, bəni bəduli
bè bə nǐ kə Bəju bəh bəni bè bə nǐ fiəni num fiənini
i num bəni bə kimbam ki Bəju wə, ka biəli Bəəl bəh
Banabas. Bə ka dzakaki lani bəni bəwə a bə bāaŋ a
nūmki i ŋgamti wi Nyə wə.

⁴⁴ A dzə num i bimbam biə bi biəliki bimbam
biwə, bəni juŋni a nǐ baan alə twəsi ka kwili wiwə
wichi buku dzə i wəkə gia yi Nyə.

⁴⁵ Bəju yeinj si mbaŋ wi bəni juŋniki yaka, kindəŋ
ka finiki bə, bə ka waliki gia yə Bəəl dzakaki, təyi
wi.

⁴⁶ Bəəl bəh Banabas ka dzakaki lwa kə, dzaka a,
“Yi kə chəŋ a buku kaŋaki i yǐsi fūku gia yi Nyə num
i mbeinj Bəju. Si mbeinj chasiki yi, dzə gwu yimbəinj
a mbeinj kpeinjniki kə i kwati nəni kə ki bi tsə kaa kə,
buku ni fiəni læ gwu yibuku i tsə fukuki num i bəni
bè bə kəkə Bəju.

⁴⁷ Yi kə asi Nyə nǐ dzaka i buku, a ŋgain nǐ dzaka
a,
‘Mih jiə wə a wə nūmki ka baiŋni i bəni bè bə kəkə
Bəju,

wə fə ka bəni bə bimbu bi mbi bichi bi bəinj.’ ”

⁴⁸ Bəni bè bə kəkə Bəju wəkə yakadəinj, ka wəkəki
ndzəŋni, kəksi gia yi Bah. Bəni bəduli bum gia
yiwə, a num bè Nyə nǐ kə wi babwili lə a bə bi kwati
lə nəni kə ki bi tsə kaa kə.

⁴⁹ Gia yi Bah ka nyani tumi kiwə kichi.

⁵⁰ Ayakalə, Bəju ka dza nyini bətii kwili bəh bəkaŋa bəmbum, bəkaŋa bələ, kə bə bə nī shiki dzəki i juŋ yi tsani wə, bə ka baiŋŋki Bəəl bəh Banabas, kəŋŋ bə a bə būku feiŋ.

⁵¹ Jəbi wə bə nī nyəki, bə chumni kwəŋŋ i gvu yibə wə ka kinchəsi ki gia yə bə məm, ka tsə i kwili wi Ikəniium wə.

⁵² Mbaŋ wi bəni bə bumni, baan fibə ka wəkəki ndzəŋni nalə, Kin'waka ki Baiŋni num ki jikə i bə wə.

14

Bəəl bəh Banabas fuku ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs i Ikəniium

¹ Asi Bəəl bəh Banabas tsə i Ikəniium, bə fə asi bə nī fə i Antiək, i liə i juŋ yi tsani yi Bəju wə feiŋ, i fuku ntum wi ndzəŋni feiŋ. Bə lansi fuku, Bəju bəh bəni bə bə nī kəkə Bəju bum bəduli.

² Ayakalə, Bəju bə bə ni nəiŋ i bum dza nyini bəni bədəkə bə bə nī kəkə Bəju, fiəni shóm yibə a bə bəksiki shóm bəh bəni bə bumni.

³ Bəəl bəh Banabas nī nə dzə feiŋ i jəbi wi dəəŋ wə, ka fukuki ntum wi ndzəni kəm Bah lwa kə. Bah nya bə bəh ŋga i fəki bəncəsi bə bə chusiki ŋga bi Nyə bəh gia yi dzaka ki wəmni yi chusi a, gia yə bə fukuki kəm Bah, asi wi chusi shəm yi yindzəŋni i bəni kə ŋkəŋ.

⁴ Bəni bə kwili wiwə nī gaa gwu. Bədəkə tsə i kimbu ki Bəju bə bə nī ka bum, bədəkə tsə i kimbu ki bwa bə ntum bə Jisəs.

⁵ Bəju bə bəh bəni bə bə nī kəkə Bəju bəh kifwu ki tumi juŋni, jiə kimfasi i chəbsiki bwa bə ntum bə Jisəs, i tumyi bə bəh kitəh a bə kpiyi.

⁶ Bə kiə kimfasi kibə, ka geiŋ tsə i tumi ki Likənia wə, ka nyaniki i di bi Lista bəh bi Delbi wə bəh i bidi biə bi kəmsiki feiŋ,

⁷ i fukuki nnyaki ntum wi ndzəŋni feiŋ.

Bəəl bəh Banabas chuku kinəkəni i Lista

⁸ Mi widəkə nī kələ i Lista, num wi nī shi kə a kuku wi kəbi i dza nyani, kəm bə nī bwə wi num kinəkəni, num wi nī ka num nyani na chəkə bidəkə.

⁹ A dzə num jəbi widəkə wə wi num ka wəkəliki gia yə Bəəl nī laniki. Bəəl ka bwan dzəkəh i wi wə, yeiŋ a mi wiwə kaŋaki lə kimbun a Nyə kələ i chuku ŋgaiŋ,

¹⁰ ka dzaka i wi bəh ŋga a, “Dzā nūm beiŋ.” Wi ka jiŋ num i beiŋ, yisi i nyaniki.

¹¹ Si mban wi bəni yeiŋ gia yə Bəəl fə, yisi i tənki wili, dzaka i já yi Likənia wə a, “Bənyə fiəni i bəni ka shi dzə i bukumbeiŋ wə.”

¹² Bə ka bəəŋki Banabas a Siyus, bəəŋ Bəəl a Emis* kəm wi nī shi kə a mi wə wi nī kəmsiki dzakaki.

¹³ A nī kə num juŋ yi fəni yi gia yi nyə yələ bə bəəŋki a Siyus num kəmsi i kwili wiwə wə. Tii mfə gia wə feiŋ ka dzə bəna' bənyuku ka dzəki bəh yi i dzaka ki mbaiŋ wə a bə bəh bəni fə gia yeiŋ i Banabas bəh Bəəl.

¹⁴ Jəbi wə Bwa bə faaŋni bə Jiśəs bələ nī kiə gia yə bəni bəwə nī nənki i fə, bə tanji bəmbun i gwu yibə wə,† yəkə liə i bəni bəwə kintəŋ, ka wamki kaŋyiki a,

¹⁵ “Bəni bələ, mbeiŋ fəki num nə lə a? Buku kə a bəni liŋ ka mbeiŋ, buku dzə fa i fukuki ntum

* **14:12** Siyus nī kə nyə wi Bəglik wimbun, Emis num wə wi tsəki bəntum bu. † **14:14** Bə ni shakyi bəmbun i chusi a gia yə bə nənki i fə akə yichu i bə.

wi ndzəŋni wə wi nyəki dzəki i Nyə wə, a mbəiŋ bēe bənyə bə kilələ bələ, i bīləli num Nyə wiwəm. Nyə wələ kə wə wi nī maa bəəli bəh nshwain bəh kinchwə kimum bəh biəiŋ bichi biə bi kə i kidi kələ wə.

16 A nī kə i kikpu wə, wi nī beeki lə bəni i kitumi kichi wə, bə fə asi bə kəŋki.

17 Ayakalə, wi ka fəki a gia yə yi ndzəŋki i bəni, i chusi a ŋgaiŋ kə lə. Wi ka nyaki bə bəh dzəŋ, bə kwati dzəiŋ i jəbi wi ndzəŋni wə, bə dzi wəkə ndzəŋni.”

18 Na si Banabas bəh Bəəl dzakaki gia yiwə i bə yakadəiŋ, yi nī ləkə i bə i bee mfə gia i bə.

19 Bəju bədəkə ka dza dzə feiŋ, num bə nyə i Antiək bəh Ikəniūm, nyini bəni bəduli bə ka tumyiki Bəəl bəh kitəh. Si bə tumyi yakadəiŋ, ka guku buku bəh wi i kwili kintəəŋ kwaka a wi kpi lə.

20 Ayakalə, mbaŋ wi bəni bə bumni dzə juŋni i wi bəiŋ, wi fiəni dza i bəiŋ, ka fiəni dzə i kwili wiwə mə. Si chəkə buku wəə, wi bəh Banabas dza feiŋ ka tsəki i kwili ki Dəlbi wə.

21 Si Bəəl bəh Banabas liə i Dəlbi, ka fukuki ntum wi ndzəŋni kəm Jisəs, ka kwati bəni bə bumni feiŋ bəduli. Bə nyə feiŋ ka chu fiəniki i jum wə, ka tsəki danşiki i kwili ki Lista bəh ki Ikəniūm bəh Antiək wi Bisidia.

22 Bə ka tsəki danşiki yakadəiŋ, shili shóm yi bəni bə bumni, təfi bə a, bə bāaŋ nūmki a bindzəŋ i kimum kibə wə, kiə a bəh bə kaŋaki lə i yeiŋ bəŋgəkə bəduli ka bə bi tseiŋki i liə i ŋkuŋ bi Nyə wə.

23 Bə ka chu bayiki bətii kijūŋni ki bəni bə bumni, ka jiəki i bijūŋni bi bəni bə bumni bichi wə. Jəbi wə

bə ni jiəki bə, bə ka bamki dzaka tsa, nya bə i kaŋ yi Bah Jisəs wə bə nı bum i wi.

Bəəl bəh Banabas fəni tsə i Antiək wi Silia

²⁴ Bəəl bəh Banabas ka bi tsə təli i tumi ki Bisidia wə, ka daŋ tsə i Bamfilia,

²⁵ i fuku gia yi Nyə i kwili wi Belga wə, ka shi tsə i kwili wi Atalia wə.

²⁶ Si bə shi fəiŋ, liə i ŋgwuki mə, ka fəni dzə i Antiək. Antiək fa kə di biə bə nı nya bə i kaŋ yi Nyə wə, wi nya bə bəh ŋgamti wi na ka bə nyaniki fəki nəm wələ wə bə kə bə kaasi.

²⁷ Si bə dzə buku fəiŋ i Antiək, juŋni kijjuŋni ki bəni bə bumni, fuku gia yichi i bə si Nyə nı nəmki yakaki bəh bə, bəh si wi nı weli shóm yi bəni bə bə kəkə Bəju, bə jiə shóm i Jisəs.

²⁸ Bəəl bəh Banabas nə bəh mbaŋ wi bəni bə bumni bəwə i jəbi wi dəəŋ wə.

15

Bəni bə bumni kaŋa kijjuŋni i Jelusalem

¹ Bəni bədəkə nı nyə i Judea, shi dzə i Antiək, ka laniki bəni bə bumni a, Nyə kəkə i bwili mi maka bə suuŋ wi asi bənchi bə Muses chusiki.

² Bəəl bəh Banabas nəiŋma nlani wiwə, bə bəh bəni bəwə shi i gukuniki kəm gia yiwə ŋgukuni wiwə kəbi wi twəsi. Ayakadəiŋ, yi ka gaka, kijjuŋni ki bəni bə bumni i Antiək bə babwili Bəəl bəh Banabas bəh bəni bə bumni bədəkə, faaŋ bə i yāka tsə i Jelusalem a bə yāka tsə yəiŋ bwa bə ntum bə Jisəs bəh bətii kijjuŋni ki bəni bə bumni fəiŋ, ma bə jiə gia yələ i bə nshiŋ.

³ Ayakadəiŋ, kijjuŋni ki bəni bə bumni i Antiək ka faaŋ bə, bə ka tsəki təliki i bimbu bi Fənishia

bəh bi Samalia wə fuku i bəni bə bumni bə feiŋ a bəni bə bə kəkə Bəju kwuni lə. Bəni bəchi ka wəkə yakadəiŋ, gia yiwə ndzəŋ i bə nalə.

⁴ Bə bi ka yaka dzə i Jelusalem, kijunni ki bəni bə bumni bəh bwa bə ntum bə Jisəs bəh bətii kijunni ki feiŋ dzə bə. Bə ka fuku gia yichi i bə si Nyə nəm i kaŋ yibə wə.

⁵ Ayakalə, bəni bə bumni bədəkə bə bə nɔ kə tə i mbaŋ wi Bəfalasi wə, dza yaka i beiŋ ka dzaka a, “Bə kaŋaki i sūuŋ bəni bə bə kəkə Bəju, ka dzaka a bə kaŋaki i jləki bənchi bə Muses.”

⁶ Si bə dzaka yakadəiŋ, bwa bə ntum bə Jisəs bəh bətii kijunni chu num i tseiŋ ləkə i kintəəŋ ki gia yiwə wə.

⁷ Bə sisi yi i tsə buku i jəbi wi dəəŋ wə, Bitə ka dza num beiŋ dzaka a, “Bwa bə nih bəŋ, mbeiŋ kiə a, a nɔ kə i kikpu wə Nyə nɔ babwili mih i mbeiŋ kintəəŋ a, akə i dzaka kəŋŋ wə bəni bə bə kəkə Bəju bi wəkəki ntum wi wi ndzəŋni, ma bə bumki yi.

⁸ Nyə wə wi kiəki shəm yi bəni bəchi, wi nɔ chusi a ŋgaiŋ dzə bəni bə bə kəkə Bəju, nya bə bəh Kin'waka ki Baiŋni a liŋ asi wi nɔ nya i bukumbeiŋ.

⁹ Wi nɔ ka chusi dəkə chi chi i bukumbeiŋ bəh bə. Wi nɔ kə wi fə shəm yibə ka baiŋki kəm bə nɔ kə bə jiə shəm i Jisəs.

¹⁰ Si yi kə yaka, mbeiŋ nyani dəiŋ i nəŋniki shəm yi Nyə, mbeiŋ dzəkə bəntiə jiə i mbaŋ wi bəni bə bumni wə, num bəntiə bələ nɔ gaka lə bukumbeiŋ bəh bətii tii bəbukumbeiŋ a?

¹¹ Yi kəkə chəŋ. Bukumbeiŋ kə bə bum a Nyə bwiliki bukumbeiŋ, num a fə shəm yindzəŋni yə Bah Jisəs chusi i bukumbeiŋ. Yi kə a liŋ tə si wi

bwiliki bɛni bɛ bɔ kɔkɔ Bɔju.”

12 Si Bitɔ dzaka kaasi, bɛni bɛchi kpichumi mɔŋ, ka wɔkɔliki si Banabas bɛh Bɔɔl tɛkɛki gia asi bɔ nɔ nyaniki tsɛki i bɛni bɛ bɔ kɔkɔ Bɔju, num Nyɔ nya bɔ bɛh ŋga a bɔ fɛki bɛnchɛsi bɛ bɔ chusiki ŋga bi Nyɔ bɛh gia yi dzaka ki wɔmni yeiŋ.

13 Bɔ dzaka kaasi, Jɛm ka dzaka a, “Bwa bɛ nih bɛŋ, mbeŋ wɔkɔli wɔkɔ gia yɔ mih ki dzakaki.

14 Samɔn nɔ fuku lɔ i bukumbɛiŋ si Nyɔ nɔ yisi chusiki tɛ tɔkni wi i bɛni bɛ bɔ kɔkɔ Bɔju, ka sabib-wili bɛni bu bɛdɔkɔ i bɔ kintɔŋ a, akɔ mbu.

15 Gia yɔ bɛni bɛ ntum bɛ Nyɔ nɔ nyaka yi nyaniki a fiɛŋ fimu bɛh yɔ Nyɔ nɔ fɛ. Bɔ nɔ nyaka a,

16 ‘Jɔbi dzɛki lɛ wɔ mih bi fiɛni dzɛ,
i keiŋsi juŋ yi Dɛbit yɔ yi kɔ yi gbɔ lɔ.
Mih ni fiɛni maa lɛ chaka kiwɔ,
ki fiɛni num beŋ.

17 Ayakadɛiŋ, biŋka bi bɛni bi nɛŋki lɛ Bah,
bɛni bɛlɛ bɛchi kɔ bɛ bɔ kɔkɔ Bɔju bɛ mih babwili
a, akɔ bɛni mbɛŋ.

18 Yɛlɛ gia kɔ a dzaka Nyɔ,
wi nɔ fɛ bɛni kiɛ lɔ yi a keiŋ na i kikpu wɔ.’

19 Mih ka yeiŋ yiŋ a bukumbɛiŋ ma nyaki ŋgɛkɛ i bɛni bɛ bɔ kɔkɔ Bɔju, bɛ bɔ kɔ num bɔ jiɛ shɔm i Nyɔ wɔ.

20 Bukumbɛiŋ nyɛka a num kiriwakti i bɔ, i dzaka a, bɔ ma dziki biɛiŋ biɛ bɛni fɛ gia yeiŋ i bɛnyɔ, kɔm akɔ biɛiŋ bi kinyeŋ. A bɔ bwɔli kaŋa yibɔ i nɔni ki tɔkɔlini wɔ. Kiɛ bɔ ma dziki nyam yɔ yi kɔ maka bɔ kum a mwa buku. Kiɛ bɔ ma dziki mwa mi nyam.

21 Bɛ nyaka yaka, kɔm bɔ nɔ kɔ num bɔ nɔ lani lɔ bɛnchi bɛ Muses bɛlɛ i jɔbi wi dɛŋ wɔ i di bichi wɔ

bəni wəkə, a num yi yə bə faaki daiŋ i júŋ yi tsani wə i kaŋ yi mbam yichi.”

Bə nyaka kinwakti i bəni bə bumni bə bə kəkə Bəju

²² Ayakadəiŋ, bwa bə ntum bə Jisəs bəh bətii kijunni bəh kijunni ki bəni bə bumni kichi bum gia yiwə, ka yeiŋ a yi ndzəŋki lə a bə bā bəni bədəkə i bə kintəəŋ i fáaŋ bə bəh Banabas bəh Bəol i tsə i Antiək. Bə ka babwili Judas wə yeli wi widəkə kə a Basabas, chu babwili tə Silas. Bəni bəfa bələ nɪ kə kifwu i kintəəŋ ki bəni bə bumni wə.

²³ Bə nyaka kinwakti kibə ka faaŋ ki i bə num a:

“Buku bwa bə nih bəmbeŋ bə bə kə bwa bə ntum bə Jisəs bəh bətii kijunni bəniki i mbeŋ bəni bə bumni bəchi bə bə kəkə Bəju, bəh bə bə kə i kwili wi Antiək wə bəh bə bə kə i kimbu ki Silia wə bəh bə bə kə i kimbu ki Silishia wə.

²⁴ Buku wəkə a bəni bədəkə buku i buku kintəəŋ dzə ka nyaki ŋəkə, shakyi mfi bimbeŋ bəh nlani widəkə na məŋni si buku faaŋ bə.

²⁵ Buku ka shinum bəchi bum a bə bā bəni bədəkə bə fáaŋ i mbeŋ, a bə bəh Banabas bəh Bəol dzə, bə num nseiŋ yibuku yi shəm.

²⁶ Bəni bələ kə num bə musi lə kpi kəm nəm wi Bah wibukumbeŋ Jisəs Klistus.

²⁷ Buku ka faaŋ Judas bəh Silas a bə dzə bəŋ fuku tə bəh dzaka kibə gia yə yi kə i kinwakti kələ wə.

²⁸ Buku bəh Kin'waka ki Baiŋni num ka yeiŋ a yi ndzəŋki kə i jikəli mbeŋ bəh ntia widəkə wə wi tsəki bənchi bələkəli bələ bə kə a:

²⁹ Kiə mbeŋ ma dziki bieŋ bidzini biə bə kə num bə fə bimfə gia yeiŋ i bənyə. Kiə mbeŋ ma dziki mwa mi nyam. Kiə mbeŋ ma dziki nyam yə yi kə maka bə kum yi a mwa buku. Kiə mbeŋ ma ləkəki

kaŋ i nɔni ki tɔkɔlini wɔ. Mbein ka yɔkɔ gein gia yɔlɔ, mbein fɛki num gia yi chɛŋ. Bɛ besɪ.”

³⁰ Bɔ nyaka yaka ka faaŋ bɛni bɛ fein a bɔ shɪ tsɛ i Antiɔk. Bɔ tsɛ juŋni bɛni bɛ bumni fein bɛchi, ka nya kinwakti kiwɔ i bɔ.

³¹ Bɔ fa kinwakti kiwɔ, ntum wiwɔ dɛsi shɔm yibɔ, bɔ jikɛ bɛh kinsanli nalɔ.

³² Judas bɛh Silas bɛ bɔ nɪ kɔ bɛni bɛ bɔ fukuki gia yɔ bɔ wɔkɔki si Nyɔ dzakaki, nya bɛtɛfi bɛduli i bɛni bɛ bumni, fɔ bɔ ka kaŋaki ŋga i shɔm yibɔ wɔ.

³³ Bɔ nɪ nɔ dzɔ fein i jɔbi widɔkɔ wɔ. Bɛni bɛ bumni bɛ fiɛni chinɪsi bɔ, bɔ ka tsɛki bɛh kimbɔinɪsi i bɛni bɛ bɔ nɪ faaŋ bɔ.

³⁴ *

³⁵ Bɔɔl bɛh Banabas baan fein i Antiɔk, bɔ bɛh bɛni bɛdɔkɔ ka laniki fuku gia yi Bah.

Bɔɔl bɛh Banabas gali

³⁶ Asi kaŋ nɪ tsɛ twɛsi, Bɔɔl dzaka i Banabas a, “Bukumbein fiɛni tsɛ i jum wɔ bɛ nyani nnya i bitumi biɛ buku wɔ nɪ fukuki gia yi Bah i bi wɔ, ma bɛ yɛin a bɛni bɛ bumni bɛ fein fɛki dɛin a.”

³⁷ Banabas ka nɛŋki i dzɔ Jon Mak a bɛh bɔ nyaniki.

³⁸ Bɔɔl nɛki kɛŋ kɛ a bɔ dzɔ wi, kɔm wi nɪ nyɔ bee bɔ i Bamfilia na kɛŋ i kaasi nyani wɔ bɛh bɔ nɪ kaŋaki.

³⁹ Bɔɔl bɛh Banabas baan a gukuliki gia yiwɔ nalɔ, ka gaali. Banabas dzɔ Mak, bɔ wi liɛ i ŋgwuki wimum mɛ, ka tsɛ i Sayblus.

* **15:34** Binwakti bikpu bidɔkɔ kaŋaki lɛ kinɪka ki di kɛlɛ 34, yi num a, “Ayakalɛ, Silas baan mfiɪ i Antiɔk.”

40 Bəəl baa mfih num Silas. Ka bə nyə, num bəni bə bumni nya bə i kaŋ yi ŋgamti wi Bah wə.

41 Bə tsə dzəh i bimbu bi Silia wə bəh bi Silishia wə, ka nyaniki shili shóm yi bijuŋni bi bəni bə bumni.

16

Timəti liə i mbaŋ wi Bəəl bəh Silas wə

1 Bəəl nyani tsə buku i kwili wi Dəlbi wə, ka dza tsə i ki Lista wə. Mi wi mbaŋ wi Jisəs widəkə num feiŋ i Lista yeli wi num Timəti, nih wi num mi wi Ju, a num tə mi wi bumni, ayakalə ba wi nı kə mi wi Glik.

2 Timəti wələ nı kə mi i bəni bə bumni bə Lista bəh bə Ikəniəm, bə bəchi kəksi wi.

3 Bəəl ka nəŋki i dzə wi a bə wi nyāniki, ka suuŋ wi.* Wi nı suuŋ wi yakadəiŋ, kəm Bəju bəchi bə bə nı nəki i kimbu kiwə wə nı kiəki lə a tii Timəti nı kə mi wi Glik.

4 Bə ka nyaniki tsəki i bitumi wə, si bə nı tsəki dzaka i bəni bə bumni kəm bənchi bə bwa bə ntum bə Jisəs, bəh kifwu ki kijuŋni ki Jelusalem nı shinum bum a bə jīə.

5 Ayakadəiŋ, kijuŋni ki bəni bə bumni bəwə ka ləkəki tsəki a ninshiŋ ninshiŋ i mbum wibə wə. Bəni kpeinşi i bə wə chəkə bichi.

Fieŋ ka ndəmsi dzə i Bəəl i Təwas

6 Bəəl bəh mbaŋ wi nyə a bə tsə fūku gia yi Nyə i tumi ki Esia wə, Kin'waka ki Baiŋni nəiŋ. Bə ka nyani tsə num i kimbu ki Fligia bəh ki Galəshia wə.

* **16:3** Bə nı suuŋ Timəti ka wi fūkuki gia yi Nyə i Bəju bə chu nyenşi kə wi kəm ba wi nı kəki mi wi Ju.

⁷ Bə ka tsə buku kəmsi i tumi ki Misia wə ka nəŋki i liə tsə i kimbu ki Bitinia wə, Kij'waka ki Jisəs chu nəiŋ.

⁸ Ayakadəiŋ, bə ka tsə i tumi ki Misia wə, danŋi tsə i kwili wi Təwas wə.

⁹ A dzə num nchəkə, fiəŋ ka ndəmsi dza dzə i Bəəl wə. Wi yeiŋ i fiəŋ fiwə mə a mi widəkə i Masedonia tsaki wi a, “Mntee, dāŋ dzê i fa Masedonia wə gāmti buku.”

¹⁰ Si fiəŋ fiwə dzə i Bəəl yakadəiŋ, buku bə† ka yeiŋ a Nyə chusi i buku a buku tsê fūku ntum wi ndzəŋni i tumi ki Masedonia wə. Akisəkə, buku ka keiŋsi i tsə feiŋ.

Lidia jiə shəm i Jisəs i Filibi

¹¹ Buku nyə i Təwas, dan bəkə chəŋ i ŋgwuki wimum mə, tumbuku i Samətes. Chəkə buku wəə buku tsə i ninshiŋ ka buku i Niabolis.

¹² Buku nyə feiŋ nyani tsə i Filibi, num i kwili wi kimbu ki ninshiŋ ki Masedonia.‡ Kwili wiwə nŋ kə wi gəmna wi Lum. Ayaka buku nə feiŋ i kaŋ yidəkə wə.

¹³ A dzə num i chəkə bimbam wə, buku dza i kwili wiwə wə, ka tsə i bəkə yidəkə kpəŋ i di biə buku nŋ kwakaki a Bəju kələ i kaŋaki di bi tsani feiŋ. Si buku tsə yakadəiŋ, bəkaŋa bədəkə num bə juŋni dzə feiŋ, buku ka shinum ka dzakaki i bə.

¹⁴ Kpaŋa widəkə nŋ kə yeiŋ wə wi wəkəli buku yeli wi num Lidia, wi nŋ shi kə a kəksiki Nyə. Wi nŋ buku i kwili wi Tayatila wə, wi nŋ shi kə a taŋniki bəmbuŋ bə num ka bə bəkəki bəkəni, bə ləkə i

† **16:10** Luk wə wi nŋ nyaka kijwakti kələ nŋ liə i mbaŋ wi bə Bəəl wə fa i Təwas, bəh bə ka nyaniki. ‡ **16:12** Masedonia nŋ kə num bə gaa i bimbū binaa wə, kələ nŋ kə kimbu ki ninshiŋ.

kpɔ wə. Bah wɛli shɔm yi, wi bum gia yə Bɔɔl nɛ dzakaki.

¹⁵ Bə bi dzə juli wi i bəkə bəh bəni bu bə dzu, wi ka tsa buku dzaka a, “Mntee, mbeinj ka yeinj a mih jiə shɔm yinj yichi i Bah wə, mbeinj dzê nê i mih dzu.” Wi baan a tsaki a tsani, buku bum ka tsə.

Bə fah Bɔɔl bəh Silas i jun yi nsəŋ mə i Filibi

¹⁶ A dzə num chəkə bidəkə buku bə tsə i di bi tsani wə, banji bəh wainj kpanjɛni widəkə num mfa. Wi nɛ kanjaki kin'waka kidəkə i wi mə, a num kə ki si fə a mi numki mi wi n'yeinj. Bəni bə bə nɛ kanjaki wainj kpanjɛni wiwə nɛ kəki lə kpɔ i gwu yi wə na bindzəŋ kəm wi nɛ shiki fukuki a gia yə yi kə i num.

¹⁷ Wainj kpanjɛni wiwə ka yeinj buku Bɔɔl, ka biəli buku, wili dzaka a, “Bəni bələ kə bəni bə nɔm bə Nyɔ wə wi kə Fwu wi bieinj Bichi wə, bə chusiki dzəh yə yi kə i mbeinj i nyaniki yeinj ka mbeinj bi bəinj yeinj.”

¹⁸ Wi fə yakadəinj lə i buku i kanja yiduli wə, Bɔɔl bəksi tɔɔ, wi fiəni gwu yi kanji kin'waka kiwə dzaka a, “Mih fukuki i wə i yeli wi Jisəs Klistus wə, bŭku i wainj wələ wə.” Ayaka ki ka buku i gwu yi mə akisəkə.

¹⁹ Bəni bə bə nɛ kanjaki mfa wiwə yeinj a dzəh yibə yi kpɔ kaa, bə ka kwa Bɔɔl bəh Silas guku tsə bəh bə i di bi shi wə i bətii di nshinj.

²⁰ Si bə nɛ tsə bəh bə, jiə i bəgɔmna bə Lum nshinj bə bə nɛ sakaki bənsaka ka dzaka a, “Bəni bələ kə Bəju, bə nya ŋgəkə i kwili wibuku wə.

²¹ Bə laniki bəni bəh nəni kə bənchi bəbukumbəinj bumki kə. Buku kə bəni bə Lum, buku kəbi i biəliki nəni kiwə.”

²² Mbanj wi bəni bə bə nɛ kə feinj bə ka təbi bə, kwu i Bɔɔl bəh Silas wə. Bəgɔmna bə bə nɛ sakaki

bənsaka ka shakɔi bəmbuŋ i Bɔɔl bəh Silas wə, dzaka a bə twɛiŋ bɔ.

²³ Bɔ twɛiŋ bɔ nalə, dzɔ bɔ tsə fah i juŋ yi nsəŋ wə, dzaka i mi wə wi təkniiki bəh juŋ yi nsəŋ a wi kɛiŋsiki tsɛiŋki bɔ bindzəŋ.

²⁴ Si wi wəkɔ yaka, ka dzɔ bɔ tsə fah na i kimbu kintəəŋ ki juŋ yi nsəŋ wə, fah kaka bibɔ i kikɔm mə.

²⁵ A num ka nchəkɔ kintəəŋ, Bɔɔl bəh Silas tsa wə yəəŋ kəkɔsi Nyɔ, bəni bə nsəŋ wəkɔli,

²⁶ akisəkə nshwain dza ka nəŋni bəh ŋga, juŋ yi nsəŋ nəŋni tsə buku i chaka wə. Akisəkə, dzaka bifiaŋə bichi wɛli gwu, bənsəŋ shwali i bəni bə nsəŋ wə bəchi.

²⁷ Mi wə wi ni təkniiki bəh juŋ yi nsəŋ yiwɔ dza yaka, ka yeiŋ dzaka bifiaŋə num bi wɛli, wi ka kwakaki a bəni bə nsəŋ kɔ num bɔ geiŋ lɔ. Wi ka babwili nywɔ i kimbaka wə ka nəŋki i wɔɔ gwu yi yeiŋ.

²⁸ Bɔɔl wam bəh ŋga dzaka a, “Ma wɔɔ gwu ya. Buku bəchi kɔ fa.”

²⁹ Mi wə wi ni təkniiki bəh juŋ yi nsəŋ yiwɔ bɔɔŋ a bə dzɛ ŋgain bəh naka ki baiŋsini, wi yəkɔ liə i dzu, tsə tum binyu i Bɔɔl bəh Silas nshin nyumi bəh lwa.

³⁰ Wi dza dzɔ bɔ, buku bəh bɔ i biŋ, bikə i bɔ a, “Bəba, mih kɔ i fə dəiŋ ka mih bɔiŋ a?”

³¹ Bɔ chukuli i wi a, “Jiə shəm ya i Bah Jisəs, ma wə bəh bəni ba i wə dzu bi bɔiŋ.”

³² Ayaka bɔ ka fuku ntum wə kəm Bah i wi bəh i bəni bəchi i wi dzu.

³³ Wi dzɔ bɔ feiŋ nchəkɔ ka wəkɔ biəkə yibɔ. Akisəkə, bɔ ka juli wi bəh bəni bəchi bə i wi dzu i bəkɔ.

34 Wi ka dzə bə, bəh bə yaka tsə i wi dzu, wi nya bə bəh biɛiŋ bidzini bə dzi. Bə bəh bəni bəchi bə i wi dzu ka laŋki a bə jiə shəm yiɔ i Nyə wə.

35 Chəkə buku wə, bəgəmna bə Lum bə bə nɪ sakaki bənsaka faaŋ bəni bə jum, a bə tsə dzāka i mi wə wi təkniiki bəh juŋ yi nsəŋ a, wi bwɪli bəni bə ma bə tsəki.

36 Mi wə wi nɪ təkniiki bəh juŋ yi nsəŋ yiwə ka tsə yeiŋ Bəɔl dzaka i wi a, “Bəgəmna faaŋ ntum a mih dzə bwɪli mbeiŋ, a mbeiŋ tsəki i kimbəiŋni wə.”

37 Ayakalə, Bəɔl dzaka i bəni bə jum bəwə a, “Bə ni twəiŋ buku i bəni kintəəŋ maka bə yisi saka nsaka wibuku dəkə, na yaka buku num tə bəni bə Lum, chu fah buku i juŋ yi nsəŋ mə, ka dzakaki i liə a, bə bwɪli buku i jum wə jum wə dəiŋ na? Yi kəkə num yaka. Akə a Gəmna wiwə i bwili buku.”

38 Bəni bə jum bəwə fiəni tsə fuku i bəgəmna gia yə Bəɔl dzaka. Si bə wəkə a Bəɔl bəh Silas kə tə bəni bə Lum, ka lwaki.

39 Bə dzə ka kwuŋ kaŋ i bə, bwili bə i juŋ yi nsəŋ mə, chiŋsi bə, tsa a bə bŭku i kwili wiwə mə.

40 Bəɔl bəh Silas buku i juŋ yi nsəŋ mə, tsə i juŋ yi Lidia wə ka kwati bəni bə bumni feiŋ, bə təfi bə ka nyə feiŋ.

17

Bəɔl bəh Silas tsə Təsələnika

¹ Bəɔl bəh Silas ka tsəki, tsə danɪsi i kikwili ki Amfibəlis bəh Abələnika wə, danɪsi tsə buku i Təsələnika. Juŋ yi tsani yi Bəju num feiŋ.

² Bəɔl ka tsə liə i juŋ yi tsani yiwə mə asi wi si fə jəbi wichi, ka yisi i dzakaki i bəni feiŋ kəm gia yi

Nyɔ i shi yitali wə i kaŋ yi mbam wə, wi chusi gia yichi i Kinwakti ki Nyɔ wə.

³ Ayaka wi ka chusiki feiŋ, tɔyi a Kimbwili wə Nyɔ nɪ kaka nɪ kaŋaki i yêiŋ ngəkə, i fiəni dza i kpi wə. Jisəs wələ ngaiŋ fukuki kəm wi kə Kimbwili wiwə.

⁴ Ayaka bəni bədəkə wəkə yaka, bum ka chiŋni Bɔɔl bəh Silas. Ayaka Bəglik bədəkə bə bə nɪ kəksiki Nyɔ bəh bəkaŋa bəmbum bədəkə bum tə bəduli.

⁵ Ayakalə, kindəŋ ka finiki Bəju bədəkə kəm Bɔɔl bəh Silas, bə juŋni bəni bədəkə bə bə nɪ nyaniki nnyaki kilələ bəh bə chiŋni i mbaŋ wə, yisi bəndzaka i kwili kintəəŋ. Bə ka nyə tsə bwiŋ juŋ yi Jason a bə nəŋki Bɔɔl bəh Silas i bwili nya i bəni i biŋ.

⁶ Ayaka bə ka nəŋ məŋ, ka guku Jason bəh bəni bə bumni bədəkə tsə bəh bə i bətii kwili nshiŋ, ka wiliki dzakayi a, “Bəni bələ kə bə bə nyaniki beensiki mbi jiəli, bə dzə buku lə fa,

⁷ Ayaka Jason dzə bə jiə i wi dzu. Bə bəchi bwiŋki bənchi bə ŋkuŋ wi Lum, ka dzaka a ŋkuŋ widəkə kələ yeli wi num a Jisəs.”

⁸ Ayaka bətii kwili bəh bəni wəkə yaka, bə dza ka wəsiki.

⁹ Bə ka kaŋyi Jason bəh bəni bə bumni, bə gəm kpə, a yi bi ka chu num, bə bi ma chu fiəni nya kpə wiwə i bə. Bə ka bee a bə nyə.

Bɔɔl bəh Silas tsə i Belia

¹⁰ Si fuu nɪ jum dzə, bəni bə bumni dzə Bɔɔl bəh Silas chiŋsi bə ka tsəki i kwili wi Belia wə. Si bə liə feiŋ, tsə i juŋ yi tsani yi Bəju mə.

¹¹ Bəju bə feiŋ nɪ kə bəni bə kiə gia tsə bə Tesalənika, kəm bə nɪ dzə nlani wiwə bəh kinŋəŋ,

bə nən̄ i Kijwakti ki Nyə wə kan̄ yichi i yeiŋ a gia yə Bəəl laniki bə yeiŋ akə a ŋkəŋ a.

¹² Bə bəduli ka bum gia yi Nyə. Bəkaŋa bəmbum bəduli bə bə n̄ kə Bəglik, bəh bənyuku bəduli bə bə n̄ kə tə Bəglik bum tə.

¹³ Ayakalə, Bəju bə Tesalənika bi wəkə a Bəəl tsə lə ka fukuki gia yi Nyə i Belia, bə ka bəŋ tsə tə feiŋ, nyini mban̄ wi bəni bə yisi bəŋgəkə.

¹⁴ Bəni bə bumni ka dzaka a Bəəl nyə akisəkə wi tsə i kinchwə kimbum kərəŋ. Ayakalə, Silas bəh Timəti baan̄ a Belia.

¹⁵ Bəni bə bə n̄ tsə i chiŋsi Bəəl, tsə buku i Aten ka bee wi feiŋ. Jəbi wə bə n̄ fiəniki dzəki Bəəl faan̄ bə bəh ntum, a bə tsə lāka i Silas bəh Timəti a bə məm̄si wākli i dzə būku i ŋgain̄ wə.

Bəəl ka numki i Aten

¹⁶ Bəəl ka wəkəliki Silas bəh Timəti i Aten. Jəbi wə wi n̄ nyaniki feiŋ, wi yeiŋ num kwili wiwə jikə bəh miməso, yi nən̄ni shəm yi nalə.

¹⁷ Ayakadəiŋ, wi ka tsə i juŋ yi tsani yi Bəju wə dzaka bəh bə, tasi bəh bəni bə bə n̄ kəkə Bəju bə tsa tə Nyə feiŋ. Wi chu dzaka tə chəkə bichi i di bi shi wə bəh bəni bə bə n̄ shiki dzəki feiŋ.

¹⁸ Bəni bə lanini bədəkə bə bə n̄ bəŋki bə a Ebikəlia bəh bə bə n̄ bəŋki bə a Sitəyik n̄ nyə dzə tə ka gukuliki bə bəh Bəəl. Si Bəəl n̄ fukuki kəm Jisəs bəh ndza wi kpi, bədəkə ka bikəki a, “Kiyuŋ kələ kəmki dzaka a nə a?” Bədəkə dzaka fibə a, “Yi kə ka wi fukuki kəm bənyə bə bəni bədəkə.”

¹⁹ Ayakadəiŋ, bə ka dzə Bəəl bəh bə tsə i kijun̄ni kə

bɔ nɪ bɔɔŋki i já yibɔ wə a Aleɔbagus* bɔ dzaka i wi a, “Buku nɔŋki i chu wəkɔ kɔm nlani wimfian wələ wɔ dzəki bəh wi lə.

²⁰ Wɔ dzakaki gia yidəkɔ maka buku num wəkɔ yi. Ayakadəin, buku nɔŋki i kiə fwu wi gia yiwɔ.”

²¹ (Bəni bə Aten bəh bəni bədzəni bə fəin nɪ shi kɔ fibɔ a wəkəliki gia yimfian chu dzaka kɔm yi).

²² Bɔl ka dza num bein i kintəən ki Aleɔbagus nshin, dzaka a, “Bəni bə Aten, mih yein a i dzəh yichi wə a mbein kɔksiki bənyɔ nalə.

²³ Mih dzakaki lə, kɔm mih ni nyaniki nnyaki i kwili wimbein kintəən, mih tsein bidi biə mbein tsaki bənyɔ yein, mih yein bitəŋ bi fəni gia bidəkɔ num bə nyaka i yein wə a, ‘I nyɔ wə bə kiəki kə.’ Nyɔ wiwɔ wə mbein tsaki i wi, wə bə kiəki kə, akɔ wi wə mih ki fukuki i mbein i liə.

²⁴ Nyɔ wələ kɔ wə wi nɪ maa mbi wələ bəh biein bichi biə bi kɔ yein wə. Akɔ wi Nkuŋ wi bɔli bəh nshwain, wi nɔ kə i jun yi fəni yi gia wə yə a maa bəni.

²⁵ Wi dzaki kə fiŋ fidəkɔ fiə wi tsein ki a mi nɔm i wi, kɔm akɔ wi wə wi nyaki bəni bəchi kin'waka ka bɔ numki bəwɔm bəh biein bichi biə bɔ nɔŋki.

²⁶ Wi nɪ kɔ wi fə chwəŋkijun ki bəni bəchi buku i mi wimu ka bɔ bi nɔ i nshwain yələ yichi wə. Ka wi fə yakadəin num wi nɪ kein si lə jɔbi wə bɔ bi numki fein bəh kin gɔksi ki di biə bɔ bi nɔki yein wə.

²⁷ Wi nɪ fə yakadəin, ka bəni bi nɔŋki nnyaki wi, a jɔbi widəkɔ bɔ bi yein lə i wi wə. Ayakalə, Nyɔ kəkə i dzəh yi dəən i mi widəkɔ wə i bukumbein kintəən.

²⁸ Gia yələ kɔ a lin asi mi widəkɔ nɪ dzaka lə a,

* **17:19** Kinjun ni kələ kɔ di biə bɔ nɪ shiki sisiki migiani midəkɔ i tumi ki Aten wə, chu saka bənsaka fein.

‘Akɔ wi, wi fɛki ka bukumbɛiŋ nɔki, nyani,
chu num asi bukumbɛiŋ kɔ.’

Mi wimbɛiŋ wi kichum widɔkɔ nɔ dzaka tɔ a,
‘Buku tɔksi kɔ bwa bu.’

²⁹ Asi bukumbɛiŋ kɔ bwa bɛ Nyɔ, yakadɛiŋ
bukumbɛiŋ ma kwakaki a Nyɔ bwɔsiki fiɛŋ fiɛ
a kɛiŋsi mi bɛh mfi bi, biɛŋɔ bɛh chwaka ki kpɔ,
nabɔ a bɛ kɛiŋsi bɛh tɛh.

³⁰ A nɔ kɔ i jɔbi wiwɔ bɛni kɛiŋ i jisi wɔ, fɔ biɛiŋ bichu
biɛlɔ, Nyɔ beeka. Ayakalɔ, i liɛ wi dzaka i mi wichi
a bɔ kwɔni shɔm yibɔ.

³¹ Bɔ kwɔni kɔm wi jiɛ chɔkɔ biɛ wi bi saka mbi
wichi yeiŋ biɛli i dzɛh yi chɛŋ wɔ. Wi babwili lɔ mi
wɔ wi ni sakaki. Yɛlɔ kɔ num wi chusi lɔ i mi wichi
a, akɔ ŋkɔŋ asi wi nɔ dzasi mi wiwɔ i kpi wɔ.”

³² Si Bɔl dzaka yakadɛiŋ, bɔ wɔkɔ kɔm ndza wi
kpi, bɛni bɛdɔkɔ dza ka sunɔki wi. Bɛdɔkɔ dzaka
fibɔ a, “Buku nɛŋki lɔ i chu wɔkɔ kɔm gia yɛlɔ wɔ
dzakaki lɔ.”

³³ Ayakadɛiŋ, Bɔl ka buku bee bɔ.

³⁴ Ayakalɔ, bɛni bɛdɔkɔ bum gia yɛ wi nɔ dzakaki,
ka chinɔni wi. Mi widɔkɔ i bɔ wɔ nɔ kɔ Dionisius wɔ
wi nɔ kɔ mi wi kijunɔni wi Aleɔbagus, widɔkɔ nɔ kɔ
minɔkpaŋa yeli wi num Damalis bɛh bɛni bɛdɔkɔ tɔ.

18

Bɔl tsɛ i Kɔlɛn

¹ Iyɛmaka jum, Bɔl nyɔ i Aten tsɛ i kwili wi Kɔlɛn.

² Si wi tsɛ fiɛiŋ, bɔ mi wi Ju widɔkɔ banɔsi yeli wi
num Akpwila, num bɛ nɔ bwɔ wi i Bɛntus. Akpwila
nɔ kukti dzɛ i Itali bɛh kpɔ wi Blisilia, kɔm Klawdius
ŋkun wi Lum nɔ kɔ wi tsɛsi ja a, Bɔju bɛchi buku i
Lum. Bɔl ka laa njikɔ i bɔ,

³ ka tsə yeiŋ bə keiŋsi dzú yə bə baŋki bitaŋ yeiŋ, a num tə a nəm wə wi Bəəl nǐ nəmki. Kəm yaka, wi ka nəki feiŋ, bəh bə nəm.

⁴ Aka numki i kaŋ yi mbam wə yichi, wi ka tsəki i juŋ yi tsani wə, dzaka i Bəju bəh i Bəglik məmsi i fə a bə bŭm gia yə wi laniki.

⁵ I jəbi wə Silas bəh Timəti nǐ buku i Masedonia dzə, Bəəl ka dzə jəbi wi wichi ka fukuki num gia yi Nyə, chusi i Bəju a, Kimbwili wə Nyə nǐ kaka kə Jisəs.

⁶ Ayakalə, Bəju bəwə ka nyə ka waliki gia yə wi nǐ dzakaki, təyi wi. Wi ka nəŋni bəmbuŋ i gwu yi wə dzaka i bə a, “Kpi yimbəiŋ kə i mbəiŋ kaŋ. Kaŋ yiŋ kəkə yeiŋ. Ayaka i yisi i liə, mih tsəki num i bəni bə bə kəkə Bəju.”

⁷ Wi ka bee bə, buku tsə ka nəki num bəh mi widəkə a num kə mi wi Ju, mi wiwə nǐ kə mi wi kəkəsi Nyə, yeli wi num Titius Justus, kwili wi num kəmsi i juŋ yi tsani wə.

⁸ Klisbus wə wi kə fwu i juŋ yi tsani wə bəh bəni bəchi bə i wi dzu jiə shóm yibə i Bah. Bəni bə Kəlen bəduli ka wəkəki si Bəəl fukuki kəm Jisəs, bum, bə ka juliki bə i bəkə.

⁹ A dzə num chəkə bidəkə nchəkə, Bah dzaka i Bəəl i fiəŋ wə aka ndəmsi a, “Ma lwāki, wə fŭku tsə a bəh gia yiŋ. Kiə wə ki bēe kə yi,

¹⁰ kəm mih kələ bəh wə, ayaka mi widəkə kəkə i fə na gia yidəkə bəh wə feiŋ. Bəni bəŋ kələ i kikwili kələ wə bəduli.”

¹¹ Ayakadəiŋ, Bəəl ka fə jia yichili feiŋ bəh kinka, lani bəni bəh gia yi Nyə.

¹² I jəbi wə Bəəl nǐ kə feiŋ, Galio dzə num mi wi nsaka i kimbu ki Akəya wə, Bəju ka juŋni gwu yibə

kwa wi tsə bəh wi i juŋ yi nsaka wə,

¹³ dzaka i Galio a, “Mi wələ məmsiki i fiəniki fwu ki bəni a bə kəksiki Nyə i dzəh yidəkə wə chi chi a num kə si bənchi nəŋki.”

¹⁴ Asi Bəol nī dza a ŋgain dzaka, Galio dza bəh ndzaka, dzaka i Bəju bəwə a, “Bəju mbein wəkəli, asi kə a gia yələ numki gia yichu yidəkə mi wələ fə, nabə a wi gbə i nchi widəkə wə, ma mih kaŋa shəm i wəkəli gia yə mbein dzakaki.

¹⁵ Ayakalə, si akə gia yi gukulini kəm já bəh kiyeli bəh bənchi bəmbəin, mbein kēin si yi a mbein mbein. Kəm mih ni saka kə yəmaka gia.”

¹⁶ Si wi dzaka yaka, ka kəŋŋ bə, bə buku i juŋ yi nsaka mə.

¹⁷ Bə bəchi ka dza liəni i Səstənes tikwili wi juŋ yi tsani wə, ka twein wi i juŋ yi nsaka nshin. Galio nəki kaŋa kə jəbi i yəmaka gia wə.

Bəol fiəni chu i Antiək

¹⁸ I yəmaka jum, Bəol chu nə i Kəlen bəh bəni bə bumni i kaŋ yiduli wə, ka bi dza bee bə, bə bəh Blisilia bəh Akpwila ka liə i ŋgwuki wimbum mə i tsəki i Silia. Si bə dza i Səŋklia di biə bə nī liə i ŋgwuki wimbum mə, Bəol kəə fwu wi kəm kin kaka kə wi nī fə i Nyə.

¹⁹ Bə tsə buku i Efesus, Bəol bee Blisilia bəh Akpwila fein, tsə mfih num i juŋ yi tsani yi Bəju wə, dzaka bə Bəju bə fein.

²⁰ Bə tsa a wi chū nə bəh bə i kaŋ yiduli wə, wi nəin ma.

²¹ Ayakalə, i jəbi wə wi nī nyəki, wi dzaka i bə a, “Mih ni fiəni dzə lə i jəbi wə Nyə ka bum.” Si wi dzaka yakadəin, ka liə i ŋgwuki wə nyə i Efesus.

²² Ngwuki wiwə tsə buku i Kaysalia, Bəəl buku feiŋ, yaka tsə bəni i kijunni ki bəni bə bumni i Jelusalem, ka nyə shi tsə i Antiok.

²³ Wi nŋ tsəsi jəbi widəkə feiŋ, ka fiəni nyə ka nyaniki i di di wə i bimbū bi Galəshia wə bəh bi Fligia wə, shili shóm yi bəni bə bumni feiŋ.

Abələs fuku gia yi Nyə i Efesus

²⁴ Mi wi Ju widəkə nŋ nyə dzə i Efesus yeli wi num Abələs, num bə nŋ bwə wi i Aleksandia. A nŋ kə mi wi kiə ndzaka, chu kiə Kinwakti ki Nyə nalə.

²⁵ Bə nŋ kə bə lani lə wi bəh dzəh yə Bah chusiki, wi ka fiki bəh nlani kəm Jisəs, lani bəni chəŋ. Ayakalə, wi nŋ kiəki shəŋ a gia yə Jən nŋ fukuki juli bəni i bəkə.

²⁶ Si wi dzə i Efesus, ka yisi i laniki bəni i juŋ yi tsani wə chu lwa kə. Blisilia bəh Akpwila ka wəkə si wi laniki yaka, dzə wi, tsə ka chu təfi bainŋsi wi nalə si Dzəh yi Nyə chusiki.

²⁷ Abələs dza ka kwakaki a ŋgaiŋ si kələ i ndaŋ tsə i kimbu ki Akəya wə. Bəni bə bumni bə bə nŋ kə i Efesus ka gamti wi, nyaka kinwakti i mbaŋ wi bəni bə bumni bə bə nŋ kə i Akəya, təbi a, bə dzə wi. I jəbi wə wi ni tsə feiŋ, wi lansi gamti bəni bə bumni nalə, bəni bələ nŋ kə bə Nyə nŋ chusi shəm yi yindzəŋni i bə, ayaka fə bə jiə shóm i Jisəs wə.

²⁸ Wi gūkuli bəh Bəju i shi beiŋ, ŋgūkuli wiwə num kə wi twəsi, wi gaka bə, chusi i Kinwakti ki Nyə wə a Jisəs kə Kimbwili wə Nyə nŋ kaka.

19

Bəəl tsə i Efesus

¹ A nĩ kə i jəbi wə Abələs nĩ kə i Kələn, Bəal dza dzə dzəh yi jum wə i kimbu kə wi nĩ nyani yeiŋ, dzə i Efesus. Si wi dzə feiŋ wi yeiŋ mbaŋ wi bəni bə bumni bədəkə,

² bikə i bə a, “Kiŋ'waka ki Baiŋni nĩ dzə alə i mbeiŋ wə, i jəbi wə mbeiŋ nĩ jiə shəm i Jisəs wə a?” Bə chukuli a, “Buku ka num wəkə dəkə a gia yidəkə kələ ka Kiŋ'waka ki Baiŋni.”

³ Bəal bikə i bə a, “A kabə num yaka, bə nĩ juli mbeiŋ i bəkə kəm nə la?” Bə chukuli a, “Bə nĩ juli buku i bəkə biəli si Jən nĩ fukuki.”

⁴ Bəal ka dzaka i bə a, “Jən nĩ juliki bəni i bəkə i chusi a bə nĩ kwuni shóm yibə, wi nĩ dzakaki a bə büm num i mi wə wi dzəki i ŋgaiŋ jum, ayaka mi wə wi nĩ dzakaki kə Jisəs.”

⁵ Bəni bəwə wəkə si Bəal dzaka yakadəiŋ, bə ka juli bə i bəkə num i yeli wi Bah Jisəs wə.

⁶ Bəal jiə kaŋ i bə wə, Kiŋ'waka ki Baiŋni ka dzə i bə wə. Bə dza ka dzakaki já yidəkə bə kiə kə yi, ka chu fukuki tə i bəni gia yə bə wəkə si Nyə dzakaki.

⁷ Bəni bəwə nĩ kə ka jwəfi ntsə bəfa.

⁸ Bəal ka numki a i Efesus, ka tsəki i juŋ yi tsani wə i kifəŋŋ kitali wə, dzaka i bəni chu lwa kə. Bəh bə gukuli bəŋgukuli, wi məmsi i fə a bə büm gia yə wi dzakaki kəm ŋkuŋ bi Nyə.

⁹ Bəni bədəkə ləkə kifwu, nəiŋ i bum, ka dzakaki ja yichu i bəni nshiŋ kəm dzəh yi Bah. Bəal ka bee bə, dzə mbaŋ wi bəni bə bumni bəh bə tsə num i juŋ yi lanini yi Taylanus wə, ka dzakaki i bə feiŋ chəkə bichi.

¹⁰ Bəal fə yaka lə i jía wə yifa. Ayakadəiŋ, Bəju bəh Bəglik bəchi bə i tumi ki Esia wə feiŋ wəkə gia yi Bah.

Bwa bə Sikɛfa ka fukuliki Bɔɔl

11 Bɔɔl nɛ kɔ, Nyɔ nɛ fəki, wi ka fəki gia yi kanɣini num yi dzaka ki wɔmni.

12 Bə nɛ dzɔki na finain ɸiɛn ɸi, ka kinchumni kimbun nabə mbun wi nɔm, tsə kɔm mi wi jwɛin yein, wi bənih a bəninih kən a numki na mi wə wi kanaki kin'waka kichu i gwu wə, ki buku.

13 Bəju bədɔkɔ bə bə nɛ nyaniki bwiliki bin'waka bichu i bəni wə, bə dza ka mɔmsiki i bɔɔnki yeli wi Bah Jisɔs, ka bə bwili bin'waka bichu biwə. Mi ka dzaki dzakaki i bin'waka bichu a, “Mih bwiliki wə i yeli wi Jisɔs wə Bɔɔl fukuki.”

14 Bəni bə bə nɛ mɔmsiki gia yiwə nɛ kɔ nanitan, a nɛ kɔ bwa bə Sikɛfa wə fwu wi bətii mfə gia wi Bəju.

15 Ayaka kin'waka kichu ka bi bikə i bə a, “Mih kiaki lə Jisɔs, kiə tə Bɔɔl, mbein kə fimbein num bə ndə a?”

16 Mi wə kin'waka kichu kiwə nɛ kɔ i gwu yi wə dza chufi kwa lə bəni bəwə bəchi, kwəksi bə i kuku, bə kwini buku i jun yi mi wiwə mə, a bəh chwən kiyə bəh biəkə i gwu wə.

17 Bəju bəh Bəglik bəchi bə bə nɛ nəki i Efesus wəkɔ kɔm gia yiwə, ka lwaki. Ayaka bəni yisi i kəksiki yeli wi Bah Jisɔs, tsə a ninshin.

18 Bəni bəduli bə bə nɛ kɔ num bəni bə bumni ka dzaki fukuki chu tɔyi gia yichi yichu yə bə nɛ fəki i nyumi wə.

19 Bədɔkɔ bəduli bə bə nɛ fəki mfim, junni binwakti bibɔ bi mfim, dzə fein ka kpa i bəni nshin. Ayaka bə fa kpɔ wi binwakti biwə wichi, wi buku bəchuku mbanshi (50,000).*

* **19:19** Kikpɔ kələ nɛ kɔ dzəkə wimu num ŋɔm wi mi wi nɔm i chəkə wə.

²⁰ Ayakadəiŋ, gia yələ yichi fə gia yi Bah liə i shóm yi bəni wə nalə, ka wan̄ki tsəki a ninshiŋ ninshiŋ.

Bəni yisi ndani i Efesus

²¹ Si yəmaka n̄i tsə, Bəol yeiŋ a ŋgaiŋ ni tsə lə i Jelusalem, a i jəbi wə ŋgaiŋ ni nyəki, ŋgaiŋ ni tsə dzəh i bimbū bi Masedonia bəh bi Akeya. Wi ka chu dzaka a, “Mih ka ni tsə buku i Jelusalem, ma mih ni kaŋaki i tsə buku tə i Lum.”

²² Wi ka yisi faaŋ bəni bəfa i ninshiŋ, a num Timoti bəh Elastus bə bə n̄i gamtiki wi, bə tsə i ninshiŋ i Masedonia. Wi baan̄ chu nə dzə i Esia twəsi.

²³ A num jəbi wiwə, ndani n̄i dza yisi i Efesus kəm dzəh yi Bah a kəbi kə wi twəsi.

²⁴ Tii wi biəŋni biəiŋ widəkə n̄i kə feiŋ, yeli num Demitius, wi n̄i shi kə a biəŋki biəiŋ biə bi bwəsiki juŋ yi fəni yi gia yi nyə wə bə n̄i bəŋki a Atēmis.† Nəm wələ n̄i dzəkilə bəh kpə i bəni bə bə biəŋki biəiŋ biwə a kəbi kə wi twəsi.

²⁵ Demitius ka juŋni bəni bə bə n̄i biəŋki biəiŋ biwə bichi, bəh bəni bə bə n̄i nəmki ŋkaiŋni wi nəm wiwə, bə juŋni dzə. Wi ka dzaka i bə a, “Bwa bə nih bəŋ, mbeiŋ kiəki alə, a nəm wələ kə wə bukumbəiŋ kafiki kpə yeiŋ.

²⁶ Mbeiŋ yeiŋki lə chu wəkə gia yə fimbwə fiələ bə bəŋki a Bəol si wi fəki. Wi nyaniki dzakaki a bənyə bə, bə keiŋsi a num bəh kaŋ kəkə bənyə. Wi fə lə yaka, ka fiəni mfi bi bəni bəduli i fa Efesus, wi si bəŋ fiəni tə bəni bə Esia bəchi, bə ka bum i wi.

²⁷ Mih yeiŋ a nəm wibukumbəiŋ wələ ni kwati lə yeli wichu. A kəbi shəŋ ayaka, juŋ yi fəni yi gia yi

† 19:24 Atēmis n̄i kə nyə wi dzəiŋ i Bəglik.

nyo wimbum wi kpaŋni wə Atēmis wələ yi ni fiəni i fiəŋ fi kilələ. Yi ka num yakadəiŋ, ma yi ni numki a bə ŋgəmsi lə nyo wimbum wələ wə wi kə bə kəksi i Esiə wichi, mbi wələ wichi kəksi tə wi.”

²⁸ Si bəni bəwə wəkə yaka, shóm bəkə bə. Bə ka yisi i wiliki, dzakayi a, “Atēmis wi Efesus kə nyo wimbum.”

²⁹ Kwili wiwə wichi nəŋni. Mbaŋ wi bəni bə bə nŋ juŋni ka liəni i Gayus bəh Alistakus wə, a num bəni bə Masedonia bə bə nŋ nyaniki bə bəh Bəəl, guku tsə bəh bə i juŋ yi juŋnini a chu num yi nəni.

³⁰ Bəəl ka nəŋki i liə tsə i ninshiŋ wi mbaŋ wiwə, bəni bə bumni nəiŋ.

³¹ Bəni bəmbum bədəkə, a kaŋa bə tumi kiwə bə num nseiŋ yi feiŋ, chu faaŋ ntum i wi, tsa a, wi ma məm i təm gvu wi feiŋ.

³² Mbaŋ wi bəni bə bə juŋni dza nəŋni ka wiliki na dəiŋ. Ayaka bədəkə ni wiliki tsəki lə, bədəkə wili tsə lə. Bəni bəduli nəki kiə kə gia yə bə si juŋni feiŋ kəm yi.

³³ Bəju ka dzə Aleksanda tsəsi i ninshiŋ i mbaŋ wi bəni wə, bəni bədəkə yeiŋ ka kwakaki a wi kiəki lə gia yidəkə yeiŋ. Wi ka chiki bəni bəh kaŋ ka wi baŋyiki gvu yi.

³⁴ Jəbi wə bəni bəwə nŋ kiə a Aleksanda kə mi wi Ju, bə chu wili kaasi tsə sə a ninshiŋ a i mi wimu wə, dzakayi a, “Atēmis wi Efesus kə nyo wimbum.” Ayaka bə wili yakadəiŋ, i tsə buku i mbiəŋə wifa wə.

³⁵ Mi wi nyakani wi Kwili wimbum wiwə ka dza chi bə, bə kpichumi. Wi bikə i bə a, “Bəni bə Efesus, mi kələ wə wi məŋniki a, akə bukumbəiŋ

bəni bə Efesus bə bə kaŋaki juŋ yi fəni yi gia yi nyə wi Atemis, bəh təh wi nyə wə wi nı gbə i bein a?

³⁶ Si mi mən wə wi kə i gukuliki gia yələ, mbein kaŋaki i kpıchumi mən, mbein ma fəki ka bəni bə yuŋsini.

³⁷ Mbein dzə bəh bəni bələ fa maka bə chwə fiŋ i juŋ yi bənyə wə, nabə i dzaka ja yichu yidəkə kəm bənyə wi kpaŋni wibukumbein wələ.

³⁸ A kabə num a, Demitius bəh bəni bu kaŋaki lə nsaka bəh mi widəkə, chəkə biə bə si saka bənsaka yein kələ, biə bə kə tsə yein bəni bə bə sakaki bənsaka bəh bə saka.

³⁹ Gia yidəkə kabə kein ki yə mbein nəŋki yi tsə yələ, bə ni tsein ləkə i yein kintəŋ i kijunni ki bətii kwili wə.

⁴⁰ Mih dzakaki lə, kəm mih yein a gia yi daiŋ kələ i ləkə bukumbein i gia wə, a bukumbein kə, num bə yisi ndani. Yi ka num yakadəin, bukumbein ma ni chu kaŋa na gia yi chəŋ yə bə kə i chukuli.”

⁴¹ Si wi dzaka yakadəin, ka dzaka i kijunni kiwə gāali.

20

Bəal tsə i Masedonia bəh Glee

¹ Asi ndani biə i Efesus nı kaa, Bəal bəŋ mban wi bəni bə bumni, təfi bə ka bəni bə ka nyə i tsəki i Masedonia.

² Wi tsə nyani jikə bimbu biwə fein wə, shili shóm yi bəni bə bumni nalə, ka dan si tsə i Glee,

³ nə fein kifiaŋŋ kitali. Wi dza a ŋgain nəŋki i tsə liə i ŋgwuki wimum wə i tsə i Silia, ka wəkə a Bəju gbəki wi i dzəh. Wi ka yein a yi ndzəŋki lə a ŋgain fiəni tsə dzəh i Masedonia.

⁴ Wi ni nyaniki bə bəh Səbata wə waiŋ Bilus wi Bəlia, bəh Alistakus bəh Səkundus bə Təsəlɔnika, bəh Gayus wi Dəlbi, bəh Timəti, bəh Tichikus bəh Təfimus bə bə nɔ kə bəni bə Əsia.

⁵ Bəni bələ ka tsə i ninshin ka wəkəli buku bəh Bəəl i Təwas.

⁶ Ayaka Dzini bi Bləd wə bə ka jiə dəkə dzəwəŋ yein tsə, buku liə ŋgwuki wimbun i Filibi, dzə kan yite i kwati bə ka chinɔni bəh bə i Təwas, buku bə nə feiŋ kan nanitan.

Bəəl chu jikə kijunni ki Təwas

⁷ A dzə num i chəkə bi ninshin wə i shi wə, buku bəh kijunni, junni i fiɔbi i gbɛ bləd. Si Bəəl nɔ kə i buku nyə kichwəŋchwəŋ, wi ka yisi i dzakaki i bə, ka dzaka i tsə buku nchəkə kintəŋ.

⁸ Buku bə nɔ kə num i kimbu ki jun yi bein wə, bimbainɔi bain feiŋ numə biduli.

⁹ Waiŋ sumi widəkə yeli wi num Yutikus num i wundu wə. Wi ka dza yisi i nəkɔ, si Bəəl nɔ dzakaki tsəkɔ a dzakani. I jəbi wiwə wə wi gəkə kinu, ka dza feiŋ gbə shi i kuku, feiŋ nɔ kə jun yi tumnini yitali i yisi i kuku. Ayaka bə tsə dzə wi num wi kpi lə.

¹⁰ Bəəl shi tsə ŋgwun i wi bein, maŋni wi dzaka i bəni a, “Wi keiŋki lə, mbein ki nyufiki kə gwu yimbein.”

¹¹ Bəəl fiəni yaka i kimbu ki bein kiwə mə, gbɛ bləd dzi, ka chu yisi i dzakaki bəndzaka chəkə wə wi ka nyə.

¹² Bəni ka dzə sumi wiwə kwɛ bəh wi i dzu wi num wiwəm, shəm yibə də nalə.

Bəəl nya ntəfi i bəti kijunni bə Əfesus

13 Buku liə i ŋgwuki wimbum mə i bəkə, ka tsə i Asəs, si Bəəl nǐ sisi jiə a, akə feiŋ di biə buku nǐ dzə wi. Wi nǐ dzaka yakadəiŋ, kəm wi nǐ nəŋki i nyani bəh gvu.

14 Wi ka kwati buku i Asəs, buku ka dzə wi i ŋgwuki wə, buku bə tsə buku i Mitilin.

15 Buku ka nyə feiŋ i ŋgwuki wə, chəkə buku wə, buku dzə i kəmsi i Kiəs, tsə, chəkə chu buku wə, buku dzə buku i Saməs, chu tsə, chəkə chu buku wə, buku ka liə i Miletus.

16 Buku nǐ nyaniki yakadəiŋ, kwanŋ tsə i Efesus kəm Bəəl nǐ kəŋki kə i wə jəbi i Esia. Wi nǐ fəbliki tsəki yaka kəm a yuwidəkə ŋgaiŋ kələ ni tsə buku i Jelusalem i chəkə bi Dzini bi Bəntekəs wə.

17 Si buku liə i Miletus, Bəəl faaŋ ntum i bətii kijuŋni ki bəni bə bumni i Efesus a bə dzə yeiŋ ŋgaiŋ.

18 Bə dzə, wi dzaka i bə a, “Mbeiŋ kiəki lə si nəni kəŋŋ nǐ kə bəh mbeiŋ i yisi i chəkə bi ninshiŋ biə mih nǐ təm gvu yiŋ i nshwaiŋ yi Esia wə.

19 Mih nǐ kə num mih shisi gwu yiŋ, ka nəmki i Nyə bə mindəm i dzəkəh yiŋ cheiŋ. Mih chu yeiŋ bəŋgəkə i dzəh yiduli wə si Bəju nǐ bwəŋki gvu i mih cheiŋ.

20 Mbeiŋ chu kiəki lə tə si mih nǐ laniki mbeiŋ i bəni kintəəŋ, chu nyani nlani i juŋ juŋ wə. Mih nǐ nyumiki kə gia yidəkə yə yi kə i gamti mbeiŋ.

21 Mih nǐ fukuki shəŋ num a gia yimu i Bəju bəh bəni bə bəkə Bəju, fuku a bə kwūni shóm yibə, yi fiəni dzə i Nyə, bəh i jiə shóm i Bah wibukumbəiŋ wə Jisəs Klistus.

22 I liə, mbeiŋ wəkəli, mih tsəki i Jelusalem num asi Kiŋ'waka ki Baiŋni dzaka i mih, mih kiəki kə a, akə tsə num nə bəh mih feiŋ.

23 Gia yə mih kiəki kə a di bichi biə mih tsəki i feiŋ, Kij'waka ki Baiŋni fukuki lə i mih, a nsəŋ bəh ŋgəkə wəkəliki mih i ninshiŋ.

24 Ayakalə, mih yeiŋki kə nəni kəŋŋ, a akə fiəŋ fidəkə, a kəbi a mih kāsasi lə nɔm wə Bah Jisəs kə wi nya i mih, yi num a, mih fūkuki ntum wi ndzəŋni kəm si Nyɔ chusi shəm yi yindzəŋni i bəni.

25 I liə, mbeiŋ wəkəli, mih kiəki kə a mi widəkə i mbeiŋ kintəəŋ kələ wə buku bə nɪ kə mih fuku kəm ŋkuŋ bi Nyɔ, bi chu yeiŋ lə shi mbiŋ a.

26 Mih lansiki dzakaki i mbeiŋ daiŋ a mi widəkə kabə num i mbeiŋ kintəəŋ wi num i laka i liə, mih kaŋaki kə kaŋ yeiŋ,

27 kəm mih nɪ ka nyumi i fuku gia yichi i mbeiŋ yə Nyɔ kəŋki.

28 Jobi wə mbeiŋ baan, mbeiŋ ka təkniiki bəh gwu yimbeiŋ, bəh mban wi bəni bə bumni bə bə kə ka shwán, bə Kij'waka ki Baiŋni kə ki fə mbeiŋ num kifwu i bə beiŋ. Mbeiŋ nómki bəntəkni shwán i kijunni ki bəni bə Nyɔ bə wi nɪ taŋ bəh mwa mi Waiŋ wi.

29 Mih kiəki lə a mih nɪ ka fiəni gbaksi gwu, bəkwwula ni dzə liə i mban wimbeiŋ wə, ma bə ma ni bee mi widəkə i kwa.

30 Bəni bədəkə ni buku lə na i mbeiŋ kintəəŋ, i fwəkyiki mban wi bəni bə bumni, guku bə, bə tsə i mban wibə wə.

31 Ayakadəiŋ, mbeiŋ təkniiki, mbeiŋ kwaka a mih lani mbeiŋ bəchi i jía yitali wə, nchəkə bəh nshi bəh mindəm i dzəkəh yiŋ cheiŋ.

32 Mih nyaki mbeiŋ i liə i kaŋ yi Nyɔ wə, bəh gia yi yə yi kə kəm ŋgamti wi Nyɔ i bəni. Gia yələ kələ i

fə mbeinj kəəki, ka mbeinj bi kwati di i di biə Nyə jiə i bəni bə wi fə a bə kə mbu.

³³ Mih nī kaŋaki kə kindzəŋ i kpə wi mi wə nabə bəmbun bu.

³⁴ Mbeinj kiə bindzəŋ a, akə kaŋ yinj yələ yi nī nəmki biəinj bichi biə buku mbaŋ wun nī nəŋki.

³⁵ I biəinj bichi biələ, mih nī chusiki i mbeinj a, mi kaŋaki i nəmki bindzəŋ, ka wi ni gamtiki bəni bə ŋəkə, kwaka si Bah Jisəs nī dzaka a, ‘Ndzəŋni bimum kə bi mi wə wi nyaki, tsə bi mi wə wi dzəki.’ ”

³⁶ Si Bəəl dzaka kaasi yakadəinj, bəh bə ka tum binyu i kuku bəchi, tsa.

³⁷ Ayaka bə dza gbə bəh mindəm ka dəki, maŋni Bəəl kəmyi wi, a bə besī.

³⁸ Gia yə yi nī fə bə ka dəki bəh ŋga akə gia yə Bəəl nī dzaka a bə bi chu yeinj kə shi bi. Bə ka tsə chinjsi wi, wi liə i ŋgwuki wimum mə.

21

Bəəl tsə i Jelusalem

¹ Asi buku bəh Bəəl bəni, buku ka nyə feinj dan i ŋgwuki wimum mə chəŋ, tsə buku i Kəs. Chəkə buku wə, buku tsə i Lədəs, nyə feinj, tsə i Batala.

² Si buku tsə buku feinj, yeinj ŋgwuki wimum widəkə wi tsə i Fənishia, buku liə yeinj ka tsəki.

³ Buku yeinj Sayblus, ka bee i tsəinj yi kimiəkə wə ka danjsi tsə buku i Taya i tumi ki Silia wə i di biə ŋgwuki nī kaŋaki i bwili biəinj feinj.

⁴ Buku nəŋ bəni bə bumni feinj, buku bə nə kaŋ nanitan. Kij'waka ki Baiŋni fə, ka bə təfi Bəəl a wi ma môm i tsə i Jelusalem.

⁵ Buku bɔ nɔ, chɔkɔ dzɛ kpɛiŋ ka buku nyɛ, buku ka kwa dzɛh. Bɔ bɛchi buku, bɛkaŋa bɛbɔ bɛh bwa bɛbɔ, i chiŋsi buku, buku bɔ buku i kwili wiwɔ kintɛəŋ tsɛ buku i kinchwɔ kimum kpɛŋ, buku bɔ tum binyu i kuku, tsa ka bɔni.

⁶ Buku liɛ i ŋgwuki mɛ, bɔ ka fiɛni tsɛ i juŋ yibɔ wɛ.

⁷ Buku ka nyɛ i Taya, kwa dzɛh, tsɛ buku i Tɔlɛmay. Buku bwa bɛ nih bɛ bumni bɔni, ka nɔ kpaŋ wimu.

⁸ Chɔkɔ buku wɔɔ, buku nyɛ tsɛ buku i Kaysalia, ka tsɛ i Filib dzu wɛ wi nɔ nyaniki fukuki gia yi Nyɔ, buku bɔ nɔ. Filib wɛlɛ nɔ kɔ mi wimu i mbaŋ wi bɛni bɛ wɛ nanitaŋ bɛ bɛ nɔ sabi.

⁹ Wi kaŋa bwa bɛkaŋa bɛnaa, bɔ keiŋ ki kiɛ kɛ bɛnyuku, bɔ nɔ fukuki i bɛni gia yɛ bɔ wɔkɔki Nyɔ dzakaki.

¹⁰ Buku num feiŋ i kaŋ yiduli wɛ, mi widɔkɔ wɛ wi nɔ fukuki gia yɛ wi wɔkɔki si Nyɔ dzakaki bi nyɛ i Judea shi dzɛ feiŋ, yeli wi num Agabus.

¹¹ Agabus dzɛ yeiŋ buku, dzɔ chiŋni wi Bɔɔl, ka fiɛni kaŋa gvu bɛh kaŋ yi yeiŋ, ka dzaka a, “Kin'waka ki Baiŋni dzakaki a, akɔ asi Bɛju bɛ Jelusalem bi kaŋa mi wɛ wi kaŋaki chiŋni wɛlɛ, i nya wi i kaŋ yi bɛni bɛ bɔ kɔkɔ Bɛju.”

¹² Buku wɔkɔ yakadɛiŋ, buku bɛh bɛni bɛchi bɛ bɔ nɔ kɔ feiŋ ka tsaki Bɔɔl a wi ma tsɛ i Jelusalem.

¹³ Wi chukuli a, “Mbeŋi fɛki num nɛ lɛ a? Mbeŋi kiɛki kɛ a mbeŋi dɛki lɛ mbeŋi nɛŋni num shɔm yiŋ a? Mih kɔ mih keiŋsi gwu a kɔbi a i liɛ i nsɛŋ wɛ i Jelusalem shɛŋ. Mih kɔ num mih chu keiŋsi tɛ gwu na i kpi feiŋ kɔm yeli wi Bah Jisɔs.”

¹⁴ Si dzɛh nɔ ka num feiŋ i fɛ a wi kwɔni kin'kwaka ki, buku ka bee, ka dzaka shɛŋ a, “Ma yi nɔm asi

Bah nənki.”

¹⁵ Kaŋ yidəkə tsə, buku juŋni biəiŋ bibuku, ka yakaki tsəki i Jelusalem.

¹⁶ Bəni bə bumni bədəkə bə i Kaysalia yaka buku bə, dzə tsə bəh buku i juŋ yi Manasi wə, i di biə buku nī kaŋaki i nək. Ayaka Manasi wələ nī kə mi wi Sayblus, a num mi widəkə i kintəəŋ ki bəni bə bə nī yisi jiə shəm i Jisəs wə.

Bəəl laa njikə i Jəm bəh bətii kijjuŋni ki bəni bə bumni

¹⁷ Asi buku nī tsə buku i Jelusalem, bəni bə bumni bə feiŋ dzə buku bindzəŋ. ¹⁸ Chəkə buku wə, buku bəh Bəəl laa njikə i Jəm, bətii bə kijjuŋni bəchi nī kə tə feiŋ.

¹⁹ Bəəl ka bəni bə, ka dzaka gia yichi i bə yə Nyə nī fə i bəni bə bə kəkə Bəju tsə dzəh i nəm wə wi nī nəmki.

²⁰ Bə wəkə yaka, ka yisi i tumki bikum bi Nyə. Ayakalə, bə dzaka i Bəəl a, “Waiŋnih wibuku, tsəiŋ si Bəju kə bə jiə shəm i Jisəs wə bəhchuku bəhchuku. Ayakalə, bə num yakadəiŋ bə keiŋ bə num i bənchi bə Muses wə na bəh ŋga,

²¹ Bə kə bə fuku lə i bə kəm wə, a wə nyaniki laniki Bəju bə bə nək i tumi kidəkə wə, a bə bee bənchi bə Muses, dzaka a, kiə bə ma sūuŋki bwa bəbə, bəh a kiə bə ma bīəliki nəni ki tumi kiwə.

²² Si yi kə yaka bə kaŋaki lə i ni kiə a wə dzə, bukumbeiŋ ki fəki dəiŋ i liə?

²³ Buku ni fuku lə i wə gia yə wə ni fə. Buku kaŋaki lə bəni fa bənaa num bə fə kiŋkaka i Nyə.

²⁴ Dzə bə, mbeŋ bə tsə wəkə shi bimbeŋ, wə gəm biəiŋ bichi biə bə kaŋaki i gəm ka bə tsə kə kə kifwu kibə. Wə ka fə yakadəiŋ, bəni bəchi ka ni kiə a wə

jiäki læ tæ bænchi bæ Muses, ayaka gia yichi yæ bæ dzakaki kôm wæ yi ma ni numki ñkæŋ.

²⁵ I bæni bæ bumni bæ bə kəkə Bəju, buku kə num buku nĩ jiä kimfasi ka nyaka kijwakti chin̄si i bə a, kiä bə ma dziki biēŋ bidzini biä bæ fə bimfə gia yeiŋ i bənyə wə. Kiä bə ma dziki mwa mi nyam. Kiä bə ma dziki nyam yə yi kə maka bæ kum yi mwa buku. A bə bwili kaŋ yibə i nəni ki təkəlini wə.”

²⁶ Ayakadəiŋ, Bəal ka dzə bæni bəwə, chəkə buku wəə bəh bə tsə wəkə shi bibə. Bəal ka tsə i juŋ yi fəni yi gia mə, fuku chəkə biä kaŋ yi wəkəni shi ni tsə, bæ ni ka nya binya i bə i mi wimu wimu.

Bə kwa Bəal i juŋ yi fəni yi gia mə

²⁷ Asi kaŋa yiwə nanitan̄ nĩ kə a kaa, Bəju bədəkə bæ bə nĩ buku dzə i Esia yeiŋ Bəal i juŋ yi fəni yi gia mə, ka nyini mban̄ wi bæni, kwa wi,

²⁸ bə ka wiliki dzakayi a, “Bəni bæ Islæe, mbēiŋ gamti buku. Akə mi wələ wi nyaniki laniki gia yichu, i bæni i di bichi kôm tumi kibuku bəh bænchi bæ Muses bəh kôm juŋ yi fəni gia yələ. Wi fiäni bəkəli kaasi i dzəki bæni bæ bə kəkə Bəju, dzə bəh bə i juŋ yi fəni yi gia mə fa, ka bəkəli di bi baiŋni biələ.”

²⁹ Bə nĩ dzakaki yaka, kôm bə nĩ yeiŋ Bəal wi nyani nnya i kwili wə bəh Təfimus mi wi Efesus. Bə ka kwaka a Bəal liä bəh wi i juŋ yi fəni gia mə.

³⁰ Ayaka wili wiwə fə kwili wichi nəŋni, bæni ka yəkəki dzəki feiŋ. Bə bwam kaŋa Bəal, guku buku bəh wi i juŋ yi fəni gia mə, akisəkə, bə ka ban̄ dzaka bifəŋə.

³¹ Bə ka nəŋki i wəə Bəal, ntum wiwə liä i ntuni ki tikwili wi fwu wi bæni bæ jum bæ Lum a, Jelusalem wichi si shakyi.

32 Wi ka nyə akisəkə, dzə bəni bənchi bəh kifwu ki mbanj wi bəni bə jum bədəkə bəh bə yəkə shi tsə feiŋ. Si bəni nŋ yeiŋ bəni bə jum bəh tikwili wi fwu wi bəni bə jum num feiŋ, bə ka bee i tweiŋki Bəol.

33 Tikwili wi bəni bə jum wiwə ka dzə kwa Bəol, dzaka a bə kaŋa wi bəh bənsəŋ bəfa. Wi bikə i bə a, “Wələ kə ndə? Wi fə nə?”

34 I feiŋ wə, bəni dza ka wiliki tsəki lə, bədəkə wili tsə lə. Wi nəkɪ kiə kə gia yə yi num. Wi ka dza dzaka i bəni bu a bə dzə Bəol bə yāka bəh wi i di bi bəni bə jum wə.

35 Bəni bə jum bəwə dzə wi, jəbi wə bə nŋ yakaki tsəki i dzəh yə yi kə i bəntəm bəntəm wə, bə dza giŋ lə Bəol giŋni kəm mbanj wi bəni nŋ jumki i ləkə wi.

36 Bə nŋ biəliki yaka, wili dzakayi a, “Bə laksi wi.”

Bəol kəmyi dzaka

37 Asi bə nŋ liə bəh Bəol i di bi bəni bə jum wə, wi tsa tikwili wi fwu wi bəni bə jum a, “Mih kələ i dzaka gia yidəkə i wə a?” Wi wəkə yaka, ka bikə i Bəol a, “Wə kiəkɪ lə já yi Glik a?”

38 A mən wə mi wi Ijib wə wi nŋ yisi ndani bəh kifwu ki tumi i jəbi widəkə wə, wi guku mbanj wi bəni bənchuku bənaa (4,000), bə bə nŋ wəyiki bəni bə bə tsə ka numki i chwa a?”

39 Bəol chukuli a, “Mih kə mi wi Ju, bə nŋ bwə mih i Tasus i tumi ki Silishia wə, Tasus num kə kwili wi nchiŋ. Mih tsaki wə, nyā mih bəh dzəh mih dzāka i bəni bələ.”

40 Tikwili wi fwu wi bəni bə jum bəwə ka nya dzəh a wi dzaka. Bəol ka num i di biə bi nŋ kə i bəntəm bəntəm wə, ka chi bəni bəh kaŋ. Bə ka kpichumi mən, wi dzaka i bə i já yi Hibulu wə a.

22

¹ “Bəba bəh bwa bə nih bəŋ, mbeinj wôkə ndzaka wuŋ i mbeinj nshiŋ.”

² Bə ka wəkə si wi dzakaki num i já yibə yi Hibulu wə, bə ka kpichumi lə mɔɔɔŋ. Bəɔl ka dzaka a,

³ “Mih kə mi wi Ju, bə nŋ bwə mih i Tasus i tumi ki Silishia wə, ayakalə bə kuku yaka mih i fa Jelusalem, mih lani kinwakti i kaŋ yi Gamalia wə. Wi nŋ keinj si lani mih bəh bənchi bə bətii bəbuku, mih ka numki bəh ŋga i gia yi Nyɔ wə nalə, asi mbeinj bəchi bələ mbeinj kə fa dair lə.

⁴ Mih nŋ dzəki nyaki lə ŋgəkə bwanj gvu i bəni bə bə biəliki Dzəh yi Bah, fə bə wɔɔyi bə, kwa bənyuku bəh bəkaŋa chiŋsi i juŋ yi nsəŋ mə.

⁵ Fa kə gia yə kifwu ki bətii mfə gia bəh bəni bə bə sakaki kwili kiəki lə yi lə gbuuŋ. A nŋ nyaki bə biŋwakti a mih tsə kwāyiki bwa bə nih bəbuku bə bə kə i Damaskus. Mih bə tsə i kwāyi bəni bə bə biəliki Dzəh yi Bah, kəŋa dzə bəh bə i Jelusalem bə nya ŋgəkə i bə.

Bəɔl fuku si wi nŋ nyani ka wi jiə shəm i Jisəs

⁶ A jəbi wə mih nŋ kəmsiki tsəki i Damaskus a num ka nshichuŋ, baiŋni bimum bidəkə dza mwain shi i mih beinj.

⁷ Mih gbə i kuku, ka wəkə ja yi dzaka dzə i mih a, ‘Səɔl, Səɔl, wə bwanjki gvu i mih cheinj lə kəm nə?’

⁸ Mih bikə a, ‘Bah, akə wə ndə?’ Ja yiwə chukuli a, ‘Akə mih Jisəs wi Nasali, num mih wə wə bwanjki gvu i wi cheinj.’

⁹ Bəni bə bə nŋ kə buku bə nŋ yeinj baiŋni biwə, ayakalə nəki wəkə kə ja yi mi wə wi nŋ dzakaki buku wi.

10 Mih ka chu bikə a, ‘Bah, mih kə i fə dəiŋ a?’ Wi chukuli i mih a, ‘Dzâ bein, lîə tsê i Damaskus, ma bə fûku i wə fein, nöm wichi wə Nyə kə wi keinşi jiə i wə a wə nömki.’

11 Mih ka dza fein, num baiŋni biə fə mih fəkə, bəni bə buku bə nî nyaniki ka tati liə tsə bə mih i Damaskus.

12 Mi widəkə num fein i Damaskus, yeli wi num Ananias, wi kəksi Nyə nalə, jiə bənchi bəbuku Bəju bəchi bə bə nî kə fein kəksi wi.

13 Wi dzə yein mih, num bein i kəmsi i mih kpəŋ ka dzaka i mih a, ‘Səəl waiŋnih wuŋ, fiəni yēin di.’ Akisəkə yakadəin, mih fiəni ka yeinŋi di, ka yein tə wi Ananias.

14 Wi dzaka i mih a, ‘Nyə wi bətii bəbuku kə wi babwili lə wə a wə klə gia yə wi kəŋki, bəh i yēin Mi wi Nöm wi Chəŋ, i wəkə ndzaka wə wi bukuki dzaka ki wə.

15 Wə bi numki mi wə wi fukuki kəm wi, fuku i bəni bəchi gia yə wə yein bəh yə wə wəkə.

16 Si yi kə yaka i liə, wə chu wəkəliki nə? Dzâ bein bə juli wə i bəkə, i wəkə chu bia, asi wə tsaki i Bah.’

Bəəl fuku si Jisəs ni faaŋ wi i bəni bə kəkə Bəju

17 Mih nî fiəni tsə i Jelusalem, mih bə tsa i juŋ yi fiəni yi gia wə, fiəŋ ka ndəmsi dzə i mih wə.

18 Mih yein Bah i fiəŋ fiwə wə, wi dzaka i mih a, ‘Kəmsi nyê fa i Jelusalem wakli kəm bəni bə fa ni bum kə gia yə wə fukuki kəm mih.’

19 Mih chukuli i wi a, ‘Bah, bə kiəki lə na bindzəŋ a mih nî liəki i juŋ yi tsani mə, kwayi bəni bə bə jiə shóm i wə wə tweiŋ bə.

20 Jəbi wə bə nî wəkəki Stifen wə wi nî fukuki i bəni kəm wə, akə mih wə mih nî kə na fein mih təbi.

Ayaka akə mih wə bəni bə bə ni wə Stifen ni baayi nya bəmbuŋ bəbə mih kaŋa.’

²¹ Bah chu dzaka i mih a, ‘Nyê fa, kəm mih ni faaŋ lə wə i dzəh yi dəəŋ i bəni bə bə kəkə Bəju.’ ”

²² Si Bəəl ni dzakaki bəni wəkəli, jəbi wə ndzaka ni bukuki i dzaka ki wə, bə yisi ka wiliki na bəh ŋga, dzakayi a, “Bə kāsasi bəh ŋkaiŋni mi wələ i fa nshwaiŋ wə. Akə kə mi wə wi kə i nūmki wiwəm.”

²³ Bə ni wiliki yaka, sɛksi bəmbuŋ bəbə i bein, ka waŋki kwəŋə i bein.

²⁴ Tikwili wi fwu wi bəni bə jum ka dza dzaka a bəni bə jum dzə Bəəl ma bə tsê bəh wi i di bibə wə, jəbi wə bə ka tsê bə twêin wi, bə bīkə gia i wi, a wi fuku gia yə yi fə ka Bəju wiliki lə.

²⁵ Bə ka tsə bəh wi ka kaŋa a bə tweiŋki, Bəəl bikə i fwu wi mbaŋ wi bəni bə jum widəkə wə wi ni kə fein a, “Nchi bumki lə a bə twêin ki mi wi Lum maka bə saka nsaka wi a?”

²⁶ Fwu wi mbaŋ wi bəni bə jum wiwə wəkə yakadəin, ka tsə yein tikwili wibə, dzaka i wi a, “Wə nəŋki məm num nə lə? Kīə a mi wələ kə mi wi Lum.”

²⁷ Tikwili wiwə wəkə yakadəin, ka tsə yein Bəəl bikə i wi a, “Lansi fūku i mih, a wə kə mi wi Lum a?” Ayaka wi bum.

²⁸ Tikwili wiwə dzaka i wi a, “Mih ni taŋ bəh kpə widuli, ka mih numki mi wi Lum.” Bəəl chukuli i wi a, “Mih kə mfiŋ mi wi Lum i bwə wə.”

²⁹ Bəni bə bə ni kə i bikəyiki bəmbikə bəwə i wi ka fiəni chu i jum wə akisəkə. Tikwili wibə ka lwaki tə, kəm wi ni kə wi dzaka bə kaŋa Bəəl a num mi wi Lum.

Bəəl kəmyi dzaka i bəni bə bə sakaki tumi ki Bəju nshin

³⁰ Tikwili wiwɔ ka nɛŋki i keiŋsi kiɛ gia yɛ Bɔju nɔ jiɛki i Bɔɔl wɛ. Ayaka chɔkɔ buku wɔɔ, wi dzaka a bɛ shwá Bɔɔl, wi bɔɔŋ bɛtii mfɛ gia bɛmbum bɛh bɛni bɛchi bɛ bɔ sakaki tumi, bɔ dzɛ, wi jiɛ Bɔɔl i bɔ nshin.

23

¹ Bɔɔl lɔmsi dzákɛh i bɛni bɛ bɔ sakaki tumi kiwɔ, ka dzaka a, “Bwa bɛ nih bɛŋ, i nɔni kɛŋŋ wɛ i dzɛ buku dain, mih si fɛ num a gia yɛ mih kiɛki a yi kɔ chɛŋ i Nyɔ nshin, gia yidɔkɔ kɔbi yɛ yi sakaki mih i shɔm yin wɛ.”

² Ananias wɛ wi nɔ kɔ fwu wi bɛtii mfɛ gia, dzaka i bɛni bɛ bɔ nɔ numbein i kɔmsi i Bɔɔl kpɛŋ, a bɔ chɔkɔ wi i dzaka wɛ.

³ Bɔɔl chukuli i wi a, “Nyɔ ni chɔkɔ lɛ wɔ tɛ. Wɔ bwɔsiki kimbu ki jun kɛ bɛ chikɛ bɛh fiɛŋ wi fuku a bin. Wɔ lansi num a wɔ sakaki mih biɛli nchi, chuku bwin nchi wiwɔ chu dzaka a bɛ twɛin mih a?”

⁴ Bɛni bɛ bɔ nɔ num bein i kɔmsi i Bɔɔl wɛ bikɛ i wi a, “Wɔ tɔyi fwu wi bɛtii mfɛ gia wi Nyɔ a?”

⁵ Wi chukuli a, “Bwa bɛ nih bɛŋ, mih si kiɛki kɛ a, akɔ fwu wi bɛtii mfɛ gia. Bɛ nyaka a, ‘Kiɛ mi ki dzáka kɛ gia yichu kɔm mi wɛ wi sakaki bɛni.’ ”

⁶ Jobi wɛ Bɔɔl nɔ yein a bɛni bɛdɔkɔ nɔ kɔ fein a num Bɛsadusi, bɛdɔkɔ num Bɛfalasi, wi ka dzaka bɛ ja yilɛkɛli i kintɛŋ ki bɛni bɛ bɔ sakaki tumi a, “Bwa bɛ nih bɛŋ, mih kɔ mi wi Falasi, mih num wain wi Bɛfalasi. Mih kɔ fa i nsaka wɛ kɔm mih tsein ki tsɛki a ninshin, kiɛ a bɛŋkwu bi dza lɛ i kpi wɛ.”

⁷ Si wi dzaka yakadɛiŋ, Bɛsadusi bɛh Bɛfalasi ka yisi i yɔliki, kijunɔni kiwɔ gaali.

⁸ Bɔ nɔ yɔliki yakadɛiŋ, kɔm Bɛsadusi nɔ shiki dzakaki a bɛŋkwu bi dza kɛ i kpi wɔ, chu dzaka a fiɛŋ fidɔkɔ kɔkɔ ka bɛchinda bɛ Nyɔ nabɛ biŋ'waka. Ayakalɔ, Bɛfalasi nɔ bumki lɔ a biɛiŋ biɛlɔ bichi kɔlɔ.

⁹ N'yɔli wiwɔ lɔkɔ tsɛ a ninshiŋ, bɛni bɛdɔkɔ bɛ bɔ nɔ laniki bɛnchi num i mbanɔ wi Bɛfalasi wɔ, numbɛiŋ fiɛŋ dzaka bɛh ŋga, dzakayi a, “Buku ka yeiŋ gia yɔ mi wɔlɔ gbɔ yeiŋ. A kɔlɔ numki kiŋ'waka kidɔkɔ, yuwidɔkɔ chinda wi Nyɔ wi dzakaki i wi.”

¹⁰ N'yɔli wiwɔ ka nɛŋki a fiɛni chu jwɔ, tikwili wi fwu wi bɛni bɛ jum ka lwaki a yudɔkɔ bɔ kɔlɔ i shakyi Bɔɔl fiɛŋ i biŋka wɔ. Wi ka dzaka a bɛni bɛ jum shɔ tsɛ lɔkɔ Bɔɔl fiɛŋ i kaŋ yibɔ wɔ, fiɛni yɔka dzɛ bɛh wi i kwili wi bɛni bɛ jum wɔ.

¹¹ A num nchɔkɔ, Bah numbɛiŋ i kɔmsi i Bɔɔl wɔ, dzaka i wi a, “Kaŋa shɔm. Si wɔ kɔ wɔ fuku lɔ i bɛni kɔm mih i Jelusalem, akɔ tɔ a liŋ si wɔ ni fuku tɔ i Lum kɔm mih.”

Bɛni bɛdɔkɔ dza keiŋsi i wɔɔ Bɔɔl

¹² Chɔkɔ buku wɔɔ, Bɛju bɛdɔkɔ jiɛ kimfasi, dzi ŋkaiŋ a bɔ ni dzi kɛ fiɛŋ nabɛ i mu a kɔbi a bɔ ni wɔɔ lɔ Bɔɔl.

¹³ Bɛni bɛ bɔ nɔ jiɛ kimfasi kiwɔ dzi ŋkaiŋ biwɔ nɔ tsɛki lɔ bɛni mbanɔnyani.

¹⁴ Bɔ ka tsɛ i bɛtii mfɛ gia bɛmbum, bɛh bɛni bɛ bɔ sakaki kwili, dzaka i bɔ a, “Buku kɔ buku lansi dzi ŋkaiŋ, a buku ki lɔkɛsiki kɛ fiɛŋ i dzaka wɔ a kɔbi a buku ni wɔɔ lɔ Bɔɔl.

¹⁵ Iliɛ wɔ, mɛbɛiŋ bɛh bɛni bɛchi bɛ bɔ sakaki tumi chɔŋsi ntum i tikwili wi fwu wi bɛni bɛ jum, mɛbɛiŋ

kwâyi dzaka i wi a wi fłani chĩnsi shĩ dzê Bɔɔl, wi dzə i mbeinj nshinj, a mbeinj nənki i tseinj bain̄si i nsaka wi nalə. Ayakadəinj, buku ni gbə wi i dzəh, jəbi wə bə ni shiki dzəki bəh wi, buku ka ni wəɔ wi a keinj i dzəh.”

¹⁶ Si bə nĩ jiə kimfasi kiwə yakadəinj, wain̄ jemi wi Bɔɔl wi nyukuni wəkə, wi ka tsə i di bi bəni bə jum wə, fuku i Bɔɔl.

¹⁷ Wi ka bəənj fwu wi mban̄ wi bəni bə jum widəkə dzaka i wi a, “Dzê sumi wələ ma wə tsê bəh wi i tikwili wi fwu wi bəni bə jum, wi kan̄jaki lə gia i fuku i wi.”

¹⁸ Wi ka dzə wi, ka tsə bəh wi i tikwili wi fwu wi jum wə, dzaka i wi a, “Bɔɔl mi wi nsənj bəənj mih, dzaka a mih dzê sumi wələ ma mih dzê bəh wi i wə, a wi kan̄jaki lə gia i fuku i wə.”

¹⁹ Tikwili wiwə ka kan̄a wi i tseinj wə, bəh wi baka gwu, wi bikə i wi a, “Akə nə wə nənki i fuku i mih a?”

²⁰ Sumi wiwə chukuli a, “Bəju bədəkə jiə kimfasi a bə ni dzaka lə i wə a wə nyâ shĩ dzê Bɔɔl wi dzə i bəni bə bə sakaki kwili kijjəli, a bə nənki tseinj ləkə bain̄si i nsaka wi wə bindzənj, bə dzakaki yaka kwayi fə fəni i wəɔ wi.

²¹ Kiə wə ki b̄m kə, kəm bəni kələ feinj bə tsə bəni mban̄nyani num bə gbə wi i dzəh, bə dzi ŋkain̄ a bə ni dzi kə fienj nabə i mu fienj a kəbi a bə wəɔ lə Bɔɔl. Bə kə i liə num bə keinj̄si lə gwu, ka wəkəl̄iki num gia yə wə ni dzaka.”

²² Tikwili wi fwu wi bəni bə jum wiwə ka dzaka a sumi yiwə tsêki, ka kin̄ i wi a si wi tsəki kiə wi ki fə kə a mi widəkə kiə a wi fuku gia yiwə i ŋgain̄.

Bə faan̄ Bɔɔl i Kaysalia i Felek wə mi wi nsaka

²³ Tikwili wi fwu wi bəni bə jum wə ka bəŋ kifwu kimbaŋ ki bəni bə jum bəfa dzaka i bə a, “Mbein kēinŋi jīa bəni bə jum gi yifa (200) bəh bəni bə bikum mbaŋnaniŋ (70) bəh bəni bəgəŋ gi yifa (200), i mbiəŋə wə bwukə nchəkə, bə ni nyə tsə i Kaysalia.

²⁴ Mbein kēinŋi tə kikum i Bəəl, mbein dzə tsə bəh wi i Felek mi wi nsaka fieŋ fidəkə ma kəm wi i dzəh.”

²⁵ Si wi dzaka yaka, ka nyaka kiŋwakti ki dzaka a.

²⁶ “Akə mih Klawdius Lisias. Mih nyakaki kiŋwakti kələ i wə mi wimbun Felek wə mi wi sakani. Mih bənik i dzəki i wə.

²⁷ Bəju si kwa mi wələ ka nəŋki i wə. Mih ka wəkə a, akə mi wi Lum, buku bəni mbəŋ bə jum ka liə feiŋ ləkə wi i kaŋ yibə wə.

²⁸ Mih bə nəŋ i wəkə gia yə bə jiəki i wi fuŋ, mih ka shi bəh wi i bəni bəbə bə bə sakaki tumi.

²⁹ Jəbi wə bə ni tseiŋ ləkə i yeiŋ, mih ka yeiŋ a gia yə bə bwaŋki i wi cheiŋ akə a kiŋgukuli kəm bənchi bəbə maka wi fə gia yidəkə yə bə si kə i wə wi yeiŋ, nabə i jiə wi i juŋ yi nsəŋ mə.

³⁰ Jəbi wə mi si fuku i mih a Bəju bədəkə jiə kimfasi i wə mi wələ, mih ka chiŋsi wi i wə akisəkə. Mih dzaka tə a bəni bə bə jiəki gia i wi fuŋ dzə yēiŋ num wə, bə dzaka gia yə bə kaŋaki bəh wi.”

³¹ Bəni bə jum ka fə asi tikwili wibə dzaka, dzə Bəəl nchəkə, bəh bə tsə buku i Antibati.

³² Chəkə buku wə, bəni bə jum bə bə ni nyaniki bəh gvu bee Bəəl i kaŋ yi bəni bə bə ni nyaniki i bikum bein a bə tsəki bəh wi a ninshin ka fiəni i jum wə i di bibə wə.

³³ Bə tsə liə i Kaysalia, ka nya kijwakti kiwə i mi wi sakani wiwə chu nya tə Bəəl i wi.

³⁴ Wi fa kijwakti kiwə, ka bikə i Bəəl di biə wi buku yeiŋ. Wi ka wəkə a Bəəl kə mi wi Silishia,

³⁵ ka dzaka i wi a, “Mih ni wəkəli lə nsaka wa i jəbi wə bəni bə bə kaŋaki nsaka bəh wə ni dzə buku fa.” Wi ka dzaka a bə dzə Bəəl ma bə tsə jīə wi i ntəŋ wi Hələd wə, ma bə tsəiŋki wi.

24

Bə jia nsaka wi Bəəl i Felek nshin

¹ Si kaŋ dzə buku yite, Ananias fwu wi bətii mfə gia wə, bəh bəni bədəkə bə bə nī sakaki tumi, bəh Tətulus wə wi nī kə wi keiŋsi lani nchi, shi tsə i Kaysalia. Bə ka tsə yeiŋ Felek mi wi nsaka, jia nsaka wibə kəm Bəəl i wi nshin.

² Bə ka bəəŋ Bəəl, Tətulus ka yisi i jiəki gia i wi wə, dzaka i Felek a, “Mi wimbun, kimbəiŋni kələ i tumi kələ wə i dzə buku i liə, a num kəm nsaka wa wi ndzəŋni, bəŋkwuni bəh ndzəŋni kə fa bəduli i tumi kələ wə num kaŋ ya.

³ Bəni bəchi wəkəki lə ndzəŋni bimbun chu dzə nsaka wa i di bichi jəbi wichi.

⁴ Mih nəŋki kə i dzə jəbi wa wichi, mih tsaki wə, a wə wəkəli a twesi, wə wəkə gia yə buku ki dzakaki.

⁵ Buku kə buku yeiŋ a mi wələ kə mi wi gia. Wi nyaniki nəŋniki ndani i kintəŋ ki Bəju wə i kifwu ki nshwaiŋ wə kichi. Ayaka a chu num wi tikwili wi mbaŋ wə bə bəəŋki a wi Nasali.

6-7 Wi nĩ nɔŋki i bɛkɛli tɛ jun yi fɛni yi gia, buku kwa wi.*

8 Wɔ ka bikɛyi gia i mi wɛlɛ, wɔ ni wɔkɔ i wi gia yichi yɛ buku dzaka kɔm wi.”

9 Si Tetulus dzaka yakadɛiŋ, Bɛju tɔbi, kɔksi a gia yɛlɛ yichi kɔ ŋkɔŋ.

Bɔɔl kɔmyi dzaka i Fɛlek nshin

10 Mi wi nsaka wiwɔ fɛkɛni i Bɔɔl a wi dzaka. Wi ka dzaka a, “Mih kiɛki a wɔ kɔ wɔ saka lɔ bɛnsaka i tumi kɛlɛ wɛ i jia yiduli wɛ. Mih kɔ bɛh kinsanli i num i wɔ nshin i kɔmyi dzaka kɛŋŋ.

11 Wɔ ka dza ka bikɛyiki, wɔ ni wɔkɔ a kaŋ ka tsɛ dɛkɛ jwɛfi ntsɔ yifa si mih nĩ yaka i Jelusalem i tsɛ tsa Nyɔ.

12 Bɛju nĩ ka yeiŋ, mih gukuli bɛŋgukuli buku mi, bɔ nĩ ka yeiŋ mih, mih nyini bɛni i jun yi fɛni gia wɛ nabɛ i jun yi tsani wɛ, nabɛ i di bidɔkɔ wɛ i kwili wɛ.

13 Bɔ kaŋaki kɛ na gia yɛ yi chusiki a mih nĩ fɛ gia yɛlɛ yɛ bɔ jiɛki i mih wɛ.

14 Mih bum yɛlɛ i wɔ nshin, a mih tsaki Nyɔ wi bɛtii bɛbuku biɛli Dzɛh yɛ bɔ bɔŋki a yi kɔ yichu. Ayaka mih bumki num gia yichi yɛ yi kɔ i Kinwakti ki Bɛnchi bɛ Muses wɛ bɛh yɛ yi kɔ i Binwakti bi bɛni bɛ ntum bɛ Nyɔ wɛ.

15 Mih tseiŋki tsɛki a ninshin i Nyɔ, a lin asi bɛni bɛlɛ tɛ tseiŋki, a bɛni bɛ ndzɔŋni bɛh bɛchu bɛchi bi dza lɛ i kpi wɛ.

* **24:6-7** Binwakti bikpu bidɔkɔ kaŋaki lɛ 6b-8a num bɛ nyaka a, “Buku nĩ nɔŋki i saka wi biɛli bɛnchi bɛbuku, Lisias wɛ tikwili wi kifwu ki bɛni bɛ jum liɛ feiŋ, lɔkɔ wi i buku kaŋ, dzaka a buku dzɔ yeiŋ num wɛ, a bɛ saka nsaka wiwɔ i wɔ nshin.”

¹⁶ Ayakadəiŋ, mih məmsiki nalə i jəbi wichi wə i nəki nəni ki chəŋ i Nyə nshin bəh bəni, ka gia ma numki yə yi sakaki mih i shəm yin mə.

¹⁷ Akə jia yiduli si mih ni buku i Jelusalem, mih ka fəni tsə fəin i nya kpə i bəni mbəŋ bə kwili, bəh i fə gia.

¹⁸ Akə gia yələ bə ni yein mih i jun yi fəni yi gia mə si mih fəki, num mih wəkə shi mbin. Bəni ni mən fəin nabə dzaka ki kəmni.

¹⁹ A ni kə shəŋ a Bəju bədəkə bə Esia si bə ni kə fəin, ayaka bə si kaŋaki i numki fa i dzaka i wə gia yə bə kaŋaki kəm mih, jəbi wə gia yidəkə kə.

²⁰ A kəbi yakadəiŋ, ma bəni bələ ni fuku gia yə bə ni yein a mih gbə jəbi wə mih ni numbein i bəni bə bə sakaki tumi nshin,

²¹ a kəbi a gia yə mih ni də bwili bəh ja yiləkəli i bə a, mih kə i bə nshin jəbi wələ lə i nsaka wə kəm mih ni bum a bəŋkwu bi dza lə i kpi wə.”

²² Si Bəəl dzaka yakadəiŋ, Fəlek wəkəli lə, a ni kə mi wi təkxi kiə kəm Dzəh yi Bah, wi ka jiə nsaka dzaka a, “Jəbi wə Lisias wə tikwili wi fwu wi bəni bə jum, ni shi dzə, ka mih ni təin nsaka wimbəin.”

²³ Wi ka dzaka a fwu wi mbəŋ wi bəni bə jum dzə Bəəl wi tsə jīə i dzu, wi chəniki wi. Ayakalə, a bə nyā wi bəh dzəh, ka nsəin yi dzəki gəmtiki wi.

Fəlek jiə nsaka wi Bəəl i jia yifa wə

²⁴ Kaŋ yidəkə tsə, Fəlek bəh Dusila kpə wi wə wi ni kə mi wi Ju bə dzə. Fəlek tsə bəŋ Bəəl a wi dzə, wi ka wəkəliki gia yə Bəəl dzakaki kəm njīə wi shəm i Klistus Jisəs wə.

²⁵ Si wi dzaka kəm si mi kə numki mi wi chəŋ bəh si mi kə i təkni bəh gwu yi bəh si Nyə bi saka bəni,

Felek wəkə yaka lə ka lwa. Ayaka wi ka dzaka i Bəol a, “Wə kələ tsəki i liə, jəbi wə mih ni kaŋa jəbi mih ni fiəni bəəŋ wə.”

²⁶ Wi ni dzaka yakadəiŋ, kaŋa kinkwaka a jəbi widəkə Bəol ni tanyi lə ŋgaiŋ. Ayaka wi shi a bəəŋki Bəol a feiŋ feiŋ a bə wi təkəki biəiŋ bi təkəni.

²⁷ Ayaka, yaka, jia yifa tsə. Bə bi ka jiə Bəlsius Fəstus i kingbəkə ki Felek wə, Felek ka nəŋki a ŋgaiŋ fə Bəju kəŋki ŋgaiŋ, wi ka bee Bəol i juŋ yi nsəŋ mə.

25

Bəol dzə nsaka wi tsə bə wi i Nkəŋ wi Lum nshin

¹ A dzə num i kaŋ yitali wə si Fəstus yisi i sakaki kimbu ki tumi ki Judea, wi nyə i Kaysalia ka yaka tsə i Jəlusaləm.

² Bətii mfə gia bəmbum bəh kifwu ki Bəju i tumi kiwə wə ka dzə yeiŋ wi, jiə nsaka wə bə kaŋaki bəh Bəol i wi nshin, ka tsa wi a,

³ wi chūsi shəm yindzəŋni i bə i fə a bə chīŋsi Bəol a wi dzə i Jəlusaləm. Bə nī fəki yaka, num bə keiŋsi lə a bə ni gbə wi i dzə i wəə.

⁴ Fəstus chukuli i bə a, “Bəol kə i juŋ yi nsəŋ mə i Kaysalia, mih mwi ni fiəni tsə lə feiŋ i kaŋ yələ wə.

⁵ Bəni bə bə kaŋaki ŋga i saka bənsaka, bədəkə bīəli mih i tsə i Kaysalia, i dzāka gia yə wi gbə yeiŋ i jəbi wə gia yidəkə kə.”

⁶ Fəstus nī nə bəh bə i tsə buku ka kaŋ nyan yuwidəkə jwəfi, ka wi fiəni shi tsə i Kaysalia. Si chəkə buku wəə, wi tsə i juŋ yi nsaka mə, dzaka a bə dzə bəh Bəol.

⁷ Si Bəol dzə, Bəju bə bə nī buku dzə i Jəlusaləm shi tsə feiŋ, ka numbeŋ fiəli tali wi, ka yisi i jiəki gia

yiduli i wi funj, yi nchini kabi. Ayakalə, gia yidəko ni kəkə yə bə ni kə i fuku yi chusi a wi fə gia yidəko i yə wə bə ni dzakaki.

⁸ Bəəl banji gwu yi bəh ndzaka, ka dzaka a, “Mih ka gbə dəkə nchi wi Bəju, nabə wi junj yi fəni yi gia, nabə bəh wi Nkuŋ wi Lum.”

⁹ Ayakalə, Fəstus bə nəŋ a ŋgainj fə Bəju kəŋki ŋgainj, ka bikə i Bəəl a, “Wə kəŋki lə i yaka tsə i Jelusalem a mih mwi ni saka nsaka wa feiŋ i gia yələ wə a?”

¹⁰ Bəəl chukuli a, “Mih si num lə fa i di bi nsaka nshinj, a num bi Nkuŋ wi Lum. A num i fa wə bə kə i saka nsaka wunj. Wə mwi kiə na bindzəŋ a mih ka gbə dəkə gia yidəko i Bəju.

¹¹ A kabə num a mih bwinj nchi widəko, nabə i gbə gia yə yi kə i fə a bə wə mih, mih ma ni nəiŋ i kpi. Ayakalə, a kabə num a gia yə bə jiəki i mih funj a, akə ntəkə, ayaka mi widəko məŋ wə wi kə i nya mih i kaŋ yi Bəju bələ wə. Mih tsaki a nsaka wunj tsə i Nkuŋ wi Lum nshinj.”

¹² Fəstus wəkə yakadəiŋ, bəh bəni bu bə bə ni sakaki bənsaka chumyi dzaka. Wi ka dzaka i Bəəl a, “Si wə kə wə tsa lə a nsaka wa tsə i Nkuŋ wi Lum nshinj, yaka wi ki tsəki lə feiŋ.”

Fəstus fuku i Nkuŋ Aglifa kəm bə nsaka wi Bəəl

¹³ Kaŋ yidəko tsə, Nkuŋ Aglifa bəh Benis* laa njikə i Fəstus i Kaysalia i bəni i wi.

¹⁴ Si bə ni nə feiŋ i kaŋ yiduli wə, Fəstus dza fuku i Nkuŋ kəm nsaka wi Bəəl, ka dzaka a, “Mi widəko kə fa si Felek ni bee i junj yi nsəŋ mə,

* **25:13** Benis ni kə jəmi yi Nkuŋ Aglifa.

15 si mih ni tsə i Jelusalem, bətii mfə gia bəmbum bəh bəni bə bə sakaki tumi ki Bəju jiə nsaka wiwə i mih nshij a mih dzaka a wi gbə nsaka.

16 Mih dzaka i bə a, nəni ki bəni bə Lum ka bum dəkə i təinj a mi gbə nsaka, maka bə nya dzəh i mi wiwə i liə numbeinj i kintəəj kintainjntainj ki nsaka mə i bəni nshij bə bəh bə kaŋaki nsaka, i banji gwu yi kəm gia yə bə jiəki i wi funj.

17 Jəbi wə bə ni dzə fa, mih ni ka mətii. Si chəkə buku wə, mih tsə num i juŋ yi nsaka wə ka dzaka a bə dzə bəh mi wiwə.

18 Bəni bə bə ni kaŋaki nsaka ka num beinj, bə nəki chusi kə ŋgbə wə mih ni kwakaki asi bə dzakaki i mih.

19 Bə ka dzakaki lə, a num gia yi ŋgukulini bəh mi wiwə kəm dzəh yə bə tsaki Nyə yeinj, bəh kəm bəh mi widəkə bə bəŋki a Jisəs num wi ni kpi lə, ayaka Bəal bwanj alə a wi keinjki wiwəm.

20 Si mih si kiəki kə si mih kə i liə i kintəəj ki gia yiwə wə, mih ka bikə i Bəal yuwidəkə wi kəŋki i yaka i Jelusalem a bə saka nsaka wi feinj kəm gia yələ.

21 Wi chukuli a ŋgainj ni baanj a juŋ yi nsəj mə, a a bi təinjki a Nkuŋ wi Lum nsaka wi ŋgainj. Mih ka dzaka a bə jiə wi i dzu, i wəkəliki i tsə būku i jəbi wə mih ni chinjsi wi i Nkuŋ wi Lum.”

22 Aglifə wəkəli lə, dzaka i Festus a, “Mih mwi kəŋki lə i wəkə gia yələ i dzaka ki mi wiwə wə.” Festus chukuli a, “Wə bi buku wəkəki lə kijiali.”

23 Si chəkə buku wə, Aglifə bəh Bənis ka nyaniki dzəki bəh kiŋkəkni kimbun. Bə bətii kifwu ki bəni bənchi bəh bəni bəmbun bə kwili, nyani dzə liə i sanj mə. Festus ka dzaka a bə dzə bəh Bəal.

24 Si bə dzə bəh wi, Festus dzaka a, “Nkun Aglifa bəh bəni bəchi bə bə kə fa, mbəiŋ yēiŋ mi wələ. Akə mi wə Bəju bəchi dzəki yeiŋki mih fa bəh i Jelusalem kəm wi, wamyi, dzaka a wi kəkə mi wə wi kaŋaki i chu numki wiwəm.

25 Ayakalə, mih ka yeiŋ dəkə a wi fə gia yidəkə yə bə kə i wə wi yeiŋ. Si wi nŋ tsa a nsaka wi tsə i Nkun wi Lum nshiŋ, mih ka yeiŋ a mih ni chiŋsi lə wi i wi.

26 Ayakalə, mih təkəsi kiəkə kə gia yə mih kaŋaki i nyaka i Nkun tikwili wuŋ kəm wi. Ayakadəiŋ, mih ka təm wi i liə i mbəiŋ bəchi nshiŋ i na bə wə Nkun Aglifa, a mbəiŋ tsəiŋ ləkə i nsaka wi wələ, yudəkə mih ni kwati gia yə mih kə i nyaka.

27 Mih yeiŋ na yi kəkə chəŋ i mih i chiŋsi mi wi nsəŋ i Nkun mih kəbi i chusi gia yə bə kə i dzakaki a wi gbə yeiŋ wə.”

26

Bəal banji gwu yi i Nkun Aglifa nshiŋ

1 Nkun Aglifa ka dzaka i Bəal a, “Akə di bia i liə i dzāka bəh dzaka ka.” Bəal ka giŋsi kaŋ i beiŋ, yisi i kəmyiki dzaka dzaka a,

2 “Mbεε, mih yeiŋ a, akə fwu wi ndzəŋni a mih num i wə nshiŋ i dzaka bəh dzaka kəŋŋ daiŋ gia yichi yə Bəju jiəkə i mih fuŋ.

3 Mih dzakaki lə, kəm wə təkəsi kiəkə lə nəni kə tumi ki Bəju bəh bəŋgukuli bə bə si kaŋa. Ayakadəiŋ, mih tsaki wə i kəŋa shəm twəsi i wəkəli gia yə mih nəŋki i dzaka.

4 Bəju bəchi kiəkə lə nəni kəŋŋ i yisi na mih kəiŋ sumi. Bə kiə si mih nŋ nəkə i tumi kibuku wə bəh i Jelusalem.

⁵ Bə kiəki lə na bindzəŋ a, i yisi i jəbi wi dəŋ wə a mih kə mi wi mban wi Bəfalasi num mban wə wi ləkəki i gia yi Nyə wə, tsə bəmban bəchi. Yələ kə gia num bə kabə kəŋ, ma bə ni fuku bəh dzaka kibə, bə num i bum a, akə ŋkəŋ.

⁶ Mih num fa i liə i nsaka wələ wə kəm mih tseŋki tsəki a ninshin, kiə kinjaka kə Nyə nŋ kaka i bətii bəbuku.

⁷ Kinjaka kələ kə kə chwəŋkijun kibuku jwəfi ntsə bəfa wəkəliki, si bə tsaki Nyə kəksi wi nchəkə bəh nshi. Mbεε, akə kəm kinjaka kələ Bəju kanjaki nsaka yeiŋ buku bə.

⁸ Mih bikəki i mbəiŋ i liə, akə kəm nə mbəiŋ ləkəki i bum a Nyə kələ i dzasi mi i kpi wə a?

⁹ Mih mwi nŋ kwakaki a mih kələ i fə gia yichi, i yeiŋ a mih chiksi yeli wi Jisəs wi Nasali.

¹⁰ Ayaka yələ kə gia num mih nŋ fə lə yi i Jelusalem. Mih nŋ dzəki ŋga i bətii mfə gia bəmbum, kwayi bəni bəduli bə bə nŋ kə bə Nyə, fah i jun yi nsəŋ mə. A nŋ kəkə a yələ shəŋ. Jəbi wə bə nŋ kə a bə nəŋki i wəyi bə mih tə nŋ təkiki lə.

¹¹ Mih nya ŋgəkə i bə a feiŋ feiŋ i jun yi tsani wə yichi, kany i a bə dzakaki já yichu kəm mi wə Jisəs. Shəm bəkə mih bəh bə nalə, mih nŋ bwəŋki lə gvu i bə cheiŋ, i tsə buku i kikwili ki bəni bədəkə wə.

Bəal chu fuku si wi nŋ kwuni ka num mi wi Klistus

¹² Mih ka nyə ka tsəki i Damaskus, num bətii mfə gia bəmbum nya mih bəh ŋga, ka chu nyaka kinwakti nya i mih.

¹³ Mbεε, mih kabə tsə a num nshichun asi wəŋ yaka lumsi, mih yeiŋ baiŋni bidəkə bi dza baiŋ lə

mwaɪŋ i beɪŋ bi baɪŋ tsə wəŋ, bi baɪŋ shi i mih wə bəh i bəni bə buku bə nɪ nyaniki.

¹⁴ Buku bəchi dza gbəyi i kuku, mih ka wəkə ja yi dzaka dzə i mih i já yi Hibulu wə a, ‘Səəl, Səəl, wə bwan̄ki gvu i mih cheiŋ kəm nə lə? Wə fəki lə, wə chəkə num gwu ya, asi na’ yi nəm si chəkə gwu yi i mbəŋ wi ba wi wə.’

¹⁵ Mih ka bikə a, ‘Bah Akə wə ndə?’ Ayaka wi chukuli a, ‘Akə mih Jisəs, a num mih wə wə bwan̄ki gvu i wi cheiŋ.

¹⁶ Dzâ nûmbəiŋ. Gia yə yi fə mih, a mih tumbuku i wə akə i babwili wə ka mi wuŋ wi nəm, ka wə bi fūkuki gia yə wə yeiŋ ndaiŋ bəh yə mih keiŋki i ni chusi i wə.

¹⁷ Mih ni gamti lə wə i kaŋ yi Bəju wə bəh bəni bə bə kəkə Bəju, a num bə bə mih ni faaŋ wə i bə,

¹⁸ wə tsə wēli dzəkəh yibə, wə bwili bə i jisi wə, wə jīə bə i baiŋni wə, bə ka ni buku i kaŋ yi Satan wə, i num bəh Nyə, bə ni jīə shəm i mih wə, ka Nyə ni dalinya chu bibə. Bə ni ka kwati kimbu i di bi bəni bə wi nɪ fə a, akə na mbu.’

¹⁹ Mbεε, si yi nɪ num yakadəiŋ, mih ka fə asi wi nɪ dzaka i mih i beɪŋ.

²⁰ Mih ka yisi, yisi i fukuki i Damaskus, ka mih tsə i Jelusalem. Ayaka mih nyani i bitumi bichi i Judea bəh i bitumi bichi biə bi kəkə bi Bəju, i fukuki i bə a bə kwūni shəm yibə, bə chū i Nyə, bə fəki num gia yə yi chusiki a bə kwuni.

²¹ Akə gia yə yi fə ka Bəju kwa mih i juŋ yi fəni yi gia wə, kabə nəŋ i wə.

²² Ayakalə, i dzə buku bidaiŋ mih kə kəm bə ŋgamti wə Nyə gamtiki mih yeiŋ. Na ka mih num fa i liə i fukuki i bəni bəmbum bəh i bənchiŋ. Gia

yə mih fukuki kɔ a yə Muses bəh bəni bə ntum bə Nyɔ nɪ lakaki a yi bi dzə num lə.

23 Bɔ nɪ dzakaki a Kimbwili wə Nyɔ nɪ kaka kaŋaki lə i bi dzə yêiŋ ŋgəkə, a nɔm mi wi ninshiŋ i bi dzə i kpi wə, wi bi chusiki lə baiŋni i Bəju bəh i bəni bə bɔ kəkə Bəju.”

24 Si Bɔɔl nɪ kɛiŋki wi baŋyi gwu yi, Fɛstus dza kiŋ lə kiŋni ka dzaka a, “Bɔɔl wə si yuŋsi yuŋsini. Nlani wa wimbun wələ fə wə bə yuŋsi.”

25 Bɔɔl chukuli i Fɛstus a, “Mih yuŋsiki kə yuŋsini mi wimbun. Gia yə mih dzakaki akə ŋkəŋ, mih dzakaki mfi mbiŋ num fɛiŋ.

26 Mih dzakaki i Nkuiŋ lə lwa kə, kəm wi kiəki lə gia yələ, yi ni ka num dəkə i nyumi wə, yidəkə chu num kə yə wə məŋniki.

27 Mbɛɛ, wə bun alə a gia yə Biŋwakti bi bəni bə ntum bə Nyɔ dzakaki a? Mih kiəki lə a wə bun.”

28 Ayaka Nkuiŋ Aglifa bikə i Bɔɔl a, “Wə kwakaki a wə ki fiəniki lə mih i num mi wi Klistus i jəbi wi juli wələ wə a?”

29 Bɔɔl chukuli a, “Kəŋ a numki i jəbi wi juli wə nabə wi dəəŋ wə, ntsa wuŋ i Nyɔ kɔ a, a ma numki a wə shəŋ. Mi wichi wə wi kə fa daiŋ wi wəkəliki si mih dzakaki wi fiəni numki aka mih tə, ayaka wi ma baan i bənsəŋ bələ wə.”

30 Nkuiŋ ka dza beŋ, mi wi sakani bəh Bɛnis bəh bəni bə bɔ nɪ kə bəh bɔ ka biəliki.

31 Bɔ buku, ka dzakaki a bɔ bɔ a, “Mi wələ ka fə dəkə gia yə bə kə i wə wi, nabə i jiə wi i juŋ yi nsəŋ mə.”

32 Nkuiŋ Aglifa ka dzaka i Fɛstus a, “Asi kəkə a mi wələ numki num wi tsa lə a nsaka wi tsə i Nkuiŋ wi Lum, ma bə bee wi.”

27

Bə chiŋsi Bəəl i Lum

¹ Jəbi wə bə nī keiŋsi a buku bəh Bəəl i liə i ŋgwuki wimbum wə i tsə i tumi ki Itali wə, bə ka nya Bəəl bəh bəni bə nsəŋ bədəkə i kaŋ yi Julius wə wi nī kə fwu i mbaŋ wi bəni bə jum bədəkə a num wi Nkuŋ wi Lum.

² Buku bə liə i ŋgwuki wimbum wə wi buku i Adamitium, wi num i ni numyiki tsəki i kpa i kimbu ki di ki bəkə yi Esia wə. Alistakus mi wi Tesalōnika, i tumi ki Masedōnia num tə buku bə. Buku bə ka tsəki.

³ Chəkə buku wəə, buku dzə buku i Sidən, Julius chusi kiŋkəŋ i Bəəl, ka bee wi a wi tsə yeiŋ nséiŋ yi i kwili kintəəŋ ka bə gamti wi bə bieiŋ biə wi nəŋki.

⁴ Jəbi wə buku ni fiəni liə i ŋgwuki mə feiŋ, kabə tsəki, fiəkə dzə i buku nshiŋ chini, buku ka kwanŋki tsəki i fikpəŋ fikpəŋ i tumi ki Sayblus kə ki kə i bəkə kintəəŋ ki kəŋki fiəkə.

⁵ Buku tsə danŋ kinchwə kimbum kə ki kə i fintəŋ kitumi ki Silishia bəh ki Bamfilia, ka dzə i kwili wi Mila i tumi ki Lisia wə.

⁶ Fwu wi mbaŋ wi bəni bə jum wə ka yeiŋ ŋgwuki i bəkə num wi buku dzə i Aleksandia danŋsi tsə sə i Itali, wi bwili buku, ləkə buku yeiŋ wə.

⁷ Buku bi dza feiŋ, nyani alə təsi təsi i kaŋ yiduli wə, buku fum i bəŋgəkə bələ wə i tsə buku i kwili wi Sinidus wə. Si fiəkə nī bumki kə a buku tsə i ninshiŋ chəŋ, ayaka buku ka kwuni ka kwanŋ tsə dzəh i Klət tumi ki bəkə kintəəŋ wə, di biwə ka kəŋki buku bəh fiəkə, buku ka tsə danŋsi Salməni di biə bi liəki tsəki i bəkə kintəəŋ.

⁸ Buku ka kwan̄ki ts̄aki a b̄ak̄o k̄p̄əŋ b̄ak̄o k̄p̄əŋ, fum num fumni ka buku buku i di bīə b̄ə n̄i b̄əŋki a K̄pa wi B̄ak̄o wi Kimb̄əiŋni, k̄ə ki n̄i k̄ə k̄əmsi i kwili wi Lasia w̄ə.

⁹ Si buku n̄i k̄ə num buku b̄ək̄əli l̄ə j̄əbi wi d̄əəŋ i dz̄əh, a n̄i k̄ə yaka num Ch̄ək̄o Bimbam bi Ndalinya Chu ts̄ə l̄ə, a num i j̄əbi wi fuŋni kil̄ək̄əli w̄ə, B̄əəl ka nya kint̄əfi i b̄əni b̄ə i ŋgwuki m̄ə a,

¹⁰ “B̄əba, mih yeiŋ a i yisi fa i ts̄ə ninshin̄ nyani wibukumb̄eiŋ ni b̄ək̄ə l̄ə, kinlaka kimb̄um ni numki l̄ə, nlaka wiw̄ə ni numki k̄ə a bīeiŋ sh̄əŋ b̄əh ŋgwuki, b̄əni t̄ə ni k̄piyi l̄ə.”

¹¹ Ayakal̄ə, fwu wi b̄əni b̄ə jum w̄ə n̄əki w̄ək̄o k̄ə ndzaka wi B̄əəl, ka w̄ək̄o n̄'yi num i fwu wi b̄əni b̄ə ŋgwuki b̄əh tii ŋgwuki wiw̄ə.

¹² Yeiŋ si chweiŋ wi b̄ək̄o yiw̄ə n̄i ndz̄əŋki k̄ə ka b̄ə num feiŋ i j̄əbi wi fuŋni kil̄ək̄əli w̄ə, mi wi duli ka t̄əbi a yi ndz̄əŋki l̄ə a b̄ə m̄əmsiki ts̄əki a ninshin̄, yuwid̄ək̄o b̄ə ni ts̄ə buku i chweiŋ wi b̄ək̄o yi F̄əniks w̄ə, a num tumi i Klet ki k̄əŋ fīək̄ə, i ts̄əsi j̄əbi wiw̄ə feiŋ. Chweiŋ wi b̄ək̄o wiw̄ə n̄i k̄ə ki tseiŋ dan̄si i kimbu ki nimbeiŋ b̄əh kish̄eiŋ i di bīə w̄əŋ ts̄əki līəki.

Fubi kil̄ək̄əli giŋ ŋgwuki wimb̄um

¹³ Fīək̄ə yid̄ək̄o dza ka yakaki dz̄əki i kimbu kish̄eiŋ w̄ə a t̄əsi t̄əsi, b̄əni b̄ə ŋgwuki b̄əw̄ə ka kwakaki a b̄ə kwati fieŋ fīə b̄ə si n̄əŋki. B̄ə ka babwili ntukpa wi ŋgwuki, ka ts̄əki a i chweiŋ w̄ə chweiŋ w̄ə i b̄ək̄o yi Klet w̄ə.

¹⁴ B̄ə b̄əŋ fubi kil̄ək̄əli kiw̄ə a, “Fubi ki kimbu kits̄eiŋ yi kimīək̄ə i di bīə w̄əŋ bukuki”, fubi kiw̄ə dza tumbuku dz̄ə i tumi k̄ə w̄ə, ka shi i b̄ək̄o. ¹⁵ Si ki

shi dzə, chəkə i ɲgwuki wə, dzəh nəki num kə feiŋ ka ɲgwuki wiwə tsəki i fuŋni kiwə wə, bə ka bee ɲgwuki wiwə i fuŋni kiləkəli kiwə wə ki giŋ ka tsəki bəh wi.

¹⁶ Buku ka tsəki a tsəni, tsə daŋsi tsə i kimbu kishəiŋ wə i tumi kinchiŋ kidəkə wə i kintəəŋ ki bəkə yə bə bəəŋki a Kawda. Tumi kiwə bə kəŋ buku bəh fiəkə, buku ka fumki i yaksi ɲgwuki i chweŋ wi bəkə wimbum wə.

¹⁷ Buku yaksi, ka shu kaŋa ɲgwuki wimbum wiwə bəh bəkəwu a wi ma shakyi, jəbi wə buku ni tsəki buku bə lwa a ɲgwuki wiwə ni tsə chəkə lə gwu yi i dumi kinshambu wə i bəkə kintəəŋ i kəmsi tsə i tumi ki Libia wə. Bə ka shisi mbuŋ wi fiəkə, ka bee ɲgwuki wiwə bə tsə a wi wi.

¹⁸ Si fuŋni kiləkəli kiwə ni ləkəki tsəki a ninshiŋ, chəkə ka buku wə, bə ka yisi i bwiliki biəiŋ i ɲgwuki wimbum wiwə mə, ləyi i bəkə.

¹⁹ Chəkə chu buku wə, bəni bə ɲgwuki bəwə ka bwili biəiŋ bi ɲgwuki mə ləyi i bəkə bəh kaŋ yibə.

²⁰ Kaŋ yiduli tsə maka buku yeiŋ wəŋ nabə bijəŋ, fuŋni kiləkəli kiwə keiŋ jumi a jumini a num kə ki twesi, buku ka kiəki a yibuku kaa lə.

²¹ Si bəni ni kə num bə nə i kaŋ yiduli wə dzi kə fiəŋ, Bəal dzə num i ninshiŋ ka dzaka a, “Bəba, a ni kə a mbəiŋ bum i wəkə yiŋ a bə baəŋ a Klet, ma bukumbəiŋ ka kwati dəkə ɲgəkə wələ bə kinlaka kələ lə.

²² Ayakalə, mih tsaki a mbəiŋ kəŋa shəm, kəm mi i mbəiŋ kintəəŋ ni laka kə, a ni laka shəŋ a ɲgwuki wimbum wələ.

²³ Mih dzakaki lə kəm Nyə wə wi kaŋaki mih, a num wə mih tsaki i wi, wi si faəŋ chinda wi i mih daiŋ nchəkə wi dzə num i mih kpəŋ,

24 ka dzaka i mih a, ‘Bɔɔl, ma lwáki. Wɔ kanjaki i bi num i Nkunj wi Lum nshinj. Tsêinj, si Nyɔ chusi kinjɔnj i wɔ ka fə a mi widɔkɔ i mbanj wi bəni bə mbeinj bɔ kɔ i ŋgwuki wimbun wələ wə ni laka kə.’

25 Ayakadəinj, bəba, mbeinj kâŋa shəm. Mih jiə shəm i Nyɔ wə, a gia yə wi dzaka i mih ni num ayaka si wi dzaka.

26 Ayakalə, ŋgwuki wimbun wələ kanjaki lə i ni tsə chəkɔ gwu yi i tumi kidəkɔ wə i bəkɔ kintəəŋ.”

27 A dzə num i kanj wɔfi ntsə bənaa funjɔni kiləkəli kə keinj fiəli a fiəlini bəh buku i kinchwɔ kimbun ki Adia wə.* A dzə num ka nchəkɔ kintəəŋ, bəni bə bə nɔmki i ŋgwuki wiwɔ wə dza ka kwakaki a yudəkɔ bə si kəmsi tsə i chwəinj wə.

28 Bɔ ka fəkəni bəkɔ si yi liəki bəh kwu num bə shinjɔ fiəŋ fi jili yeinj wə, ka yeinj yi num a bəntəm mbanjɔfia. Ayaka bə tsə kpeinjɔni i ninshinj, chu fəkəni , ka yeinj yi num a bəntəm jwɔfi ntsə bəte.

29 Bɔ ka lwaki a yudəkɔ ŋgwuki kələ i chəkɔ i bianja wə, ka shisi bəntukpa bənaa i bəkɔ i ŋgwuki jum, ka tsaki alə chəkɔ wə.

30 Bəni bə bə nɔmki i ŋgwuki mə dza ka nəŋki i yəkɔ buku i ŋgwuki wimbun wiwɔ mə, bə ka nəŋki i shisi ŋgwuki winchinj i bəkɔ, ka bə kwayi fə a bə nəŋki i shisi bəntukpa i shi bi ŋgwuki wə i bəkɔ.

31 Bɔɔl ka dzaka i fwu wi bəni bə jum wə bəh i bəni bu a, “Bəni bələ ka məm i buku i ŋgwuki wimbun wələ wə, na ma mi widəkɔ i mbeinj wə ma ni bəinj.”

32 Bəni bə jum ka təinjɔni bəkɔwɔ bə bə nɔ kanja ŋgwuki winchinj wiwɔ yeinj i wimbun wə, ka bee a

* **27:27** Biriwakti bidəkɔ bəŋjki kinchwɔ kimbun kələ a Mɛditelinian.

wi lɛŋki tsaki.

³³ Asi chɔkɔ nɛ wɔɔki dzaki, Bɔɔl ka tsa bɛni bɛchi a bɔ dzi fiɛŋ, ka dzaka a, “Daiŋ si num kaŋ jwɔfi ntsɔ bɛnaa mbein num a bɛh nlwa maka mbein lɛkɛ fiɛŋ i dzaka mɛ.

³⁴ Ayakadɛin, mih tsaki mbein a mbein dzi fiɛŋ, ka bi nya mbein bɛh ŋga. Ayaka na juŋ yi fwu i mi fuŋ ni laka kɛ.”

³⁵ Si wi dzaka yakadɛin, ka dzɔ blɛd, nya kiyɔŋni i Nyɔ, gbɛ ka dziki i bɛni bɛchi nshin.

³⁶ Bɔ bɛchi ka kaŋa shɔm ka dzi.

³⁷ Buku bɛchi bɛ buku nɛ kɔ i ŋgwuki wimbun wiwɔ mɛ nɛ kɔ bɛni gi yifa bɛh mbanŋnitan ntsɔ bɛsɔ (276).

³⁸ Jɔbi wɛ bɛni bɛchi nɛ dzi fwuli, bɔ ka bwili gɛŋ yɛ yi nɛ kɔ i ŋgwuki mɛ, lɔyi i bɔkɔ i fɛ a wi yaŋsi.

Ngwuki shakyi

³⁹ Jɔbi wɛ chɔkɔ nɛ wɔɔ dzɛ, bɔ yein tsɛ kpa, bɛni bɛ bɔ nɔmki i ŋgwuki mɛ nɛki kiɛ kɛ di biwɔ. Ayakalɛ, bɔ yein nchisi wi bɔkɔ num wi tsɛ buku i mishambu wɛ, bɔ ka yein a bɔ kɔlɛ i mɔmsi a ŋgwuki liɛ tsɛ num fein i bɔkɔ kpɛŋ.

⁴⁰ Bɔ ka tɛin yi bɛshɛin bɔ mini shi tsɛ i bɔkɔ, ka chu fiɛni shwa bɛkwu bɛ bɔ nɛ kaŋayi bɛmbɛŋ bɛ bɔ lumsiki ŋgwuki yein, ka yaksi mbuŋ wi fiɛkɛ i ninshin fiɛkɛ liɛ yein ka chiniki ŋgwuki wiwɔ wi bɛ tsɛ i nchisi wɛ i bɔkɔ kpɛŋ.

⁴¹ Ayakalɛ, wi tsɛ chɔkɔ gwu yi i dumi ki mishambu wɛ i bɔkɔ. Kimbu ki ŋgwuki ki ninshin liɛ baan fein chu nɛŋni kɛ. Bɛwaa bɛ lɛkɛli shakyi tɔkɔ kimbu ki jum wɛ kɛ.

⁴² Bəni bə jum dza kabə nəŋ a bə wəɔyi bəni bə nsəŋ bəchi ka bədəkə ma ni chəli bŭku i gēiŋ.

⁴³ Ayakalə, fwu wi bəni bə jum wə ka nəŋki i ləkə Bəəl, ka kaŋyi a bə ma fə yakadəiŋ, ka dzaka n'yi a bəni bə bə kiəki nchali yisi gbəyi chali buku i kpa,

⁴⁴ ma kinka ki bəni bədəkə baan biəli num i biban bi keiŋ beiŋ bəh i bishakli biŋka bi ŋgwuki wə. Yələ kə dzəh yə buku ni məmsi i buku yaka kpa wə alə nyiki.

28

Bə Bəəl dzə buku i Malta

¹ Si buku ni tsə buku i kpa wə alə nyiki yakadəiŋ, ka wəkə a, bə bəŋki di biwə a Malta, a num tumi i bəkə kintəŋ.

² Bəni bə tumi kiwə chusi kinkeŋ kiləkəli i buku, dzə buku, kpa gbuku buku ka jəkəki, kəm dzaŋ ni kə yi yisi lə i dzəkə fiəkə num.

³ Bəəl nyani juŋni ŋgaŋa, ka tsə i kpa, ayaka fəkə num i ŋgaŋa yiwə mə, gbuku shili fə fəkə kiwə buku ka nəm tseiŋ yi ka shəiŋ baan yeiŋ wə.

⁴ Bəni bə tumi kiwə ka yeiŋ si ki shəiŋ baan i tseiŋ yi wə, ka dzakaki a bə bə a, “Mi wələ ni wə mi. Wi si bəiŋ i bəkə, ayakalə ləiŋ kwa wi, wi ni baan kə wiwəm.”

⁵ Ayakalə, Bəəl mikə fəkə kiwə ki gbə i gbuku mə, gia yidəkə nəki num kə bəh wi.

⁶ Bəni bəwə ka wəkəliki, kwaka a gwu yi Bəəl ni yisi lə i məki, yudəkə a wi ki gbəkə kpiki lə. Si bə ni wəkəli wəkə məŋ məŋ, bə ka yeiŋ a gia yidəkə ka num dəkə bəh wi, bə kwuni kinkwaka kibə dza ka dzakaki a, “Mi wələ kə nyə widəkə.”

7 Mi wə wi ni sakaki di biwə feiŋ ni kaŋaki lə kikhə, ki kəmsi tsə i di biə buku ni kə. Yeli wi mi wiwə num a Bublik. Wi dzə buku feiŋ, buku bə nə i kaŋ yitali wə wi təkni yaka bəh buku na bindzəŋ.

8 Yi num a tii Bublik ni kə i naŋbein gwu num bəh wi tasi bəh chwə yi bəkəli. Bəəl ka liə tsə i lum wə wi ni nəki yeiŋ, jiə kaŋ i wi wə, tsa ka chuku wi.

9 Si yi ni num yakadəiŋ, bəni bə tumi kiwə kichi bə bə ni kaŋaki jwəiŋ ka dzəki Bəəl chuku tə bə.

10 Bə ka nyaki buku bəh biəiŋ biduli. Jəbi wə buku ni nyəki feiŋ, bə chu dzə a bəh biəiŋ bichi biə buku ni kəŋki jiə i ŋgwuki mə.

Bə Bəəl nyə i Malta ka tsə i Lum

11 Buku liə i ŋgwuki wimbum mə ka tsəki num buku nə lə i Malta i tumi ki bəkə kintəəŋ kifiaŋŋ kitali. Ŋgwuki wiwə ni kə wi Aleksandia wə bə ni bəəŋki a Bənyə bə bə kə Bimanŋsi,* ayaka wi ni kə i tumi kiwə wə wəkəli a jəbi wi fiəkə yiləkəli ni tsə danŋi.

12 Buku tsə buku i bəkə kpəŋ i kwili wi Silakus wə, nə feiŋ i kaŋ yitali wə,

13 ka nyə feiŋ, tsə buku i kwili wi Legium wə ka nə tə feiŋ. Si chəkə buku wə, fiəkə yisi i yakaki dzəki i kimbu ki sheiŋ wə, buku ka tsəki, i kaŋ yifa wə, buku dzə buku i kpa wi Butiəli wə.

14 Si buku dzə buku feiŋ, yeiŋ bəni bə bumni feiŋ, bə tsa a buku dzə ma buku bə nə kaŋ nanitaŋ. Buku bə ka nə, buku ka nyə dzə i Lum.

15 Si buku ni tsəki, bəni bə bumni bə Lum ka wəkə a buku si dzə wə, bə buku ka nyaniki dzəki a buku

* **28:11** Bənyə bələ kə bə bə bəəŋki a Kastə bəh Bulək.

bɔ ban̄si. Ayaka bɔ dzɛ buku na i shi yi Abiyus wɛ, bɛh i Jun̄ yi Bɛni bɛ Nyanini wɛ Yitali. Asi Bɔɔl yeiŋ bɔ, shɛm yi dɛ, wi nya kiyɔŋni i Nyɔ.

¹⁶ Buku dzɛ buku i Lum, bɔ bee Bɔɔl wi ka numki mfiŋ wi mbɔŋ, mi wi jum widɔkɔ chɛɛŋni kɛ wi.

Bɔɔl num mi wi nsɔŋ i Lum wi fuku gia yi Nyɔ feiŋ

¹⁷ Kan̄ ni tsɛ yitali, Bɔɔl bɔɔŋ kifwu ki Bɔju bɛ feiŋ. Asi bɔ dzɛ, wi dzaka i bɔ a, “Bwa bɛ nih bɛŋ, mih kɔ i bɛnsɔŋ wɛ lɛ num bɛ n̄i kwa mih i Jelusalem, nya i kan̄ yi bɛni bɛ Lum wɛ na maka mih gbɔ na i gia yidɔkɔ wɛ i bɛni bɛbukumbɛiŋ nabɛ i nɔni ki bɛtii bɛbukumbɛiŋ.

¹⁸ Jobi wɛ bɛni bɛ Lum ni tseiŋ lɛkɛ i nsaka wuŋ wɛ, nɛki yeiŋ kɛ gia yɛ bɔ kɔ i wɔɔ mih yeiŋ. Bɔ ka nɛŋki i bee mih,

¹⁹ ayakalɛ, Bɔju nɛki bum kɛ. Mih n̄i kan̄aki a tsɛ a nsaka wuŋ tsɛ i ninshiŋ i N̄kuŋ wi Lum. Mih n̄i dzakaki yakadɛiŋ, a kɔbi a mih kan̄aki lɛ gia yidɔkɔ i jiɛ i bɛni mbɔŋ fuŋ.

²⁰ Akɔ gia yɛ yi fɛ mih ka mih bɔɔŋ mbɛiŋ a bukumbɛiŋ dzɛkɛ. Mih kɔ i bɛnsɔŋ bɛlɛ wɛ lɛ num kɔm bɛ mi wɛ bukumbɛiŋ bɛni bɛ Islɛ n̄i wɔkɔliki.”

²¹ Bɛni bɛwɔ ka chukuli i wi a, “Buku ka yeiŋ dɛkɛ kinywakti kidɔkɔ ki dza dzɛ i Judea kɔm wɔ, mi widɔkɔ i bwa bɛ nih bɛ buku bɛ bɔ nyɛ dzɛ feiŋ ka sɔmi dɛkɛ wɔ i buku nabɛ i dzaka gia yichu kɔm wɔ.

²² Ayakalɛ, buku si kɛŋki lɛ i wɔkɔ i wɔ kɔm kinykwaka ka. Yɛ buku kiɛki kɔ shɛŋ a mbɔŋ wɛ wɔ kɔ yeiŋ bɛni bɛchi dzakaki lɛ kɔm wi.”

²³ Bɔ ka jiɛ chɔkɔ biɛ bɔ bi dzɛki ma Bɔɔl dzaka i bɔ. A dzɛ num i chɔkɔ biwɔ, bɛni bɛduli jun̄ni i di biɛ wi n̄i nɛki, wi yisi i fukuki baiŋsiki gia yichi i

bɔ, i yisi kinchɔŋɔchɔŋɔ i tsɛ buku i fijɔbi, fuku kɔm ɲkuŋ bi Nyɔ. Wi bɛ chu dzaka i bɔ chusi gia yɛ yi kɔ i Kinɔwakti ki Bɛnchi bɛ Muses bɛh i Biɲwakti bi bɛni bɛ ntum bɛ Nyɔ mɛ kɔm Jisɔs, mɛmsi i fɛ a bɔ bɔm gia yɛ ɲgain dzakaki a yi kɔ ɲkɔŋ.

²⁴ Ayaka bɛni bɛdɔkɔ bum gia yɛ wi nɪ dzakaki, bɛdɔkɔ nɛki bum kɛ.

²⁵ Bɔ nɪ dza ka shakyiki di feiŋ a bɔ bɔ yisi i bukuyiki a num si Bɔɔl lɔɔ ja a, “Gia yɛ Kin'waka ki Baiŋni nɪ dzakaki i bɛtii bɛbukumbɛiŋ tsɛ dzɛh i mi wi ntum wi Nyɔ wɛ Isaya a nɪ kɔ na ɲkɔŋ.

²⁶ Wi nɪ dzaka a,
 ‘Tsɛ dzɛka i bɛni bɛwɔ a,
 mɛiŋ bi wɔkɔki lɛ na gia bindzɔŋ ayakalɛ wɔkɔ kiɛ
 kɛ,
 tseiŋ na biɛiŋ bindzɔŋ ayakalɛ yeiŋ kɛ.

²⁷ Yi num yakadɛiŋ kɔm shɔm yi bɛni bɛwɔ kɔ yi dɛ lɔ.

Bɔ baŋ bintuni bibɔ,
 ayaka baŋ dzɛkɛh yibɔ.

Bɔ fɛ yakadɛiŋ a dzɛkɛh yibɔ ma ni yeiŋki di,
 bintuni bibɔ wɔkɔ kɛ gia,

shɔm yibɔ shɪli,
 ka bɔ bi fiɛni dzɛ i mih, ka mih chɔku bɔ.’ ”

²⁸ Bɔɔl ka kaasi a, “Mɛiŋ kiɛki a ntum wi Nyɔ wi mɛbɔiŋ wɛlɛ kɔ num wi faaŋ i bɛni bɛ bɔ kɔkɛ Bɛju, bɔ num i ni wɔkɔ.”

²⁹ † [Si wi dzaka yakadɛiŋ, Bɛju bɛwɔ dza ka bukuyiki, gukuli i gia yiwɔ bɛiŋ a bɔ bɔ, kinɔgukuli kiwɔ nɪ kɔkɛ ki twɛsi.]

³⁰ Bɔɔl ka nɛki i juŋ yɛ wi nɪ gɔm i jɪa yifa wɛ, dzɛ bɛni bɛchi bɛ bɔ nɪ dzɛki i wi.

† **28:29** Biɲwakti bikpu bidɔkɔ kaŋaki kɛ kimbu kɛlɛ.

³¹ Wi ka fukuki kɔm ɲkuɲ bi Nyɔ, chu lani bɛni kɔm Bah Jisɔs Klistus, dzaka chu lwa kɛ, mi chu nya kɛ wi bɛh ɲgɛkɛ.

**Kɪŋwakti ki Nyɔ Minɔkaiŋ Mifian
Chungmboko: Kɪŋwakti ki Nyɔ Minɔkaiŋ Mifian (New
Testament+) for Cameroon**

copyright © 2021 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chung (Cung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Dec 2025 from source files dated 1 May 2025

ff8b447d-0e78-5782-840d-48c27035a093